



Muqeddes Kitab

Tewrat 13-qisim

Tarix-tezkire «1»

© Muqeddes Kitab 2012

CC BY-SA 4.0

www.mukeddeskalam.com

«Uyghurche Kalam Terjimisi»

Tewrat 13- we 14-qisim

«Tarix-tezkire «1» we «2» »

Kirish söz

(Birinchi we ikkinchi qismigha)

Tewrattiki barliq tarixiy qisimlarga oxshash, «Tarix-Tezkire» dégen kitab Xudaning pütkül insaniyetke qaratqan nijatliq pilanini ilgiri sürüş jeryanining qismen xatirisidin ibaret. Bu jeryan Qutquzghuchi Mesihning dunyagha kélishini menzil qilghan, elwette.

Gerche köp «Muqeddes Kitab» nusxilirida «Tarix-Tezkire» daim ikki kitab qilip («Tarix-Tezkire (1)» we «Tarix-Tezkire (2)») neshir qilinsimu, emeliyette «Tarix-Tezkire» eslide ibranıy tilida birla kitab idi. Lékin biz ularni yenila «Tarix-Tezkire (birinchi qisim)» we «Tarix-Tezkire (ikkinchi qisim)» dep atiduq. Ixcham bolsun üçün «Tarix-Tezkire (1)» we «Tarix-Tezkire (2)» dep ataymız. Bu kirish söz «Tarix-Tezkire (1)» we «Tarix-Tezkire (2)»ge ortaqtur.

«Tarix-Tezkire»de teswirlengen tarixlar bilen Tewrattiki «Padishahlar» dégen kitabta xatirlengen tarixlarning köp ortaqlı yerleri bar; bu ortaqlı yerler Saul, Dawut we Sulayman (miladiyedin ilgiri 1000-yilliri)din bashlap jenubiy padishahliqlı (Yehuda) üstige höküm sürgen padishahlarning ish-izlirini öz ichige alidu. Shunga, «Samuil» we «Padishahlar»diki bezi tepsilatlar «Tarix-Tezkire»de qaytilinidu. Oqurmenlarning shundaqlı qaytilinishning sewebini tolimu bilgüsü kélishi mumkin. Uning üstige, ushbu kitab uzun nesebnamiler bilen bashlinidu. Özining yaki bashqa millet yaki elning tarixini azdur-köptur oyqlıghan kishiler bu nesebnamilarning meqsetlirini perez qilalishi mumkin; shundaqtimu, biz bularning shundaqlı bu qaytilinishning meqsetliri üstide «qoshumche söz»imizde sel toxtilimiz. «Samuil» we «Padishahlar»diki «kirish söz»lernimu körüng.

Emeliyette bolsa, «Tarix-Tezkire» dégen kitabning meqsiti «Padishahlar»ningkige köp jehetlerde oxshamaydu. «Tarix-Tezkire»de, közde tutulghini jenubiy padishahliqlı, yeni Yehudaning tarixidin ibarettur; shimaliy padishahliqlı bolghan ish-weqeler jenubiy padishahliqlı yüz bergen ishlargha munasiwetlik bolmısa, xatirilenmeydu. Omumen éytqanda, kitabning muellipi yaki «bash muherrir»i bolsa Yehudaning padishahlirining yaxshi emellirini (bar bolsa) köprek tilgha alidu, ularning sewenlik-gunahlirini az tilgha alidu. Bundaqlı qilish bir xil milletchilikтин yaki «orda tarixchiliri»dek padishahlarnı maxtashtin bolghanmu? Biz undaqlı qarımaymız; buning sewebliri rohiy tereptin bolghan (yeni, Muqeddes Rohtin chiqqan); töwende bu seweblerni körsitimiz we «qoshumche söz»imizde ular toghruluqlı toxtilimiz.

Ushbu kitab qachan yézilghan, kim teripidin yézilghan? Kimler üçün yézilghan?

«Padishahlar»dek, «Tarix-Tezkire»mu shübhısizki, dewrdin-dewrge yashawatqan nurghun mirza-tarixchilarning ejrining netijisidir. Yehudiy xelqi Babil impériyesige sürgün bolup, Pelestinge (Qanaangha) qaytip kelgen (miladiyedin ilgiri 539-yılı)din keyin bir yaki birnechche muherrir bu mirza-tarixchilarning matériyallirini toplap, retligen, dep ishinimiz («2Tar.» 36:23ni körüng). Démisekmu, bu mirza-tarixchilar we muherrirlarning xizmetlirining hemmisi

« Tarix-tezkire «1» »

Hemmige Qadiring korsetmisi bilen we Muqeddes Rohning yetekchilikide qilinghan.

«Padishahlar»diki xatiriler Israillarning Babilgha sürgün bolushi bilen axirlishidu we shundaqla yézilish sewebliridin biri sürgün bolghanlarning: «Biz néme sewebtin sürgün bolghanmiz?» dégen soaligha jawab bérish üçün idi; «Tarix-Tezkire» bolsa birnechche tümen Yehudiy xelqi sürgün bolushtin ming teslikte qaytip kelgendin kéyin yézilghan; ular shu sürgünlükning seweblirini obdan biletti. Shübhiziki, ular üçün muhim soal «Biz néme sewebtin sürgün bolghanmiz?» emes, belki «Aldimizda néme ishlar bar?» idi.

Tarix-Tezkire» dégen kitabning yézilishining bir sewebi, bizningche, bu qaytip kelgen «Xudaning qaldisi»ni righbetlendürüş idi. Kitabni oqughanlar Xudaning Israil xelqige körsetken shapaiti we qilghan wediliride turghininidin chong ilham we righbet almay qalmaytti. Ular shuning bilen Xudaning nishan-meqsetlirige iman-ishench baghlap, xatirjemlik we intizarliq bilen kelgüsidiiki ishlargha qaraydighan bolatti.

«Qoshumche söz»imizde biz bu témigha qaytimiz.

Kitabning mezmuni: —

1-qisim — Ixlasmen padishah Dawut

1-9-bablar: — Adem'atimizdin Saul padishahqiche — nesebnamiler

10-29-bablar: — Dawut we «ehde sanduqi»; Israilning eng yaxshi padishahi-

2-qisim — Ixlasmen padishahlar

1-9-bablar: — Sulayman we ibadetxana; Israil we Yehuda bir-biridin ayrilidu

10-36-bablar: — Yeroboam padishahdin Zedekiyaghiche bolghan tarix; Yehudadikilerning sürgün bolushi we qaytip kélishi

.....

Tarix-tezkire «1»

Adem'atidin Ibrahimgichice bolghan nesebname

Yar. 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26; 25:1-6.

1¹ Adem'ata, Shét, Énosh, ² Kénan, Mahalalél, Yared, ³ Hanox, Metushelah, Lemex, ⁴ Nuh. Nuhtin Shem, Ham, Yafetler törelgen.

Yafetning ewladliri

⁵ Yafetning oghulliri Gomer, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Meshek we Tiras idi. ⁶ Gomerning oghulliri Ashkinaz, Difat we Togarmah idi. ⁷ Yawanning oghulliri Élishah, Tarshish idi, Kittiyar bilen Rodaniylar uning ewladliri idi.

Hamning ewladliri

⁸ Hamning oghulliri kush, Misir, Put we Qanaan idi. ⁹ Kushning oghulliri Séba, Hawilah, Sabtah, Raamah we Sabtika idi. Raamaning ogli Shéba we Dédan idi. ¹⁰ Kushtin yene Nimrod törelgen; u yer yüziده nahayiti zeberdes bir adem bolup chiqti. ¹¹ Misirning ewladliri Ludiylar, Anamiylar, Lehabiylar, Naftuhiylar, ¹² Patrosiylar, Kasluhiylar (Filistiylar Kasluhiylardin chiqqan) we Kaftoriylar idi.

¹³ Qanaandin tunji oghul Zidon törilip, kéyin yene Het törelgen. ¹⁴ Uning ewladliri yene Yebusiylar, Amoriylar, Girgashiylar, ¹⁵ Hiwiylar, Arkiylar, Siniylar, ¹⁶ Arwadiylar, Zemariylar we Xamatiylar idi.

¹⁷ Shemning oghulliri Élam, Ashur, Arfaxshad, Lud, Aram; Aramning oghulliri Uz, Hul, Geter, Meshek idi. ¹⁸ Arfaxshadtin Shélah törelidi, Shélahdin Éber törelidi. ¹⁹ Éberdin ikki oghul törelgen bolup, birining ismi Peleg idi, chünki u yashighan dewrde yer yüzi bölünüp ketkenidi; Pelegning inisining ismi Yoqtan idi. ²⁰ Yoqtandin Almodad, Shelef, Xazarmawet, Yérah, ²¹ Hadoram, Uzal, Diklah, ²² Ébal, Abimael, Shéba, ²³ Ofir, Hawilah, Yobab törelidi. Bularning hemmisi Yoqtanning oghulliri idi.

Ibrahimning ejdadlirining nesebnamisi

²⁴ Shem, Arfaxshat, Shélah, ²⁵ Éber, Peleg, Reu, ²⁶ Sérug, Nahor, Terah, ²⁷ andin Abram dunyagha keldi (Abram bolsa Ibrahimning özi).

1:6 «Difat» — yaki «Rifat» («Yar.» 10:3ni körüng).

1:8 «Misir» — ibraniy tilida «Mizraim». «Put» — Put Liwiyeliklarning ejdadi boldi.

1:17 «Aramning oghulliri» — «Aramning oghulliri» dégen sözler bezi kona köchürmilerdin yoqap ketken. «Yar.» 10:3 bilen selishturing.

1:18 «Éber» — menisi belkim «(deryadin) ötküchi». «Ibraniy» belkim bu sözdin chiqqan.

1:19 «Peleg» — dégen sözning teleppuzi «bölünüş»ke yéqindur. «U yashighan dewrde yer yüzi bölünüp ketkenidi» — üç imkaniyet bar: (1) bu sözler Babil munaridiki weqede, Xudaning tilni bölüshi bilen ellernimu bölgelikini, shundaqla «yer yüzdikiler bölünüp ketken»likini körsitidu; (2) yer-zéminning bölünüp ketkenlikini körsitidu («Yar.» 1:9 boyiche yer-zémin eslide bir quruqluq idi, andin kéyin choqum melum waqitta hazirqi Asiya, Yawropa, Afriqa, Amérika qit'elirige bölünüp ketken); (3) yuqirida tilgha élinghan ikki imkaniyetning teng yüz bergelikini körsitidu. Biz shu axirqi imkaniyetke mayilmiz.

1:22 «Ébal» — «Yar.» 28:10de «Obal».

Ibrahimning ewladliri

Yar. 25:12-18

²⁸ Ibrahimning oghulliri Ishaq bilen Ismail idi.

²⁹ Töwendikiler ularning ewladliri: Ismailning tunji oghli Nébayot bolup, qalghanliri Kédar, Ad-beel, Mibsam, ³⁰ Mishma, Dumah, Massa, Hadad, Téma, ³¹ Yetur, Nafish, Qedemah; bularning hemmisi Ismailning oghulliri idi.

³² Ibrahimning toqili Keturahdin törelgen oghullar Zimran, Yoqshan, Médan, Midiyan, Ishbak we Shuah idi. Yoqshanning oghulliri Shéba bilen Dédan idi. ³³ Midiyanning oghulliri Efah, Éfer, Hanox, Abida, Eldaah idi. Bularning hemmisi Keturahning ewladliri.

³⁴ Ibrahimdin Ishaq töreldi. Ishaqning oghulliri Esaw bilen Israil idi. ³⁵ Esawning oghulliri Élifaz, Réuel, Yeush, Yaalam we Korah idi. ³⁶ Élifazning oghulliri Téman, Omar, Zefi, Gatam, Kénaz, Timna we Amalek idi. ³⁷ Réuelning oghulliri Nahat, Zerah, Shammah bilen Mizzah idi.

Séirning ewladliri

Yar. 36:20-30

³⁸ Séirning oghulliri Lotan, Shobal, Zibion, Anah, Dishon, Ézer we Dishan idi. ³⁹ Hori bilen Homam Lotanning oghulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). ⁴⁰ Shobalning oghulliri Alyan, Manahat, Ebal, Shefi bilen Onam idi. Zibionning oghulliri Ayah bilen Anah idi. ⁴¹ Anahning oghli Dishon idi. Dishonning oghulliri Hamran, Eshban, Itran bilen Kéran idi. ⁴² Ézerning oghulliri Bilhan, Zaawan, Yaakan idi. Dishanning oghulliri uz bilen Arran idi.

Édom padishahliri

Yar. 36:31-43

⁴³ Israilargha hökümrانliق qilidighan padishah bolmighan zamanlarda, Édom zéminigha padishah bolghanlar munu kishiler: Béorning oghli Béla; uning paytexti Dinhabah dep atilatti. ⁴⁴ Béla ölgendin kéyin Bozrahliq Zerahning oghli Yobab uning ornigha padishah boldi. ⁴⁵ Yobab ölgendin kéyin Temanlarning yurtidin bolghan Husham uning ornigha padishah boldi. ⁴⁶ Husham ölgendin kéyin Bédadning oghli Hadad uning ornigha padishah boldi; Hadad dégen bu adem Moab dalasida Midiyanlarni tarmar qilghan, uning paytextining ismi Awit idi. ⁴⁷ Hadad ölgendin kéyin Masrekahliq Samlah uning ornigha padishah boldi. ⁴⁸ Samlah ölgendin kéyin derya boyidiki Rehobottin kelgen Saul uning ornigha padishah boldi. ⁴⁹ Saul ölgendin kéyin Akborning oghli Baal-Hanan uning ornigha padishah boldi. ⁵⁰ Baal-Hanan ölgendin kéyin Hadad uning ornigha padishah boldi. Uning paytextining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi Mehétabel bolup, Mey-Zahabning newrisi, Matredning qizi idi. ⁵¹ Andin Hadad öldi.

1:28 «Ismail» — ibraniy tilida «Ishmail».

1:32 Yar. 25:1-6

1:34 «Israil» — tunji ismi Yaqup, elwette.

1:34 Yar. 25:24-27; 35:27-29

1:36 «Zefi» — yaki «Zefo» — «Yar.» 36:11ni körüng. «Timna we Amalek» — bashqa birxil terjimisi: «Timnadin bolghan Amalek», «Yar.» 36:12ni körüng.

1:39 «Timna Lotanning singlisi» — bu «Timna» belkim 36-ayettiki «Timna», 36-ayettiki izahatni körüng.

1:40 «Alyan» — yaki «Alwan» — «Yar.» 36:23ni körüng. «Shefi» — yaki «Shéfo» — «Yar.» 36:23ni körüng.

1:41 «Hamran» — «Yar.» 36:23de «Hemdan».

1:42 «Yaakan» — «Yar.» 36:23de bashqa sheklide «Akan» dep oqulidu. «Dishan» — bezi kona köchürmilerde «Dishon» tépilidu. «Dishan» toghridur. 38-ayetni we «Yar.» 36:28ni körüng.

1:48 «derya» — belkim Efrat deryasini körsitidu.

1:50 «Pay» — yaki «Pau» — «Yar.» 36:39ni körüng.

« Tarix-tezkire «1» »

Édomdiki qebile bashliqliri

⁵² Édomluqlarning qebile bashliqliri: Qebile bashliqi Timna, qebile bashliqi Aliya, qebile bashliqi Yetet, qebile bashliqi Oholibamah, qebile bashliqi Elah, qebile bashliqi Pinon, ⁵³ Qebile bashliqi Kénaz, qebile bashliqi Téman, qebile bashliqi Mibzar, ⁵⁴ Qebile bashliqi Magdiyel, qebile bashliqi Iram; bularning hemmisi Édomdiki qebile bashliqliridur.

Israil — yeni Yaqup— uning ewladliri

2 ¹ Israilning oghulliri Ruben, Shiméon, Lawiy, Yehuda, Issakar, Zebulun, ² Dan, Yüsüp, Binyamin, Naftali, Gad we Ashirdin ibaret.

Yehudaning ewladliri

³ Yehudaning oghli Ér, Onan we Shilah idi. Bu üçeylen Qanaanliq Shuyaning qizidin bolghan. Yehudaning tunji oghli Ér Perwerdigarning neziride rezil bolghanliqidin Perwerdigar uning jénini alghan. ⁴ Yehudagha kélini Tamardin Perez bilen Zerah törelgen. Yehudaning jemi besh oghli bolghan.

⁵ Perezning oghulliri Hezron bilen Hamul idi. ⁶ Zerahnning oghulliri Zimri, Étan, Héman, Kalkol bilen Dara qatarliq besh idi.

⁷ Karmining oghli Akar idi. Akar bolsa Xuda lenet qilghan nersini élip, «Israilgha bala-qaza keltürgüchi» bolup chiqti. ⁸ Étanning oghli Azariya idi.

Hezronning ewladliri

⁹ Hezrondin törelgen oghullar Yerahmiyel, Ram we Kaleb idi. ¹⁰ Amminadab Ramdin törelgen; Nahshon Amminadabtin törelgen; Nahshon Yehuda qebilisining bashliqi bolghan. ¹¹ Salmon Nahshondin törelgen; Boaz Salmondin törelgen. ¹² Obed Boazdin törelgen; Yesse Obeddin törelgen. ¹³ Yessening oghullirining tunjisi Éliab, ikkinchisi Abinadab, üçinchisi Shimiya, ¹⁴ tötinchisi Netanel, beshinchisi Radday, ¹⁵ altinchisi Ozem, yettinchisi Dawut idi. ¹⁶ Zeruiya bilen Abigail ularning singlisi idi. Zeruiyaning Abishay, Yoab we Asahel dégen üç oghli bar idi.

¹⁷ Amasa Abigaildin töreldi; Amasaning atisi Ismaillardin bolghan Yeter idi.

Kalebning ewladliri

¹⁸ Kaleb Azubah (Yériot depmu atilidu)tin oghul kördi; Azubahtin bolghan oghulliri Yesher, Shobab we Ardon idi. ¹⁹ Azubah ölgendin kéyin Kaleb yene Efratni aldi; Efrat uninggha Xurni tughup berdi. ²⁰ Xuridin Uri töreldi; Uridin Bezalel töreldi.

²¹ Kéyin Hezron Giléadning atisi Makirning qizini élip bir yastuqqa bash qoyuwidi (u atmish yashqa kirgende uni alghan), uningdin Segub töreldi.

1:52 «Édomluqlarning qebile bashliqliri» — buning awwalqi xewerlirini oqurmenlerge qolayliq yaritish üçün en'eniwi tertipdiki 1-ayettin 2-ayetke köchürüp qoyduq. «Aliya» — yaki «Alwa» — «Yar.» 36:40ni körüng.

2:4 «... kélini Tamardin... törelgen» — mushu qiziq weqe «Yar.» 38-babta xatirilinidu.

2:7 «Akar» — ibraniy tilida «aware, külpet, bala-qaza» dégenni bildüridu. «Yeshua» 6:1 we 7:25ni körüng. Shu yerde Akar «Akan» dep atilidu.

2:9 «Kaleb» — mushu yerde «Kalubay» sheklide. 18-ayetni körüng.

2:11 «Salmon» — yaki «Salma», «Rut» 4:21ni körüng.

2:13 «Shimiya» — «1Sam.» 17:13de «Shammah».

2:16 «Abishay» — yaki «Abshay».

2:17 «Amasaning atisi Ismaillardin bolghan Yeter» — «2Sam.» 17:25ni körüng. Yeter (Itra) belkim eslide Ismaillar arisida tughulghan yaki turghanidi.

2:18 «Kaleb Azubah Yériot depmu atiludun oghul kördi» — yaki «Kaleb Azubahdin oghul tapti, shundaqla Yériottin oghul kördi». «Azubahtin bolghan oghulliri Yesher...» — ibraniy tilida «Uningdin bolghan oghulliri Yesher...».

²² Segubtin Yair töreldi; Yairning Giléad zéminida yigirme üç shehiri bar idi. ²³ Geshur bilen Aram shu yurttikilerdin «Yairning yéza-qishlaqliri»ni, Kinatni we uninggha qarashliq yézilar bolup jemiý atmish yéza-sheherni tartiwalidi.

Yuqiriqlarning hemmisi Giléadning atisi Makirning ewladliridur.

²⁴ Hezron Kaleb-Efratahdá ölgendin kéyin, ayali Abiyah uninggha Ashxorni tughdi; Ashxor Te-koaning atisi idi.

Yerahmiyelning ewladliri

²⁵ Hezronning tunji oghli Yerahmiyelning oghulliri Ram, Bunah, Oren, Ozem we Axiyah idi.

²⁶ Yerahmiyelning Atarah dégen yene bir ayali bar idi, u Onamning anisi idi. ²⁷ Yerahmiyelning tunji oghli Ramning oghulliri Maaz, Yamin we Éker idi. ²⁸ Onamning oghulliri Shammaý bilen Yada idi; Shammaýning oghulliri Nadab bilen Abishur idi. ²⁹ Abishurning ayalining ismi Abi-hayil bolup, Abihayildin uninggha Ahban bilen Molid töreldi. ³⁰ Nadabning oghulliri Seled bilen Appayim idi; Seled ta ölgüche oghul perzent körmigen. ³¹ Yishi Appayimning oghli; Shéshan Yishining oghli; Axlay Shéshanning oghli idi. ³² Shammaýning inisi Yadaning oghulliri Yeter bilen Yonatan idi; Yeter taki ölgüche oghul perzent körmigen. ³³ Pelet bilen Zaza Yonatanning oghulliri idi. Yuqiriqlarning hemmisi Yerahmiyelning ewladliridur. ³⁴ Shéshan qiz perzent körüp, oghul perzent körmigenidi; Shéshanning Misirliq Yarxa deydighan bir maliyi bar idi. ³⁵ Shéshan qizini maliyi Yarxagha xotunluqqa bergén, uningdin Yarxagha Attay törelgen. ³⁶ At-taydin Natan; Natandin Zabad törelgen. ³⁷ Zabadtin Iflal; Iflaldin Obed törelgen. ³⁸ Obedtin Yehu; Yehudin Azariya törelgen. ³⁹ Azariyadin Helez; Helezdin Elasa törelgen. ⁴⁰ Elasahtin Sis-may; Sismaydin Shallum törelgen. ⁴¹ Shallumdin Yekamiya; Yekamiyadin Elishama törelgen.

Kalebning bashqa ewladliri

⁴² Yerahmiyelning inisi Kalebning oghulliri töwendikiler: Misha uning tunji oghli bolup, Zif-ning atisi idi; Marishahmu uning oghli bolup, Hébronning atisi idi. ⁴³ Hébronning oghulliri Korah, Tappuah, Rekem we Shéma idi. ⁴⁴ Shémadin Raham törelgen; u Yorkéamning atisi idi; Shammaý Rekemdin törelgen. ⁴⁵ Maon Shammaýning oghli; Maon Beyt-Zurning atisi idi. ⁴⁶ Ka-lebning toqili Efahdin Haran, Moza we Gazez törelgen. Harandin Gazez törelgen.

⁴⁷ Yaxdayning oghulliri Regem, Yotam, Geshan, Pelet, Efah we Shaaflar idi. ⁴⁸ Kalebning toqili Maakahdin Shéber bilen Tirxanah törelgen; ⁴⁹ Uningdin yene Madmannahning atisi Shaaflar, Makbinaning atisi we Gibéahning atisi Shiwa törelgen. Aksah Kalebning qizi idi.

⁵⁰ Yuqiriqlarning hemmisi Kalebning ewladliri.

Efratahdning tunji oghli Xurning oghulliri: Kiriati-Yéarimning atisi Shobal, ⁵¹ Beyt-Lehemning atisi Salma, Beyt-Gaderning atisi Xaref idi.

⁵² Kiriati-Yéarimning atisi Shobalning ewladliri: Xaroeh hemde Manaxatlarning yérimi idi.

⁵³ Kiriati-Yéarim jemetliridikiler itriyler, putiyar, shumatiylar, mishraiylar bolup, bu jemet-lerdin yene zoratiylar bilen eshtayoliylar ayrilip chiqqan. ⁵⁴ Salmanın ewladliri Beyt-Lehem bilen Nitofatlar, Atrot-Beyt-Yoablar, Manahatlarning yérin qismi, zoriylar, ⁵⁵ Yabezde oltura-qliship qalghan Tewrat xettatliri, yeni tiratiylar, shimiatiylar bilen sukatiylar idi. Bularning hemmisi kényiler bolup, Rekab jemetining bowisi Xamatning ewladliridin idi.

2:42 «Marishahmu uning oghli bolup, Hébronning atisi idi» — bu ayetning ikkinchi qismini chüshinish tes, bashqa terjimiliri uchrishi mumkin.

2:50 «Efratah» — ibranii tilida «Efrat» uning qisqartilghan sheklidir. 19-ayetni köring. «Xurning oghulliri» — ibranii tilida «Xurning oghli» — mushu yerde birnechche oghullirini öz ichige alidu.

2:52 «Manaxatlar» — yaki «Menuxiylarning»

2:55 «Tewrat xettatliri» — belkim xelqning xizmitide bolup Tewrat köchürmilirini yézip chiqquchilar idi. «Rekab jemetining...» — yaki «Beyt-Rekabning...».

Dawutning oghulliri

3¹ Dawutning Hébronda tughulghan oghulliri: tunji oghli Amnon bolup, Yizreellik Axinoamdin bolghan; ikkinchi oghli Daniyal Karmellik Abigaildin bolghan; ² üchinchi oghli Abshalom Geshurning padishahi Talmayning qizi Maakahdin bolghan; tötinchi oghli Adoniya bolup, Haggittin bolghanidi; ³ beshinchi oghli Shefatiya bolup, Abitaldin bolghanidi; altinchi oghli Itriyam bolup, uning ayali Eglahdin bolghanidi. ⁴ Bu alte oghul Dawuttin Hébronda törelgen; u Hébronda yette yil alte ay, Yérusalémda bolsa ottuz üç yil seltenet qilghan. ⁵ Yérusalémda uninggha Ammiyelning qizi Bat-Shuadin bu töteylen törelgen: ular Shimiya, Shobab, Natan we Sulayman idi.

⁶ Yene Ibhar, Elishama, Elifelet, ⁷ Nogah, Nefeg, Yafiya, ⁸ Elishama, Eliyada, Elifelet qatarliq toq-quz oghul bolghan. ⁹ Bularning hemmisi Dawutning oghulliri idi; uningdin bashqa toqalliridin bolghan oghullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi.

Sulaymanning ewladliri

¹⁰ Sulaymanning oghli Rehoboam, Rehoboamning oghli Abiya, Abiyaning oghli Asa, Asaning oghli Yehoshafat, ¹¹ Yehoshafatning oghli Yoram, Yoramning oghli Ahaziya, Ahaziyaning oghli Yoash, ¹² Yoashning oghli Amaziya, Amaziyaning oghli Azariya, Azariyaning oghli Yotam, ¹³ Yotamning oghli Ahaz, Ahazning oghli Hezekiya, Hezekiyaning oghli Manasseh, ¹⁴ Manassehning oghli Amon, Amonning oghli Yosiya idi. ¹⁵ Yosiyaning oghulliri: tunji oghli Yohanan, ikkinchi oghli Yehoakim, üchinchi oghli Zedekiya, tötinchi oghli Shallum idi. ¹⁶ Yehoakimning oghulliri: oghli Yekoniyah bilen oghli Zedekiya.

Padishah jemetining nesebnamisi — Sürgün bolghandin kéyin

¹⁷ Sürgün qilinghan Yekoniyahning oghulliri: — Shéaltiel uning oghli idi; ¹⁸ yene Malqiram, Pedayah, Shenazzar, Yekamiya, Hoshama we Nebadiya idi.

¹⁹ Pedayahning oghulliri Zerubbabel bilen Shimey idi; Zerubbabelning perzentliri: — Meshulam bilen Hananiya we ularning singlisi Shéloomit idi; ²⁰ Uning yene Hashubah, Ohel, Berekiya, Hasadiya, Yushab-Hesed qatarliq besh oghli bar idi.

²¹ Hananiyaning oghulliri Pilatiya we Yeshaya idi; uning ewladliri yene Réfayaning oghulliri, Arnanning oghulliri, Obadiyaning oghulliri we Shékaniyaning oghulliri idi. ²² Shékaniyaning ewladliri munlar: uning oghli Shémaya; Shémayaning oghulliri Hattush, Yigéal, Bariya, Néariya, Shafat bolup jemiyye alte idi. ²³ Néariyaning oghulliri Elyoyinay, Hezekiya, Azrikam bolup jemiyye üç idi. ²⁴ Elyoyinayning oghulliri Xodawiya, Eliyashib, Pelaya, Akkub, Yohanan, Délaya, Anani bolup jemiyye yette idi.

Yehuda ewladlirining tekrar bayan qilinishi

4¹ Yehudaning oghulliri Perez, Hezron, Karmi, Xur we Shobal idi. ² Shobalning oghli Réayadin Jahat törelidi; Jahattin Axumay bilen Laxad törelidi. Bular Zoratiy jemetidin idi. ³ Étamning oghulliri Yizreel, Ishma, Idbash idi; ularning singlisining ismi Hazililponi idi. ⁴ Gedorning atisi Penuel; Xushahning atisi Ézer idi; bularning hemmisi Beyt-Lehemning atisi bolghan Efratahning tunji oghli Xuridin törelgen.

3:5 «Bat-Shua» — yaki «Bat-Shéba» — «1Sam.» 11:3ni körüng.

3:6 «Elishama» — yaki «Elishua» — 14:5ni körüng. **«Elifelet»** — yaki «Elpelet» — 14:5ni körüng.

3:11 «Yoram» — bezi yerlerde «Yehoram» déyilidu.

3:16 «Yekoniyah» — bashqa shekli «Yehoakin».

3:17 «Shéaltiel» — bashqa shekli «Salatiel».

3:22 «Yigéal» — yaki «Igal».

4:3 «Étamning oghulliri Yizreel,...» — yaki «Étamning atisidin bolghan: Yizreel,...» (köp kona köchürmilerde «atisi» déyilidu). Mushu yerde bir qisim qedimki terjime nusxiliridin paydilinip «oghulliri» dep alduq.

⁵ Tekoaning atisi Ashxurning Héléah we Naarah dégen ikki ayali bar idi. ⁶ Naarah Ashxurgha Axuzzam, Hefer, Temeni, Axashtarini tughup berdi; bularning hemmisi Naarahning oghulliri. ⁷ Héléahning oghulliri Zeret, Zohar bilen Etnan we ⁸ Koz idi; Kozdin Anob, Hazzibiba bilen Xarumning oghli Axarhelning jemetliri töreldi.

⁹ Yabez öz qérindashliri ichide hemmidin bek hörmətlik idi, anisi: «Tughuti üstide bek azaplandim» dep uninggha Yabez dégen isimni qoyghan. ¹⁰ Yabez Israilning Xudasigha nida qilip: «Méni nahayiti köp beriketligen bolsang, zéminimni kéngeyseng, qolung bilen méni yölep, bala-qazadin saqlap, manga azab-oqubetni körsetmigeysen!» — dep tilidi. Xuda uning tiligini ijabet eyledi.

¹¹ Shuxahning inisi Kélubtin Méxir törelgen; Méxir Éshtonning atisi idi. ¹² Éshtondin Beyt-Rafa, Paséah we Ir-Nahashning atisi Téxinnah töreldi; bularning hemmisi Rikahliqlar idi.

¹³ Kénazning oghli Otniyel bilen Séraya idi; Otniyelning oghli Xatat bilen Méonotay idi. ¹⁴ Méonotaydin Ofrah töreldi. Sérayadin «Hünérwenler jilghisi»dikilerning ejdadi bolghan Yoab töreldi (ular eslide hünérwenler idi). ¹⁵ Yefunnehning oghli Kalebning oghulliri Iru, Élah bilen Naam idi; Élahning oghli Kénaz idi. ¹⁶ Yehallilelning oghulliri Zif bilen Zifah, Tiriya bilen Asariyel idi. ¹⁷⁻¹⁸ Ezraning oghulliri: — Yeter, Méred, Éfer we Yalonlar; Méred Pirewnning qizi Bitiyani aldi; u hamilidar bolup Meriyem, Shammay bilen Éshtémoaning atisi Ishbahni tughdi. Bular Bitiyadin bolghan oghullar. Méredning Yehudalardin bolghan ayali bolsa Gedorning atisi Yeredni, Sokohning atisi Heber bilen Zanoahning atisi Yekutiyeini tughdi.

¹⁹ Nahamning singlisi Xodiyanning ayalidin Garmiliq Kéilahning atisi bilen Maakat jemetidin bolghan Éshtémoaning atisi törelgen.

²⁰ Shimonning oghulliri Amnon we Rinnah, Ben-Hanan bilen Tilon idi. Yishining oghulliri Zohet bilen Bin-Zohet idi.

²¹ Shélah Yehudaning oghli idi; uningdin törelgen Lékahning atisi Ér, Mareshahning atisi Laadah we Beyt-Ashbiyada olturaqlashqan chekmen toqughuchilarning jemetliri ²² we yene Yokim, Kozibaliqlar, Yoash bilen Saraf (bular ikkisi Moab yurtigha hökümraniq qilghan) we Yashubi-Lehemlermu bar idi (bularning hemmisi qedimki xatirilerdur). ²³ Bular Nétayim we Gederahda olturaqlashqan bolup, kulalchilar idi; ular shu yerde turup padishahning xizmitide bolatti.

Shiméonning ewladliri

²⁴ Nemuel we Yamin, Yarib, Zerah bilen Saul Shiméonning oghulliri idi. ²⁵ Shallom Saulning oghli; Mibsam Shallomning oghli, Mishma Mibsamning oghli idi. ²⁶ Mishmaning ewladliri töwendikiler: — Mishmaning oghli Xammuil; Xammuilning oghli Zakkur; Zakkurning oghli Shiméy idi. ²⁷ Shiméyning on alte oghli, alte qizi bar idi; uning aka-inilirining perzenti köp bolmighachqa, ularning herqaysisining jemetining perzentliri Yehuda jemetiningkidek undaq köp bolmighan. ²⁸ Ular Beer-shéba, Moladah, Hazar-Shual, ²⁹ Bilxah, Ézem, Tolad, ³⁰ Bétuel, Xormah, Ziklag, ³¹ Beyt-Markabot, Hazar-Susim, Beyt-Biri we Shaaraimgha makanlashqanidi. Taki Dawut padishahning dewrigiche bularning hemmisi ularning sheherliri idi. ³² Ular olturaqlashqan jaylar Étam, Ayin, Rimmon, Token we Ashan qatarliq besh shehernimu öz ichige alghan. ³³ We bu sheherlerning öpçürisidiki barliq yéza-kentler taki Baalgha qeder shulargha qaraytti. Bular bolsa ular makanlashqan jaylar bolup, ularning öz nesebnamilirimu bar idi.

4:9 «Yabez öz qérindashliri ichide... anisi: «Tughuti üstide bek azaplandim» dep uninggha Yabez dégen isimni qoyghan» — Yabezning Yehuda jemetining qaysi ailisidin chiqqanliqi toghruluq bashqa xewirimiz yoq. Korning ailisidin bolushi mumkin (8-ayetni körüng). Ibraniy tilida «azab» we «Yabez» dégenning teleppuzi yéqin.

4:12 «Ir-Nahashning atisi» — yaki «Nahash shehiridikilerning atisi».

4:14 «Hünérwenler jilghisi» — ibraniy tilida «Gé-Xarashim».

4:24 «Nemuel» — «Yar.» 46:10de «Yemuel».

4:33 «Baalgha qeder...» — yaki «Baalatqa qeder...».

³⁴ Ularning jemet bashliri Méshobab, Yamlek, Amaziyaning oghli Yoshah, ³⁵ Yoél, Yosibiyanning oghli Yehu (Yosibiya Sérayaning oghli, Séraya Asielning oghli idi), ³⁶ Elyoyinay, Yaakobah, Yeshohaya, Asaya, Adiel, Yesimiel, Binaya ³⁷ we Shifining oghli Zizalar idi (Shifi Allonning oghli, Allon Yedayaning oghli, Yedaya Shimrining oghli, Shimri Shémayaning oghli idi). ³⁸ Yuqirida xatirilep ötülgen ismlarning hemmisi herqaysi jemet bashliri idi; bularning jemetlirining hemmisi nahayiti güllengenidi. ³⁹ Ular qoy padilirigha otlaq izlep taki Gedor éghizighiche, yeni jilghining kün chiqish teripigiche barghanidi. ⁴⁰ Ular shu yerde yapyéshil, nahayiti munbet bir otlaq tapqan; u yer tolimu keng, hem taza hem tinch idi. Ilgiri shu yerde olturaqlashqanlar Hamdikilerdin iken.

⁴¹ Yuqirida tilgha élip ötülgen kishiler Yehudaning padishahi Hezekiyaning zamanida shu Hamdikilerning chédirlirigha we u yerlerde olturushluq Mionluqlargha hujum qilip ularni tamamen yoqatqanidi, taki bügünge qeder; ular shularning yerlirige makanlashti, chünki u yerlerde padilirini baqqudek otlaq bar idi.

⁴² Shu chaghlarda Shiméonlardin yene besh yüz kishi Séir téghigha qarap mangdi, ularning yobashchiliri Yishining oghulliri Pilatiya, Néariya, Réfaya bilen Uzriel idi; ⁴³ ular qéchip tirik qalghan Amaleklernimu öltürüp, bügünge qeder shu yerde makanliship ötüwatidu.

Rubenning ewladliri

5 ¹ Israilning tunji oghli Rubenning oghulliri munular: — (Ruben gerche tunji oghul bolghini bilen, lékin atisining toqili bilen zina qilghanliqi üçün, uning chong oghulluq hoquqi Israilning oghli bolghan Yüsüpnig oghullirigha ötküzüwétilgen. Shunga nesebname boyiche u chong oghul hésablanmaydu. ² Yehuda qérindashliri ichide üstünlükke ige bolghan bolsimu we idare qilghuchi uningdin chiqqan bolsimu, lékin chong oghulluq hoquqi Yüsüpke tewe bolup ketken): —

³ Israilning tunjisi Rubenning oghulliri munular: — Hanox we Pallu, Hezron we Karmi.

⁴ Yoélning ewladliri munular: — Yoélning oghli Shémaya, Shémayaning oghli Gog, Gogning oghli Shimey, ⁵ Shimeyning oghli Mikah, Mikahning oghli Réaya, Réayaning oghli Baal, ⁶ Baalning oghli Beerah; Beerah Asuriye padishahi Tilgat-Pilneser teripidin tutqun qilip kétilgen. U chaghdä u Ruben qebilisining bashliqi idi.

⁷ Uning iniliri nesebname side xatirilengende, jemetlirining tarixi boyiche yobashchi bolghan Jeiyel, Zekeriya we Béla dep pütülgenidi ⁸ (Béla Azazning oghli, Azaz Shémaning oghli, Shéma Yoélning oghli idi). Yoéllar Aroerde, Nébo we Baal-Méonghiche sozulghan jaylarda turatti.

⁹ Ular yene kün chiqishqa qarap taki Efrat deryasining bu teripidiki chölning kirish éghizigha qeder olturaqlashti; chünki ularning Giléad yurtidiki charwa malliri köpiyip ketkenidi. ¹⁰ Saulning seltenitining künliride ular Hagariylar bilen urush qilishti; Hagariylar ularning qolida meghlup bolghandin kéyin ular Giléadning kün chiqish teripidiki pütün zéminda Hagariylarning chédirlirida makanlashti.

Gadning ewladliri

¹¹ Ularning udulida Gadning ewladliri taki Salikahgha qeder Bashan zéminigha makanlashqanidi. ¹² Bashanda makanlashqanlardin qebile bashliqi Yoél, muawin qebile bashliqi Shafam bar idi; yene Yanay bilen Shafatmu bar idi.

5:1 atisining toqili bilen zina qilghanliqi üçün...» — ibraniiy tilida «atisining yatqan ornini bulghighini üçün...» bilen ipadilidü. «Yar.» 35:22ni körlüg.

5:2 «idare qilghuchi» — belkim Dawut padishah we uning ewladlirini körsitidu.

5:6 «Asuriye» — Asuriye ibraniiy tilida «Ashur».

¹³ Ularning uruq-tughqanliri jemetnamiler boyiche Mikail, Meshullam, Shéba, Yoray, Yakan, Ziya we Éber bolup, jemi yette idi. ¹⁴ Yuqiridikilarning hemmisi Abihayilning oghulliri idi. Abihayil Xurining oghli, Xuri Yaroyahning oghli, Yaroyah Giléadning oghli, Giléad Mikailning oghli, Mikail Yeshishayning oghli, Yeshishay Yahdoning oghli, Yahdo buzning oghli idi; ¹⁵ Gunning newrisi, Abdielning oghli Axi ularning jemet béshi idi. ¹⁶ Ular Giléadqa, Bashangha we Bashangha tewe yéza-kentlerge, shundaqla pütkül Sharon yayliqigha, taki töt chétigiche makanlashqanidi. ¹⁷ Bularning hemmisi Yehuda padishahi Yotam we Israil padishahi Yeroboamning seltenitining kunliride nesebnamilerge pütülgenidi.

¹⁸ Ruben, Gad qebililirining we Manasseh yérím qebilisining batur, qalqan-qilich tutalaydighan, oqya atalaydighan hem jengge mahir qiriq töt ming yette yüz atmish jenggiwar adimi bar idi. ¹⁹ Ular Hagariylar, Yeturlar, Nafishlar we Nodablar bilen jeng qilghan. ²⁰ Ular jeng qilghanda medet tép, Hagariylar we ular bilen ittapaqdashlarning hemmisi ularning qoligha tapshurulghan; chünki ular jeng üstide Xudagha nida qilghan; ular Uninggha tayanghachqa, Xuda ularning tiligini ijabet qilghan.

²¹ Ular yene düshmenning charwa-mallirini, jümlidin ellik ming töge, ikki yüz ellik ming qoy, ikki ming éshikini olja alghan we yüz ming janni esir alghan. ²² Bu urush Xudaning niyitidin bolghachqa, düshmendin ölgenler nahayiti köp bolghan; sürgün qilinghuche ular shularning yérini ishghal qilip turghan.

Manassehning yérím qebilisi

²³ Manassehning yérím qebilisidikiler Bashandin Baal-hermon, Sénir, Hermon téghigha qeder bolghan zéminda yéyilip makanlashti. Ular zor köpeygen. ²⁴ Ularning jemet bashliqliri Éfer, Ishi, Eliyel, Azriel, Yerimiya, Xodawiya we Yahdiyel idi; ularning hemmisi nahayiti batur jengchiler, meshhur mötiwerler, shundaqla herqaysisi öz jemetige jemet béshi idi. ²⁵ Ular ata-bowilirining Xudasidin yüz örüp, buzuqluq qilip Xuda eslide özliri aldida yoqatqan shu yerdiki taipilarning ilahirigha egiship ketti. ²⁶ Shuning bilen Israilning Xudasi Asuriye padishahi Pul (yeni Asuriye padishahi Tilgat-Pilneser)ning rohini qozghishi bilen, u ularni, yeni Ruben qebilisidikilerni, Gad qebilisidikilerni we Manasseh yérím qebilisidikilerni Xalah, Xabor we Xaragha hem Gozan deryasi boyigha sürgün qilip élip ketti; ularning ewladliri taki бүгүнге qeder téxiche shu yerde makanliship turmaqta.

Lawiylarning, jümlidin bash kahinlarning nesebnamisi

⁶¹ Lawiyning oghulliri Gershon, Kohat we Merari. ² Kohatning oghli Amram, Izhar, Hébron we Uzziel idi. ³ Amramning perzentliri Harun, Musa we Meryem idi. Harunning oghli Nadab, Abihu, Eliazar we Itamar idi.

⁴ Eliazardin Finihas, Finihasdin Abishua, ⁵ Abishuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, ⁶ Uzzidin Zerahiya, Zerahiyaadin Mérayot, ⁷ Mérayottin Amariya, Amariyaadin Axitub, ⁸ Axitubtin Zadok, Zadoktin Aximaaz, ⁹ Aximaazdin Azariya, Azariyaadin Yohanan, ¹⁰ Yohanandin Azariya (bu Azariya Yérusalémda Sulayman salghuzghan muqeddes öyde kahinliq xizmitide bolghan), ¹¹ Azariyaadin Amariya, Amariyaadin Axitub, ¹² Axitubtin Zadok, Zadoktin Shallum, ¹³ Shallumdin Hilqiya, Hilqiyaadin Azariya, ¹⁴ Azariyaadin Séraya, Sérayadin Yehozadak töreldi; ¹⁵ Perwerdigar Néboqadnesarning wastisi bilen Yehudadikiler bilen Yérusalémdikilerni sürgün qilidighan chaghda, bu Yehozadakmu sürgün qilinghan.

5:25 «buzuqluq qilish» — ibranij tilida «buzuqluq qilish» «pahishiwazliq qilish» bilen ipadilidu. Köchme menisi, Xudagha wapasizliq qilip butlarning keynidin méngishtin ibaret. Uning üstige bu butpereslikke munasiwetlik «butqa atalghan pahishiwazliq» dégen heriketlermu bar idi.

6:3 «Meryem» — ibranij tilida «Maryam».

Lawiyning bashqa ewladliri

¹⁶ Lawiyning oghli Gershom, Kohat we Merari..

¹⁷ Gershomning oghullirining ismi Libni we Shimey idi. ¹⁸ Kohatning oghulliri Amram, Izhar, Hébron we Uzziel idi. ¹⁹ Merarining oghulliri Mahli we Mushi idi. Bular Lawiylargha mensup herqaysi jemetler ichidiki aililer idi.

²⁰ Gershomning ewladliri töwendikiche: Gershomning oghli Libni, Libnining oghli Jahat, Jahatning oghli Zimmah, ²¹ Zimmahning oghli Yoah, Yoahning oghli Iddo, Iddoning oghli Zerah, Zerahning oghli Yiyatiray idi.

²² Gohatning ewladliri töwendikiche: Gohatning oghli Amminadab, Amminadabning oghli Korah, Korahning oghli Assir, ²³ Assirning oghli Elkanah, Elkanahning oghli Ébiasaf, Ébiasafning oghli Assir, ²⁴ Assirning oghli Tahat, Tahatning oghli Uriel, Urielning oghli Uzziya, Uzziyaning oghli Shaul idi.

²⁵ Elkanahning oghulliri Amasay we Aximot, ²⁶ Aximotning oghli Elkanah, Elkanahning oghli Zofay, Zofayning oghli Nahat, ²⁷ Nahatning oghli Éliab, Éliabning oghli Yeroham, Yerohamning oghli Elkanah idi.

²⁸ Samuilning oghulliri töwendikiche: tunji oghli Yoél, ikkinchi oghli Abiya idi.

²⁹ Merarining ewladliri töwendikiche: Merarining oghli Mahli, Mahlining oghli Libni, Libnining oghli Shimey, Shimeyning oghli Uzza, ³⁰ Uzzaning oghli Shimiya, Shimiyaning oghli Haggiya, Haggiyaning oghli Asaya idi.

Dawut neghme-nawa ishlirigha qoyghan mexsus ademler

³¹ Dawut ehde sanduqi obdan orunlashturulghandin kéyin Perwerdigarning öyide neghmichilik ishlirigha mes'ul bolushqa töwendiki kishilerni qoydi. ³² Ular taki Sulayman Yérusalémde Perwerdigarning öyini yasatqangha qeder, «jamaet chédiri»ning aldida küy éytish xizmitini ötep keldi. Ular wezipisini belgilengen tertipi bilen ötigenidi. ³³ Töwendikiler weziye ötigen ademler we ularning ewladliri: — Kohatning ewladliri ichide: — neghmichi Héman bar idi. Héman Yoélning oghli, Yoél Samuilning oghli idi. ³⁴ Samuil Elkanahning oghli, Elkanah Yerohamning oghli, Yeroham Eliyelning oghli, Eliyel Toahning oghli, ³⁵ Toah Zufning oghli, Zuf Elkanahning oghli, Elkanah Mahatning oghli, Mahat Amasayning oghli, ³⁶ Amasay Elkanahning oghli, Elkanah Yoélning oghli, Yoél Azariyaning oghli, Azariya Zefaniyaning oghli, ³⁷ Zefaniya Tahatning oghli, Tahat Assirning oghli, Assir Ébiasafning oghli, Ébiasaf Korahning oghli, ³⁸ Korah Izharning oghli, Izhar Kohatning oghli, Kohat Lawiyning oghli, Lawiy Israilning oghli idi. ³⁹ Hémanning ong teripide xizmette turghan qérindishi Asaf idi. Asaf bolsa Berekiyaning oghli, Berekiya Shimiyaning oghli, ⁴⁰ Shimiya Mikailning oghli, Mikail Baasiyaning oghli, Baasiya Malkiyaning oghli, ⁴¹ Malkiya Étnining oghli, Étni Zerahning oghli, Zerah Adayaning oghli, ⁴² Adaya Étanning oghli, Étan Zimmahning oghli, Zimmah Shimeyning oghli, ⁴³ Shimey Jahatning oghli, Jahat Gershomning oghli, Gershom Lawiyning oghli idi.

6:16 «Gershom» — yaki «Gershon».

6:25 «Elkanahning oghulliri Amasay we Aximot,...» — töwendiki izahatni körüng.

6:26 «Elkanahning oghulliri Amasay we Aximot, Aximotning oghli Elkanah, Elkanahning oghli...» — (25-26-ayetlerde) yaki «Elkanahning oghulliri — uning (yeni Aximotning) oghli Elkanah, Elkanahning oghli...». Kona köchürmilerde nechche wariyant bar.

6:27 «Yerohamning oghli Elkanah idi...» — grék tilidiki terjimisi (LXX)de: «Elkanahning oghli Samuil» dégen sözler mushu yerde qoshulidu. Derweqe, Elkanahning oghli Samuil idi («1Sam.» 1:1-20ni körüng.

6:31 «ehde sanduqi obdan orunlashturulghan...» — ibraniy tilida «ehde sanduqi aramliqqa qoyulghan...» dégen sözler bilen ipadiliniidu.

6:32 «jamaet chédiri» — yaki «ibadet makan-chédiri». «1Pad.» 8:4ni körüng.

6:40 «Baasiya» — yaki «Maasiyah».

⁴⁴ Héman bilen Asafning sol teripide xizmette turghan qérindashliri Merarining ewladliridin Étanlar idi. Étan bolsa Kishining oghli idi, Kishi Abdining oghli, Abdi Malluqning oghli, ⁴⁵ Mal-luq Hashabiyanning oghli, Hashabiya Amaziyaning oghli, Amaziya Hilqiyaning oghli, ⁴⁶ Hilqiya Amzining oghli, Amzi Banining oghli, Bani Shémerning oghli, ⁴⁷ Shémer Mahlining oghli, Mahli Mushining oghli, Mushi Merarining oghli, Merari Lawiyning oghli idi.

Harun ewladlirining wezipiliri

⁴⁸ Ularning qalghan Lawiy qérindashliri bolsa hemmisi Xudaning öyi, yeni ibadet chédiridiki bashqa xizmetlerni béjirishke atalghanidi.

⁴⁹ Harun we uning ewladliri bolsa Xudaning xizmetkari Musaning tapilighinidek köydürme qurbanliq sunulidighan qurbangahta qurbanliqlar sunup, xushbuyghada xushbuy yéqip, muqeddesghadiki barliq xizmetlerni ada qilatti, shundaqla Israillar üçün kechürüm-kafaret ishlerini qilatti.

⁵⁰ Harunning ewladliri töwendikiche: Harunning oghli Eliazar, Eliazarning oghli Finihas, Finihasning oghli Abishuya, ⁵¹ Abishuyanning oghli Bukki, Bukkining oghli Uzzi, Uzzining oghli Zer-ahiya, ⁵² Zerahiyaning oghli Mérayot, Mérayotning oghli Amariya, Amariyaning oghli Axitub,

⁵³ Axitubning oghli Zadok, Zadokning oghli Aximaaz idi.

Harun ewladlirining sheherliri

⁵⁴ Töwendikiler Harunning ewladlirining öz zémini ichide makan tutup olturghan yerliri: — Kohat jemetining yerliri bolsa (mushu yerler chek tashlash arqiliq ulargha teqsim qilinghan): —

⁵⁵ Yehuda zéminidiki Hébron we Hébronning töt etrapidiki étizliqliri ulargha teqsim qilinghan

⁵⁶ (lékin bu sheherning etrapidiki otluqlar we sheherge qarashliq yéza-kentler bolsa Yefun-nehning oghli Kalebke bérildi). ⁵⁷ Harunning ewladlirigha «panahliq shehiri» Hébron bérildi; buningdin bashqa Libnah bilen uninggha tewe étizliqlar, Yattir, Éstémoa we uninggha tewe étizliqlar, ⁵⁸ Hilén we uninggha tewe étizliqlar, Debir we uninggha tewe étizliqlar, ⁵⁹ Ashan we uninggha tewe étizliqlar, Beyt-Shemesh we uninggha tewe étizliqlarmu teqsim qilinghan;

⁶⁰ Yene Binyamin qebilisidiki zémindin Géba we uninggha tewe étizliqlar, Allemet we uninggha tewe étizliqlar, Anatot we uninggha tewe étizliqlar bölüp bérilgen. Ular jemetliri boyiche éris-hken sheher jemiý on üç boldi.

⁶¹ Kohatning bashqa ewladlirigha bolsa tashlangan chekke chiqqini boyiche, Manasseh yérim qebilisining zéminidin on sheher bölüp bérildi.

⁶² Gershomning ewladlirigha, jemetige qarap, Issakar qebilisi, Ashir qebilisi, Naftali qebilisi we Bashan yurtidiki Manasseh yérim qebilisining zéminidin on üç sheher bölüp bérildi.

⁶³ Merarining ewladlirigha, jemetige qarap, tashlangan chekke chiqqini boyiche, Ruben qebilisi, Gad qebilisi we Zebulun qebilisidin on ikki sheher bölüp bérildi.

⁶⁴ Israillar shundaq qilip bu sheherlerni we ulargha tewe étizliqlarning hemmisini Lawiylargha bölüp berdi. ⁶⁵ Ular tashlangan chekke chiqqini boyiche, yene yuqirida nami atalghan sheherlerni Yehuda qebilisidin, Shiméon qebilisidin we Binyamin qebilisidin élip ulargha berdi.

⁶⁶ Kohatning ewladliridin bolghan bezi jemetlerge Efraim qebilisining zémini tewesidiki sheherlerdin bölüp bérilgenlirimu boldi. ⁶⁷ Israillar ulargha yene ikki «panahliq shehiri», yeni

6:49 «Muqeddesgha» — yaki «eng muqeddes jay». «kafaret» — «gunahlarni yépiş» dégen gep.

6:54 «chek tashlanganda» — Yeshua peyghember bolghan waqtda, Israilning herbir qebilisi igileydighan yerler chek tashlash arqiliq békítílgenidi «Yeshua» 21-babni köring.

6:57 «panahliq shehiri» — «Chöl.» 35:6-34ni we shu ayetlerdiki izahatlarni köring.

6:58 «Hilen» — yaki «Hilez» yaki «Holon» («Ye.» 21:15).

6:61 «Manasseh yérim qebilisining zéminidin on sheher bölüp bérildi» — bezi kona köchürmilerde «Manasseh yérim qebilisining zéminidin, Efraim qebilisi (zémini)din we dan qebilisi (zémini)dinmu on sheher bölüp bérildi» déyilidu. 66-ayetnimu köring.

Efraim taghliqigha joylashgan Shekem we uninggha tewe étiqlarni we Gezer we uninggha tewe étiqlarni berdi; ⁶⁸ Yene Yokmiyam we uninggha tewe étiqlarni, Beyt-Horon we uninggha tewe étiqlarni, ⁶⁹ Ayjalon we uninggha tewe étiqlarni, Gat-Rimmon we uninggha tewe étiqlarni ulargha berdi. ⁷⁰ Israillar yene Manasseh yérin qebilisidin Anér we uninggha tewe étiqlarni, Biléam we uninggha tewe étiqlarni Kohatning qalghan jemetlirige berdi.

⁷¹ Gershomning ewladlirigha Manasseh yérin qebilisidiki jemetlerning zéminidin Bashandiki Golan we Golangha tewe étiqlar, Ashtarot we uninggha tewe étiqlar bérildi; ⁷² Issakar qebilisidin Kedesh we uninggha tewe étiqlar, Dabirat we uninggha tewe étiqlar, ⁷³ Ramot we uninggha tewe étiqlar, Anem we uninggha tewe étiqlar bérildi; ⁷⁴ Ashir qebilisidin ulargha Mashal we uninggha tewe étiqlar, Abdon we uninggha tewe étiqlar, ⁷⁵ Xukok we uninggha tewe étiqlar, Rehob we uninggha tewe étiqlar bérildi; ⁷⁶ Naftali qebilisidin Galilyediki Kedesh we uninggha tewe étiqlar, Hammon we uninggha tewe étiqlar, Kiriataim we uninggha tewe étiqlarmu bérildi.

⁷⁷ Merarining qalghan ewladlirigha bolsa Zebulun qebilisidin Rimmono we uninggha tewe étiqlar, Tabor we uninggha tewe étiqlar bérildi; ⁷⁸ Yene Ruben qebilisiningkidin, Iordan deryasining u teripidin, Yérixoning sherqiy udulidiki, yeni Iordan deryasining künchiqish boyidiki yerlerdin chöldiki Bezer we uninggha tewe étiqlar, Yahzah we uninggha tewe étiqlar, ⁷⁹ Kedemot we uninggha tewe étiqlar, Méfaat we uninggha tewe étiqlar bérildi; ⁸⁰ Gad qebilisidinmu bolsa ulargha Giléadtiki Ramot we uninggha tewe étiqlar, Mahanaim we uninggha tewe étiqlar, ⁸¹ Heshbon we uninggha tewe étiqlar, Yaazer we uninggha tewe étiqlar bérildi.

Issakarning ewladliri

7¹ Issakirning oghulliri: — Tola, Puah, Yashub we Shimron dégen töteylen idi. ² Tolaning oghulliri: — Uzzi, Réfaya, Yériyel, Yahmay, Yibsam we Samuuldin ibaret, bularning hemmisi jemet béshi idi. Dawutning zamanida Tolaning adem sani nesebnamilerde yigirme ikki ming alte yüz batur jengchi dep xatirilengen.

³ Uzzining ogli Izraqiya idi, Izraqiyaning oghulliri Mikail, Obadiya, Yoél we Ishiya idi. Bu besheylenning hemmisi jemet béshi idi. ⁴ Nesebnamiler boyiche ular bilen bille hésablanghanlardin jenggiwar ottuz alte ming adem bar idi; chünki ularning xotun, bala-chaqiliri nahayiti köp idi.

⁵ Bularning Issakarning barliq jemetliri ichidiki batur jengchi qérindashliri bilen qoshulup, neseb boyiche tizimgha élinghan jemi sekis yette ming adimi bar idi.

Binyaminning ewladliri

⁶ Binyaminning Béla, Beker we Yediyayel dégen üç ogli bar idi. ⁷ Bélaning Ézbon, Uzzi, Uziel, Yerimot we Iri dégen besh ogli bolup, hemmisi jemet béshi idi; ularning nesebnamilirige tizimgha élinghan jemi yigirme ikki ming ottuz töt batur jengchi bar idi.

⁸ Bekerning oghulliri Zémirah, Yoash, Eliézer, Elyoyinay, Omri, Yeremot, Abiya, Anatot we Alamet idi. Bularning hemmisi Bekerning oghulliri bolup, ⁹ jemet bashliri idi; ularning nesebnamilirige tizimgha élinghan jemi yigirme ming ikki yüz batur jengchi bar idi.

¹⁰ Yediyayelning ogli Bilhan idi; Bilhanning oghulliri Yeush, Binyamin, Exud, Kenaanah, Zé-

6:72 «Dabirat» — yaki «Dobrat».

6:77 «Merarining qalghan ewladlirigha bolsa Zebulun qebilisidin Rimmono...» — bezi kona köchürmilerde (mesilen, Tewratning grék tilidiki terjimisi LXXde) mushu yerde «Merarining qalghan ewladlirigha bolsa Zebulun qebilisidin Yokniyam we uninggha tewe otlaqlar, Kartah we uninggha tewe étiqlar we Rimmono...» déyilidu.

tan, Tarshish we Axishahar idi; ¹¹ Bularning hemmisi Yediyayelning ewladliri, jemet bashliri we batur jengchiler idi. Ularning nesebnamilirige tizimlanganlarning jengge chiqilaydighanliri jemi on yette ming ikki yüz idi. ¹² Shuppiylar we Xuppiylar bolsa yene Irning ewladliri idi; Xushiylar Axerning ewladliri idi.

Naftalining ewladliri

¹³ Naftalining oghulliri: Yahziel, Guni, Yezer, Shallom; bularning hemmisi Bilhahning oghulliri idi.

Manassehning ewladliri

¹⁴ Manassehning oghulliri: — Uning Suriyelik toqilidin Asriel törelgen; uningdin yene Giléadning atisi Makir tughulghan. ¹⁵ Makir Shuppiylar we Xuppiylar arisidinmu ayal alghan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yene bir ewladining ismi Zelfohid idi, Zelfohidning peqet birnechche qizila bolghan.

¹⁶ Makirning ayali Maakah oghul tughup, uninggha Peresh dep at qoyghan; Pereshning inisining ismi Sheresh idi; Shereshning oghli Ulam we Rakem idi. ¹⁷ Ulamning oghli Bédan idi. Bularning hemmisi Giléadning ewladliri; Giléad Makirning oghli, Makir Manassehning oghli idi.

¹⁸ Giléadning singlisi Hammoleketin Ishhod, Abiézer we Mahalah tughulghan. ¹⁹ Shémidaning oghulliri Axiyan, Shekem, Likxi we Aniam idi.

Eframning ewladliri

²⁰ Eframning ewladliri: Uning oghli Shutilah, Shutilahning oghli Bered, Beredning oghli Tahat, Tahatning oghli Éliadah, Éliadahning oghli Tahat, ²¹ Tahatning oghli Zabad, Zabadning oghli Shutilah idi (Ézer bilen Éliad Gatliqlarning charwa mallirini bulang-talang qilghili chüshkende, shu yerlik Gatliqlar teripidin öltürülen. ²² Ularning atisi Efram bu baliliri üçün xéli künlergiche matem tutqachqa, uning buraderliri uninggha teselli bergili kelgen. ²³ Efram ayali bilen bille qayta bir yastuqqa bash qoyghan. Ayali hamilidar bolup, bir oghul tughqan; Efram uninggha ailem bala-qazagha yoluqti dep, Bériyah dep isim qoyghan. ²⁴ Uning qizi Üstün Beyt-Horon bilen Töwen Beyt-Horonni we Uzen-Sheerahni bina qilghan).

²⁵ Bériyahning oghli Réfah bilen Reshef idi; Reshefning oghli Télah, Télahning oghli Tahan.

²⁶ Tahaning oghli Ladan, Ladaning oghli Ammihud, Ammihudning oghli Elishama, ²⁷ Elishamaning oghli Nun, Nunning oghli Yeshua idi.

Efraimlarning sheherliri

²⁸ Efraimlarning zémini we makanlashqan yerliri Beyt-El we uninggha tewe yéza-kentler bolup, künchiqish teripide Naraan, künpétish teripide Gezer bilen uninggha tewe yéza-kentler; Shekem we uninggha tewe yéza-kentler, taki Gaza we uninggha tewe yéza-kentlergiche sozulatti. ²⁹ Manasseh qebilisining zéminigha tutashqan yene Beyt-Shéan we uninggha tewe yéza-kentler; Taanaq we uninggha tewe yéza-kentler; Megiddo we uninggha tewe yéza-kentler; Dor we uninggha tewe yéza-kentlermu bar idi. Israilning oghli Yüsüpnig ewladliri mana mushu yerlerge makanlashqanidi.

7:12 «Axer» — yaki «Axiram» («Chöl.» 26:38ni körüng).

7:15 «Makirning singlisi» — ibraniiy tilida «uning singlisi». «Makirning yene; bir ewladining ismi...» — ibraniiy tilida «ikkinchisining ismi ...» déyilidu. Perzimizche «ikkinchisi» mushu yerde «(uning) yene bir ewladi» dégen menide.

7:18 «Giléadning singlisi» — ibraniiy tilida «uning singlisi».

7:23 «Bériyah» — Bériyahning menisi «bala-qaza» bilen baghliq.

7:25 «Bériyahning oghli» — ibraniiy tilida «uning oghli». Bezi alimlar «uning» dégeni yuqiridiki Shutilahni körsitidu, dep qaraydu. «Bériyahning oghli Réfah bilen Reshef idi...» — yaki «Bériyahning oghli Réfah idi, Réfahning oghli Reshef idi...».

7:27 «Yeshua» — bu «Yeshua» Yeshua peyghemberdur (mushu yerde «Yehoshua» déyilidu).

Ashirning ewladliri

³⁰ Ashirning oghulliri: — Yimnah, Yishwah, Yishwi we Bériyah; ularning Sérah dégen singlimu bar idi. ³¹ Bériyahning oghli Xeber bilen Malkiel bolup, Malkiel Birezawitning atisi idi. ³² Xéberdin Yaflet, Shomer, Xotam we ularning singlisi Shuya törelgen.

³³ Yafletning oghulliri Pasaq, Bimhal we Ashwat; bular Yafletning oghulliri idi. ³⁴ Shemerning oghulliri Axi, Rohgah, Xubbah we Aram idi. ³⁵ Shemerning inisi Helemning oghli Zofah, Yimna, Shelesh we Amal idi; ³⁶ Zofahning oghli Suah, Harnefer, Shual, Béri, Imrah, ³⁷ Bézer, Xod, Shamma, Shilshah, Itran we Beerah idi. ³⁸ Yeterning oghulliri Yefunneh, Pispah we Ara idi. ³⁹ Ullaning oghulliri Arah, Xanniel we Riziya idi. ⁴⁰ Bularning hemmisi Ashirning ewladliri bolup, her qaysisi jemet bashliri, alamet batur jengchiler, yolbashchilar idi; ularning jemetliri boyiche nesebnamige tizimlanganda, jengge chiqilaydighanliri jemi yigirme alte ming idi.

Binyaminning ewladliri — dawami

8 ¹ Binyaminning tunji oghli Béla, ikkinchi oghli Ashbel, üçinchi oghli Axarah, ² tötinchi oghli Noxah, beshinchi oghli Rafa idi. ³ Bélaning oghulliri Addar, Géra, Abihud, ⁴ Abishua, Naaman, Axoah, ⁵ Géra, Shéfufan we Huram idi.

⁶⁻⁷ Töwendikiler Exudning ewladliri: —

Naaman, Axiyah we Géra (eslide ular Gébaliqlarning jemet béshi idi. Gébaliqlar Manahatqa köchürüwétilgenidi. Bularni köchürtiwetküchi bolsa Géra idi; uningdin Uzza bilen Axihud törelgen).

⁸ Shaharaim Hushim bilen Baara dégen ikki ayalini qoyuwetkendin kéyin Moab diyarida oghul perzent körgen. ⁹ Uning Xodesh dégen ayalidin Yobab, Zibiya, Mésha, Malkam, ¹⁰ Yeuz, Shaqiya, Mirmah dégen oghullar törelgen; uning bu oghullirining hemmisi jemet béshi bolghanidi.

¹¹ Hushimdinmu uninggha Abitub, Elpaal dégen oghullar törelgen.

¹² Elpaalning oghulliri Eber, Misham we Shémed (Shémed Ono bilen Lod dégen ikki sheherni we ulargha tewe yéza-kentlerni bina qilghan), ¹³ Bériyah we Shéma idi. U ikkisi Ayjalondikiler ichide jemet bashliri bolup, Gat ahalisini qoghliwetkenidi.

¹⁴ Axiyo, Shashaq, Yeremot, ¹⁵ Zebadiya, Arad, Éder, ¹⁶ Mikail, Ishpah we Yoxa bolsa Bériyahning oghulliri idi.

¹⁷ Zebadiya, Meshullam, Hizki, Xéber, ¹⁸ Ishméray, Yézliya we Yobablarning hemmisi Elpaalning oghulliri idi.

¹⁹ Yakim, Zikri, Zabdi, ²⁰ Eliyenay, Ziltay, Eliyel, ²¹ Adaya, Béraya we Shimratlar Shimeyning oghulliri idi.

²² Ishpan, Éber, Eliyel, ²³ Abdon, Zikri, Hanan, ²⁴ Hananiya, Élam, Antotiya, ²⁵ Éfdéah we Penueller Shashaqning oghulliri idi.

²⁶ Shamshiray, Shéxariya, Ataliya, ²⁷ Yaaréshiya, Eliya we Zikrilar Yerohamning oghulliri idi.

²⁸ Yuqiriqlarning hemmisi nesebnamilerde xatirilengen jemet béshi idi; bular hemmisi mötiwerler bolup, Yérusalémgha makanlashqanidi.

7:34 «Shemer» — bu Shemer shübhisizki 32-ayettiki «Shomer»ning wariyanti. «Shemerning oghulliri Axi, Rohgah...» — bashqa bixil terjimisi: «uning inisi Shemerning oghulliri Rohgah,...».

7:37 «Itran» — belkim «Yeter»ning bashqa bir shekli bolushi mumkin (38-ayetni köring).

8:1 «Binyaminning tunji oghli Béla, ikkinchi oghli Ashbel, üçinchi oghli Axarah...» — mushu babta Binyaminning ewladlirining nesebnamisi köp yerlerde peqet bezi yéza-kentler bilen baglanghan halda körünidu. Sewebi, Binyamin qebilisidikiler éghir gunah sadir qilip Xudaning qattiq jazasigha uchrihandin kéyin, pütkül Israil ichige tarilip ketkenidi.

8:10 «Shaqiya» — yaki «Shobiya».

8:12 «Shémed» — yaki «Shémer».

8:22 «Ishpan» — yaki «Ishpah».

²⁹ Gibéonning atisi Jeiyel Gibéongha makanlashqanidi; uning ayalining ismi Maakah idi. ³⁰ Uning tunji oghli Abdon, qalghan oghulliri Zur, Kish, Baal, Nadab, ³¹ Gédor, Axiyo, Zéker we Miklot idi; ³² Miklottin Shiméya törelgen. Bularmu qérindashliri bilen Yérusalémda qoshna olturushatti. ³³ Nerdin Kish törelgen; Kishtin Saul törelgen; Sauldin Yonatan, Malkishua, Abinadab we Ésh-Baal törelgen. ³⁴ Mérib-Baal Yonatanning oghli idi; Mikah Mérib-Baaldin törelgen. ³⁵ Mikahning oghulliri Piton, Melek, Tariya we Ahaz idi. ³⁶ Ahazdin Yehoaddah törelgen; Yehoaddahdin Alemet, Azmawet we Zimri törelgen; Zimridin Moza törelgen; ³⁷ Mozadin Binéa törelgen; Binéaning oghli Rafa, Rafaning oghli Éliasah, Éliasahning oghli Azel idi. ³⁸ Azelning alte oghli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokéru, Ishmail, Shéariya, Obadiya we Hanan idi; bularning hemmisi Azelning oghulliri idi. ³⁹ Azelning inisi Yéshekning tunji oghlining ismi Ulam, ikkinchi oghlining ismi Yéush, üçinchisi oghlining ismi Elifelet idi. ⁴⁰ Ularning oghullirining hemmisi batur jengchi, oqyachi idi; ularning oghulliri we newriliri nahayiti köp bolup, jemiý biryüz ellik idi. Yuqiriqlarning hemmisi Binyamin ewladliridin idi.

9 ¹ Pütkül Israillar neseb boyiche tizimga élinghanidi. Mana, ular «Israil padishahlrining xatirisi» dégen kitabga pütülgendur.

Babilgha sürgün bolushtin qaytip Yérusalémgha makanlashqan Israillar

² Yehudalar bolsa asiyliq qilghanliqidin Babilgha sürgün qilinghan. Hemmidin awwal qaytip kélip öz zémini we öz sheherlirige makanlashqanlar bolsa bir qisim Israillar, kahinlar, Lawiylar we ibadexana xizmetkarliri idi. ³ Yérusalémgha makanlashqanlar bolsa Yehuda qebilisi, Binyamin qebilisi, Efraim qebilisi we Manasseh qebilisidin bir qisimliri idi. ⁴ Ularning ichide Yehudaning oghli Perezning ewladliridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oghli, Ammihud Omrining oghli, Omri Imrining oghli, Imri Banining oghli idi. ⁵ Shilohning ewladliri ichide uning tunji oghli Asaya we uning oghulliri bar idi. ⁶ Zerahning ewladliridin Yeuél we ularning uruq-tughqanliri bolup jemiý alte yüz toqsan adem bar idi. ⁷ Binyaminning ewladliri ichide Hassinuahning ewrisi, Hodawiyaning newrisi, Meshullamning oghli Sallu bar idi; ⁸ yene Yerohamning oghli Yibniya, Mikrining newrisi, Uzzining oghli Élah we Ibinianing ewrisi, Réuelning newrisi, Shefatiyaning oghli Meshullam ⁹ hemde ularning uruq-tughqanliri bar idi; ular nesebnamisi boyiche tizimlanganda jemiý toqquz yüz ellik alte adem idi. Yuqirida tilgha élinghanlar öz jemetige jemet béshi idi.

Yérusalémda turushluq kahinlar

¹⁰ Kahinlar ichide Yedaya, Yehoyarib, Yaqin we ¹¹ Azariya bar idi. Azariya Xudaning öyini bashqurghuchi bolup, Hilqiyaning oghli, Hilqiya Meshullamning oghli, Meshullam Zadokning oghli, Zadok Mérayotning oghli, Mérayot Axitubning oghli idi. ¹² Yene Malkiyaning ewrisi, Pashxurning newrisi, Yerohamning oghli Adaya hemde Adiyelning oghli Maasay bar idi; Adiyel Yahzerahning oghli, Yahzerah Meshullamning oghli, Meshullam Meshillémitning oghli, Meshillémit Immerning oghli idi. ¹³ Ularning qérindashliri hemmisi jemet bashliri bolup, jemiý bir ming yette yüz atmish adem idi; ularning hemmisi Xudaning öyidiki xizmetlerni qilishqa békitilgen iqtidarliq kishiler idi.

8:29 «Jeiyel» — Tewratning grék tilidiki terjimisi (LXX)de «Jiyel» tépilidu.

8:31 «Miklot» — «Miklot» Tewratning grék tilidiki terjimisi (LXX)diki bezi köchürmilerde tépilidu. 32-ayetni köring.

9:2 «ibadexana xizmetkarliri» — ibraniy tilida «Netiniylar». Menisi belkim «béghishlanganlar». Ularning ejdalliri belkim «Gibéonluqlar» idi. «Yeshua» 9:27ni köring.

« Tarix-tezkire «1» »

Yérusalémda turushluq Lawiylar

¹⁴ Lawiy qebilisidin Merarining ewladliri ichide Hashabiyaning ewrisi, Azrikamning newrisi, Hashshubning oghli Shémaya bar idi; ¹⁵ Yene Baqbaqqar, Heresh, Galal we Asafning ewrisi, Zikrining newrisi, Mikaning oghli Mattaniya; ¹⁶ yene Yedutunning ewrisi, Galalning newrisi, Shémayaning oghli Obadiya hemde Elkanahning newrisi, Asaning oghli Berekiya bar idi; bularning hemmisi Nitofatliqlarning yéza-kentlirige makanlashqanidi.

Lawiylarning wezipiliri

¹⁷ Derwaziwenler Shallum, Aqqub, Talmon, Aximan we ularning qérindashliri idi; Shalum ularning béshi idi. ¹⁸ Ular taki hazirghiche sherq tereptiki «padishahning derwazisi»da derwaziwenlik qilip kelmekte; ular ilgiri Lawiylarning chédirgahida derwaziwenlik qilghanidi.

¹⁹ Korening ewrisi, Ébiasafning newrisi, Korahning oghli Shallum hemde uning atisining jemetidiki qérindashliri bolghan Korahiylar Xudaning öyining xizmitini bashquratti, chédirning ishiklirini baqatti; ularning ata-bowiliri eslide Perwerdigarning chédirgahini bashqurushqa qoyulghan, ibadet chédirining ishikini baqqanidi. ²⁰ Ilgiri Eliazarning oghli Finihas ularning yobashchisi bolghan; Perwerdigar uning bilen bille bolghan. ²¹ Meshelemyaning oghli Zeke-riya bolsa jamaet chédirining derwaziweni bolghanidi.

²² Derwaziwenlikke tallanghan bu kishiler jemiyy ikki yüz on ikki kishi idi; ular öz yéza-kentliride, nesebliri boyiche tizimlanghan (eslide Dawut we aldin körgüchi Samuil ularni amanet qilinghan wezipilirige békitkenidi. ²³ Ular we ularning ewladliri Perwerdigarning öyi, yeni muqeddes chédirning ishik-derwazilirini béqishqa békitilgenidi).

²⁴ Sherqiy, gherbiy, shimaliy we jenubiy ishik-derwazilirida derwaziwenler békitilgenidi.

²⁵ Ularning yéza-kentlerde olturushluq qérindashliri bolsa her yette künde nöwet boyiche kélip ular bilen birge xizmette bolatti. ²⁶ Töt derwaziwen bégi Lawiylardin idi; ulargha tapshurulgini Perwerdigarning öyidiki ambar-xezinilerni béqish idi. ²⁷ Béqish mes'uliyiti ularning üstide bolghachqa, ular kéchide Perwerdigarning öyining etrapidiki orunlirida turatti hemde her küni etigende ishik-derwazilarni échishqa mes'ul idi.

²⁸ Ulardin bir qismi ibadexana xizmitide ishlitilidighan eswab-üskünilerge mes'ul idi; ular sanap epchiqip, sanap epkirip qoyatti. ²⁹ Ularning yene bir qismi tapshurulgini boyiche qacha-quchilar we muqeddes jaydiki barliq eswab-üsküniler, shundaqla aq un, sharab, zeytun méyi, mestiki we xushbuy buyumlargha mes'ul idi. ³⁰ Kahinlarning oghulliridin beziler xushbuy buyumlardin etir yasaytti. ³¹ Lawiylardin Mattitiyah, yeni Korahiyildin Shallumning tunji oghlining wezipisi qazan néni étishke mes'ul idi. ³² Ularning qérindashliri, Kohatning ewladliri ichide «teqdim nan»gha mes'ul bolup, her shabat küni tizidighangha nanlarni teyyarlaytti.

³³ Lawiylarning jemet bashliri bolghan neghmichiler ibadexanidiki öylerde turup, bashqa xizmetlerni qilmay, kéche-kündüz öz ishliri bilenla bolatti. ³⁴ Yuqiridiki kishilerning hemmisi Lawiylar ichidiki yobashchilar bolup, hemmisi öz nesebi boyiche jemet béshi idi; bularning hemmisi Yérusalémda turatti.

Saulning ata-bowiliri, Jeiyelning ewladliri

³⁵ Gibéonning atisi Jeiyel Gibéongha makanlashqanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi.

³⁶ Uning tunji oghli Abdon, qalghan oghulliri Zur, Kish, Baal, Ner, Nadab, ³⁷ Gédor, Axiyo, Ze-

9:19 «chédir» — «chédir» mushu yerde Xudaning qaytidin qurulghan öyini körsitishi kérek. «Perwerdigarning chédirgahi» — mushu yerde belkim muqeddes ibadet chédirining özini emes, belki Israillar chöl-bayawanda kézip yüriginde «muqeddes chédir»ning etrapidiki Lawiy-kahinlarning chédirgahini körsitishi mumkin.

9:23 «Perwerdigarning öyi, yeni muqeddes chédir» — mushu yerde Dawut dewridiki «muqeddes chédir» hemde shundaqla Sulayman qurghan kéyinki muqeddes öyni körsitishi kérek.

keriya we Miklot idi. ³⁸ Miklottin Shiméyam törelgen. Bularmu özlirining qérindashlirining yénida Yérusalémida qoshna olturushatti.

³⁹ Nerdin Kish törelgen, Kishtin Saul törelgen, Sauldin Yonatan, Malkishuya, Abinadab we Ésh-Baal törelgen. ⁴⁰ Mérib-Baal Yonatanning oghli idi; Mérib-Baaldin Mikah törelgen. ⁴¹ Mikahning oghulliri Piton, Melek, Tahriya we Ahaz idi. ⁴² Ahazdin Yarah törelidi; Yarahdin Alemet, Azmawet we Zimri törelgen. Zimridin Moza törelgen; ⁴³ Mozadin Binéa törelgen; Binéaning oghli Réfaya, Réfayaning oghli Éliasah, Éliasahning oghli Azel idi.

⁴⁴ Azelning alte oghli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokéru, Ishmail, Shéariya, Obadiya we Hanan idi; bularning hemmisi Azelning oghulliri.

Saul we uning oghullirining qetl qilinishi

1Sam. 31:1-13

10 ¹ Filistiylar Israillargha hujum qiliwidi, Israillar Filistiylarning aldidin qachti, ular Gilboa téghida qirip yoqitildi. ² Filistiylar Saul bilen uning oghullirini tap bésip qoghlidi; ular axiri Saulning oghulliridin Yonatan, Abinadab, malki-shualarni urup öltürdi. ³ Saulgha qarshi jeng intayin shiddetlik boldi; oqyachilar Saulgha yétiship oqya étip uni yarilandurdi. ⁴ Andin Saul yaragh kötürgüchisige: Qilichingni sughurup méni sanjip öltürüwetkin; bolmisa bu xetnisizler kélip méni sanjip, méni xorluqqa qoyushi mumkin, dédi. Lékin yaragh kötürgüchisi intayin qorqup kétép, unimidi. Shuning bilen Saul qilichni élip üstige özini tashlidi.

⁵ Yaragh kötürgüchisi Saulning ölginini körüp, umu oxshashla özini qilichning üstige tashlap uning bilen teng öldi. ⁶ Shuning bilen Saul, üç oghli hem pütün ailisidikiler shu künde biraqla öldi. ⁷ Emdi wadida turghan Israillar eskerlirining qachqanliqini we Saul bilen oghullirining ölginini körginide, ular sheherlirini tashlap qachti, Filistiylar kélip u joylarda orunlashti.

⁸ Emdi shundaq boldiki, etisi Filistiylar öltürülgenlarning kiyim-kécheklarini salduruwalghili kelgende Gilboa téghida Saul bilen oghullirining ölük yatqanliqini kördi-de, ⁹ kiyimlirini saldurup, kallisini we sawut-yaraghlirini élip ketti hemde bularni Filistiylarning zéminining hemme yerlirige apirip, öz butlirigha we xelqqa xush xewer yetküzdi. ¹⁰ Ular Saulning sawut-yaraghlirini ularning butxanisida qoyup, kallisini Dagon butxanisigha ésip qoydi.

¹¹ Emdi Yabesh-Giléadda olturghuchilar Filistiylarning Saulgha barliq qilghanlirini anglighanda ¹² ularning ichidiki hemme baturlar atlinip, Saul bilen oghullirining jesetlirini élip, ularni Yabeshke qayturup kélip, Yabeshniki dub derixining tüwige depne qildi we yette kün roza tutti.

¹³⁻¹⁴ Shuning bilen Saul Perwerdigargha qilghan wapasizliqi üçün öldi; u Perwerdigarning söz-kalamigha kirmey we hetta Perwerdigardin yol sorimay, belki palchi jinkeshning yénigha bérip uningdin yol sorighanidi. Shunga Perwerdigar uni öltürüp, padishahliqini Yessening oghli Dawutqa ötküzüp berdi.

9:38 «Shiméyam» — 8:32de «Shiméya».

9:40 «Mérib-Baal» — «2Sam.» 4:4de «Mefiboshet».

9:41 «Tahriya» — 8:35de «Tariya».

9:42 «Yarah» — 8:36de «Yehoaddah».

9:43 «Réfaya» — 8:36de «Rafaa».

10:3 «Oqyachilar Saulgha yétiship oqya étip uni yarilandurdi» — yaki «oqyachilar Saulgha yétiship, u oqyachilardin azablandi».

10:9 «...kiyimlirini saldurup, kallisini we sawut-yaraghlirini élip ketti hemde bularni Filistiylarning zéminining hemme yerlirige apirip...» — yaki «...kiyimlirini saldurup, kallisini we sawut-yaraghlirini élip ketti hemde elchilerni Filistiylarning zéminining hemme yerlirige ewetip, ... xush xewer yetküzdi».

Dawutning Yehudiyege padishah bolushqa mesih qilinghanliqi

2Sam. 5:1-10

11¹U chaghda barliq Israil jamaiti Hébrongha kélip Dawutning qéshigha yigiliship: «Qarisila, biz ózlrining et-söngekliridurmiz! ²Burun Saul bizning üstimizde seltenet qilghandimu Israil xelqige jengge chiqip-kirishke yolbashchi bolghan ózliri idila. Ózlrining Xudaliri bolghan Perwerdigarmu ózlrige: — Sen Méning xelqim Israilning padichisi bolup ularni baqisen we Israilning emiri bolisen, dégenidi» — dédi.

³Shuning bilen Israil aqsaqallirining hemmisi Hébrongha kélip padishah Dawutning qéshigha kélishti; Dawut Hébronda Perwerdigarning aldida ular bilen bir ehde tüzüshti. Andin ular Perwerdigarning Samuilning wastisi bilen éytqini boyiche, Dawutni Mesih qilip, Israilni idare qilishqa padishah qilip tiklidi.

Dawutning Yérusalémni ishghal qilishi

⁴Dawut bilen barliq Israil xelqi Yérusalémgha keldi (Yérusalém shu chaghda «Yebus» dep atilatti, zémindiki ahale bolghan Yebusiylar shu yerde turatti). ⁵Yebus ahalisi Dawutqa: «Sen bu yerge héchqachan kirelmeysen!» dédi. Biraq Dawut Zion dégen qorghanni aldi (shu yer «Dawutning shehiri» depmu atilidu). ⁶Dawut: «Kim aldi bilen Yebusiylargha hujum qilsa, shu kishi yolbashchi we serdar bolidu» dédi. Zeruiyaning ogli Yoab aldi bilen atlinip chiqip, yolbashchi boldi. ⁷Dawut qorghanda turatti, shunga kishiler u qorghanni «Dawut shehiri» dep atashti. ⁸Dawut sheherni Millodin bashlap töt etrapidiki sépilighiche yéngiwashtin yasatti; sheherning qalghan qismini Yoab yasatti. ⁹Dawut kündin künge qudret tapti, chunki samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar uning bilen bille idi.

Dawutning palwanliri

2Sam. 23:8-39

¹⁰Töwendikiler Dawutning palwanliri ichide yolbashchilar idi; ular Perwerdigarning Israilgha éytqan sözi boyiche pütkül Israil bilen birliship, Dawutning padishahliqini mustehkem qilip, birlikte uni padishah qilishqa küchidi.

¹¹Töwendikiler Dawutning palwanlirining tizimlik boyiche xatirilengendur: — Hakmoniylardin bolghan Yashobiam yolbashchilar ichide béshi idi; u neyzisini piqiritip bir qétimdila üç yüz ademni öltürgen. ¹²Uningdin qalsa Axoxiy Dodoning ogli Eliazar bolup, u «üch palwan»ning biri idi; ¹³Ilgiri Filistiylar Pas-Dammimda jeng qilishqa yigilighanda, u Dawut bilen u yerde idi. U yerde arpa ösüp ketken bir étizliq bolup, xelq Filistiylarning aldin beder qachqanidi; ¹⁴ular bolsa étizliqning otturida turuwélip, hem étizliqni qoghdighan, hem Filistiylarni tarmar qilghan; Perwerdigar ene shu yol bilen ularni ghayet zor ghelibige érishtürgen.

¹⁵Ottuz yolbashchi ichidin yene üçeylen Qoram tashliqtiki Adullamning gharigha chüshüp Dawutning yénigha keldi. Filistiylarning qoshuni bolsa «Refayim jilghisi»da bargah qurghanidi. ¹⁶Bu chaghda Dawut qorghanda, Filistiylarning qarawulgahi Beyt-Lehemde idi. ¹⁷Dawut

11:2 «jengge chiqip-kirishke yolbashchi» — ibraniiy tilida «Israilning chiqishida hem kirishida ulargha bashlighuchi idila» dégenlik bilen ipadiliniq, Israilning barliq paaliyetlirini körsitidu.

11:3 1Sam. 16:1, 13; 2Sam. 5:3

11:5 «Zion dégen qorghan» — «Zion» Yérusalémning ichidiki évizlik bolup, shu yerge daim qorghan sélinip turatti. Kéyin ibadetxanimu Zionda qurulghan.

11:8 «Millo» — «pelempeylik yer» dégen menide bolushi mumkin.

11:11 «yolbashchilar ichide» — bu ibarining bashqa xil terjimisi «ottuzi ichide»

11:14 «Ular bolsa étizliqning otturida turuwélip, ... Perwerdigar ... Ularni ghayet zor ghelibige érishtürgen» — mushu ayette «ular» belkim Dawut we «üch palwan»ni körsitidu. «2Sam.» 23:11-12de Eliazarning awwal bu jengni bashlighanliqi körsitilidu.

ussap: «Ah, birsi manga Beyt-Lehemning derwazisining yénidiki quduqtin su ekilip bergen bolsa yaxshi bolatti!» déwidi, ¹⁸ bu üç palwan Filistiylarning leshkergahidin bösüp ötüp, Beyt-Lehemning derwazisining yénidiki quduqtin su tartti we Dawutqa élip keldi; lékin u uningdin ichkili unimidi, belki suni Perwerdigargha atap töküp: ¹⁹ «Xudayim bu ishni mendin néri qilsun! Men hayatining xewpte qélishigha qarimighan bu kishilarning qénini ichsem qandaq bolidu? Chünki buni ular hayatining xewpte qélishigha qarimay élip kelgen!» dédi. Shunga Dawut bu suni ichkili unimidi. Bu üç palwan qilghan ishlar del shular idi.

²⁰ Yoabning inisi Abishay üçining béshi idi; u üç yüz adem bilen qarshiliship neyzisini pıqiritip ularni öltürdi. Shuning bilen u bu «üch palwan» ichide nami chiqqanidi. ²¹ U mushu «üch palwan» ichide hemmidin bek hörmetke sazawer bolghan bolsimu, lékin yenila awwalqi ücheylenge yetmeytti. ²² Yehoyadaning oghli Binaya Kabzeeldin bolup, bir batur palwan idi; u köp qaltis ishlarni qilghan. U Moabiy Arielning ikki oghlini öltürgen. Yene qar yaghqan bir küni azgalgha chüshüp, bir shirni öltürgenidi. ²³ U yene qolida bapkarning oqidek bir neyzisi bar, boyining égzikliki besh gez kélidighan bir Misirliqni qetl qildi; u bir hasa bilen uninggha hujum qilip, uning neyzisini qolidin tartiwélip öz neyzisi bilen öltürdi. ²⁴ Yehoyadaning oghli Binaya mana bu ishlarni qilghan. Shuning bilen üç palwan ichide nam chiqarghanidi. ²⁵ Mana, u héliqi ottuz palwandinmu bekrek shöhret qazanghan bolsimu, lékin aldinqi üç palwangha yetmeytti. Dawut uni özining pasiban bégi qilip teyinligen.

²⁶ Qoshundiki palwanlar bolsa: —

Yoabning inisi Asahel, Beyt-Lehemlik Dodoning oghli Elhanan, ²⁷ Harorluq Shammot, Pilonluq Helez, ²⁸ Tekoaliq Ikkeshning oghli Ira, Anatotluq Abiézer, ²⁹ Xushatliq Sibbekay, Axohluk Ilay, ³⁰ Nitofatliq Maharay, Nitofatliq Baanahning oghli Xeleb, ³¹ Binyamin ewladliridin Gibéahliq Ribayning oghli Ittay, Piratonluq Binaya, ³² Gaash wadiliridin kelgen Xuray, Arbatliq Abiyel, ³³ Baharumluk Azmawet, Shalbonluq Élyahba, ³⁴ Gizonluq Hashemning oghulliri, Hararliq Shagining oghli Yonatan, ³⁵ Hararliq Sakarning oghli Ahiyam, Urning oghli Élifal, ³⁶ Mekeratliq Hefer, Pilonluq Axiyah, ³⁷ Karmellik Hezro, Ezbayning oghli Naaray, ³⁸ Natanning inisi Yoél, Hagrining oghli Mibhar, ³⁹ Ammonluq Zelek, Zeruiyaning oghli Yoabning yaragh kötürgüchisi bolghan Beerotluq Naharay, ⁴⁰ Itriliq Ira, Itriliq Gareb, ⁴¹ Hittiy Uriya, Ahlayning oghli Zabad, ⁴² Ruben qebilisidin Shizaning oghli, Rubenler ichide yolbashchi bolghan Adina we uninggha egeshken ottuz adem, ⁴³ Maakahning oghli Hanan, Mitniliq Yoshafat, ⁴⁴ Ashtaratliq Uzziya, Aroerlik Xotamning oghli Shama bilen Jeiyel, ⁴⁵ Shimrining oghli Yédiyayel bilen uning inisi tiziliq Yoxa, ⁴⁶ Mahawiliq Eliyel, Elnaamning oghulliri Yeribay bilen Yoshawiya, Moabliq Yitma, ⁴⁷ Eliyel, Obed we Mezobaliq Yaasiyellerdin ibaret idi.

11:20 «...Shuning bilen u bu «üch palwan» ichide nami chiqqanidi» — bu ayetning yene birnechke xil terjimisi bar. 21-ayettiki izahatni körüng.

11:21 «Shuning bilen u bu «üch palwan» ichide nami chiqqanidi. U mushu «üch palwan» ichide hemmidin bek hörmetke sazawer bolghan bolsimu, lékin yenila awwalqi ücheylenge yetmeytti» — 20-21-ayetning bashqa birxil terjimisi: — «Shuning bilen u «üch palwan» bilen teng shöhret qazanghan. U «üch palwan»din ikki hessilep hörmetke ige bolghan we ularning béshi bolghan bolsimu, lékin ulardin biri bolmide». Emma bizningche terjimimiz «2Sam.» 23:18-19ge mas kélidu. 11:22 «Moabiy Arielning ikki oghli» — yene birxil terjimisi: — «Moabtiki ikki shir...» yaki «Moabtiki ikki shirdek kishini...». 11:23 «besh gez» — ikki métrdin artuq (2.2 métr).

11:24 «üch palwan ichide nam chiqarghanidi» — yaki «üch palwan bilen teng nam chiqarghanidi».

11:29 «Sibbekay» — yaki «Mebunay» («2Sam.» 23:27ni körüng).

11:32 «Xuray» — «2Sam.» 23:31de «Hiday».

11:34 «Hashemning oghulliri» — yaki «Yashenning oghulliri». («2Sam.» 23:33ni körüng).

11:46 «...Moabliq Yitma» — bu tizimlikte birnechke Yehudiy emesler — mesilen, Ammonluq Zelek, Hittiy Uriya we Moabliq Timna bar.

Dawutqa béqinghan Binyamin palwanliri

12¹ Dawut kishning oghli Saulning bésimi sewebidin Ziklagda yoshurunup yatqan chaghda munu kishiler Dawutning yénigha kélishti (ularning hemmisi Dawutqa jeng qilishda yardem bergen baturlardin idi; ² oqya bilen qorallangan bolup, ong qoli bilenmu, sol qoli bilenmu oqya we salgha atalaytti; ular Saulning Binyamin qebilisidin bolghan tughqanliri idi); ³ — ularning yolbashchisi Axiézer, andin qalsa Yoash bolup, ikkisi Gibéahliq Shémaahning oghli idi; yene Azmawetning oghli Yeziyel bilen Peletmu; yene Berakah bilen Anatotluq Yehu, ⁴ Gibéonluq Yishmayamu bar idi. Yishmaya «ottuz palwan» ichide batur bolup shu ottuzigha yétekchilik qilghuchi idi; yene Yeremiya, Yahaziyel, Yohanan we Gederatliq Yozabad, ⁵ Eluzay, Yerimot, Bialiya, Shemariya, Xarufuq Shefatiya, ⁶ Korahliqlardin bolghan Elkanah, Yishiya, Azarel, Yoézer we Yashobiamlar; ⁷ yene Gedorluq Yerohamning oghli Yoélah bilen Zebadiya bar idi.

Dawutqa béqinghan Gad palwanliri

⁸ Gad qebilisidin beziler chöldiki qorghangha béríp Dawutqa béqindi. Ularning hemmisi jengge mahir, qalqan we neyze bilen qorallangan batur jengchiler idi; ularning turqi beeyni shirgha, chaqqanliqi beeyni taghdiki bökenge oxshaytti. ⁹ Ularning birinchisi Ézer, ikkinchisi Obadiya, üçinchisi Éliab, ¹⁰ tötinchisi Mishmannah, beshinchisi Yeremiya, ¹¹ altinchisi Attay, yettinchisi Eliyel, ¹² sekkizinchisi Yohanan, toqquzinchisi Elzabad, ¹³ oninchisi Yeremiya, on birinchisi Makbannay idi. ¹⁴ Bularning hemmisi Gad qebilisidin, qoshun ichide serdarlar idi; eng kichiki yüz leshkerge, eng chongi ming leshkerge yétekchi idi. ¹⁵ Birinchi ayda, Iordan deryasi téship qirghaqtin ashqan chaghda, deryadin ötüp, sherqqe we gherbke qaraydighan barliq jilghilardiki lerni tiripiren qilip qachurghanlar del mushu ademler idi.

Dawutqa béqinghan Binyaminlar we Yehudalar

¹⁶ Binyamin qebilisi bilen Yehuda qebilisidinmu kishiler qorghangha kélip Dawutqa béqinghan. ¹⁷ Dawut chiqip ularni qarshi élip: «Eger siler tinchliq niyitide manga yardem bérishke kelgen bolsanglar, siler bilen bir jan bir dil bolimen, lékin qollirimda héch naheqliq bolmighan méni düşmenlirimge sétiwetmekchi bolsanglar, ata-bowilirimning Xudasi buni nezirige élip hökümler chiqarghay!» — dédi.

¹⁸ Bu chaghda Xudaning Rohi héliqi ottuz palwanning yolbashchisi Amasaygha chüshiwidi, u: «Ah Dawut, biz sanga béqindumiz; Ah Yessening oghli, biz sen bilen billidurmiz; Özüngge aman-tinchliq, aman-tinchliq bolghay! Sanga yardem bergüchilergimu aman-tinchliq bolghay! Chünki séning Xudaying sanga medetkardur» Shuning bilen Dawut ularni élip qélip, «zerbidar etret bashliqliri» qildi.

Dawutqa béqinghan Manassehler

¹⁹ Dawut ilgiri Filistiyler bilen birlikte Saulgha qarshi urushqa atlanganda, Manasseh qebilisidiki beziler Dawut terepke ötti (lékin ular Filistiylerge yardem bermidi, chünki Filistiylerning emirliri: «Dawut öz ghajisi Saul terepke ötüp kétishi mumkin, undaqta beshimiz ketmey qal-maydu!» dep meslihetlishop ularni qayturup ketmekchi bolghanidi). ²⁰ Dawut Ziklagqa qaytip

12:14 «Eng kichiki yüz leshkerge, eng chongi ming leshkerge yétekchi idi» — bashqa birxil terjimisi: «eng kichiki yüz ademege, eng chongi ming ademege yétiytti».

12:15 «birinchi ay» — Mart yaki Aprél.

12:18 «Xudaning Rohi» — mushu yerde ibraniy tilida peqet «Roh» déyilidu.

12:19 «Ular Filistiylerge yardem bermidi, chünki Filistiylerning emirliri: «Dawut öz ghajisi Saul terepke ötüp kétishi

barghanda, Manasseh qabilisidiki Adnah, Yozabad, Yediyayel, Mikail, Yozabad, Élixu, Ziltaylar kélip uninggha qoshuldi. Bularning hemmisi Manasseh qabilisining mingbëshiliri idi. ²¹ Ular Dawut qaraqchilargha qarshi jeng qilghanda uninggha yardemeshti; ularning hemmisi batur palwanlar, qoshundiki yolbashchilar idi. ²² Chünki shu künlerde Dawutqa yardem bérish üçün her küni ademler kélip qoshulup, xuddi Xudaning qoshunidek zor bir qoshun bolup ketkenidi.

Dawutqa kélip qoshulghan qoshunlar

²³ Perwerdigarning söz-kalami emelge ashurulup, Saulning padishahliqini Dawutqa élip bermekchi bolghan qorallangan jengchiler yolbashchiliri bilen Hébrongha, uning yénigha keldi. Ularining sani töwendikiche: —

²⁴ Yehudalardin qalqan we neyze bilen qorallanganlar jemiý alte ming sekkiz yüz kishi bolup, hemmisi jengge teyyarlanghanidi. ²⁵ Shiméonlardin jengge teyyarlanghan batur jengchiler jemiý yette ming bir yüz kishi, ²⁶ Lawiylardin jemiý töt ming alte yüz kishi; ²⁷ Yehoyada Harunlarning jemet bëshisi bolup, uninggha egeshkenler jemiý üç ming yette yüz kishi idi. ²⁸ Yene yash bir batur jengchi Zadok we uning jemetidin yigirme ikki yolbashchi bar idi. ²⁹ Binyaminlardin, Saulning uruq-tughqanliridinmu üç ming kishi bar idi; shu chaghqa qeder bularning köpinchisi Saul jemetini qollap kelmekte idi.

³⁰ Efraimlardin, öz jemetliride yüz-abroy tapqan batur ezimetler jemiý yigirme ming sekkiz yüz kishi idi. ³¹ Manasseh yérim qebilisi ichide nami pütülgen, Dawutni padishah qilip tikleshke kelgenler jemiý on sekkiz ming kishi idi. ³² Issakirlardin zaman-weziyetni chüshinidighan, Israilning qandaq qilishi kéreklikini bilidighan yolbashchilar jemiý ikki yüz kishi idi; ularning hemme qérindashliri ularning emrige boysunatti. ³³ Zebulunlardin jengge teyyarlanghan, herxil qoral-yaraghlari bilen qorallangan, ala köngüllük qilmaydighan, Dawutning yordimige kelgen jemiý ellik ming kishi idi. ³⁴ Naftalilardin yolbashchi bolghan ming kishi bar idi; ulargha egiship qoligha qalqan we neyze alghanlar jemiý ottuz yette ming kishige yétetti. ³⁵ Danlardin jengge teyyarlanghan jemiý yigirme sekkiz ming alte yüz kishi idi. ³⁶ Ashirlardin jengge chiqip qoshun sépige atlinishqa teyyar bolghan jemiý qiriq ming kishi idi. ³⁷ Iordan deryasining sherq teripidiki Ruben qebilisi, Gad qebilisi we Manasseh yérim qobilisidin qoligha herxil qoral-yaraghlari élip jengge teyyarlanghan jemiý bir yüz yigirme ming kishi idi.

³⁸ Yuqirida tilgha élinghan bu ezimetlerning herbiy yürüshi tekshi bolup, Dawutni pütkül Israil üstige padishah qilip tiklesh üçün bir jan bir dil bolup, Hébrongha kélishkenidi; qalghan Israilarmu bir niyet bir meqsette Dawutni padishah qilip tiklimekchi bolushqanidi.

³⁹ Ular shu yerde Dawut bilen üç kün bille yep-ichip ghizalandi, chünki ularning qérindashliri ulargha teyyarlap qoyushqanidi. ⁴⁰ Ularining öpchürisidiki xelqler, hetta Issakar, Zebulun we Naftalilarning zéminidikiler éshek, töge, qéchir we kalilargha artip ulargha nahayiti köp ozuqluq élip kelgen; ular zor miqdarda un, enjür poshkili, üzüm poshkili, sharab, zeytun méyi we nurghun qoy-kalilarni yetküzüp bérishkenidi; pütkül Israil shad-xuramliqqa chömgenidi.

Ehde sanduqining apirilishida bolghan balayiqaza

2Sam. 6:1-11

13 ¹ Dawut mingbëshisi, yüzbëshisi we barliq yolbashchilar bilen meslihetleshti; ² andin pütün Israil ammisigha: «Eger siler maqul körsenglar, shundaqla bu ishni Xudayimiz

mumkin, undaqla bëshimiz ketmey qalmaydu!» dep meslihetleship ularni qayturup ketmekchi bolghanidi» — «1Sam. 12:21 andin köring.

^{12:21} «Ular Dawut qaraqchilargha qarshi jeng qilghanda uninggha yardemeshti» — közde tutqini belkim «1Sam. 30-babta xatirlengen ishlar; shu chaghda Dawut Amalek qaraqchilirigha hujum qilghan.

Perwerdigardin dep bilsenglar, biz Israilning zéminlirining herqaysi jaylirigga shu yerde qalghan qérindashlirimizga hemde ular bilen bille sheherlerde we étizliqlirida turuwatqan kahin hem Lawiylargha mushu yerge yigilish toghruluq adem eweteyli. ³ Biz Xudayimizning ehde sanduqini meshege yötkep kéleyli; chünki Saulning künliride héchqaysimiz ehde sanduqi aldida Xudadin yol sorap baqmiduq» dédi. ⁴ Bu ishni pütün amma toghra tapqachqa, hemmeylen maqul bolushti.

⁵ Shunga Dawut Misirning Shihor deryasidin tartip Xamat éghizighiche bolghan pütkül Israil xelqini chaqirtip kélip, Xudaning ehde sanduqini Kariat-Yéarimdin yötkep kelmekchi boldi..

⁶ Andin Dawut bilen pütkül Israil Xudaning ehde sanduqini yötkep kélish üçün Baalahqa, yeni Yehudagha tewe bolghan Kariat-Yéarimgha keldi; ikki kérubning otturisida olturghuchi Perwerdigar bu ehde sanduqi üstige Öz namini qoyghanidi. ⁷ Ular Xudaning ehde sanduqini Abinadabning öyidin élinghan yéngi bir harwigha qoydi; Uzzah bilen Axiyo harwini heydidi..

⁸ Dawut bilen barliq Israil jamaiti Xudaning aldida he dep neghme-nawa qilip, chiltar, tembur, dap, changlar we kanay-sunaylar chalatti.

⁹ Lékin ular Kidon xaminigha kelgende kalilar aldigha müdürep kétip yiqilghanda Uzzah ehde sanduqini yóliwalay dep qolini uninggha sozdi. ¹⁰ Uzzahning ehde sanduqigha qoli tegkenliki üçün, Xuda uninggha ghezeplinip uni urup öltürdi. Shuning bilen Uzzah shu yerde Xudaning aldida öldi..

¹¹ Lékin Dawut Perwerdigarning Uzzahning ténini böskenlikige achchiqlandi we u yerni «Perez-Uzzah» dep atidi; u yer taki hazirghiche shu nam bilen atilip kelmekte.. ¹² Shu küni Dawut Xudadin qorqup: «Men zadi qandaq qilip Xudaning ehde sanduqini bu yerge yötkep kéleymen?» dédi.

¹³ Shunga Dawut ehde sanduqini özi turuwatqan «Dawut shehiri»ge yötkep kelmey, Gatliq Obed-Édomning öyige apirip qoydi. ¹⁴ Xudaning ehde sanduqi Obed-Édomning öyide üç ay turdi; Perwerdigar Obed-Édomning ailisini we uning barliq teelluqatlrini beriketlidi.

Tur padishahi Dawutning orda sélishigha yardemlishidu

1Sam. 5:11-25

14 ¹ Tur padishahi Hiram Dawut bilen körüshüshke elchilerni, shundaqla uning üçün orda sélishqa kédir yaghichi, tashchi we yaghachchilarni ewetti. ² Bu chaghda Dawut Perwerdigarning özini Israil üstige hökümraniq qilidighan padishah bolushqa jezmen tikleydighanliqini körüp yetti; chünki Perwerdigar Öz xelqi Israil üçün uning padishahliqini güllendürgenidi.

Dawutning Yérusalémda körgen oghulliri

³ Dawut Yérusalémda yene birmunche xotun aldi hemde yene oghul-qizlarni kördi. ⁴ Töwendikiler uning Yérusalémda körgen perzentlirining ismirliri: Shammuya, Shobab, Natan, Sulayman, ⁵ Ibhar, Elishuya, Elpelet, ⁶ Nogah, Nefeg, Yafiya, ⁷ Elishama, Beeliyada we Elifelet..

13:5 «Misirning Shihor deryasidin tartip Xamat éghizighiche» — jenubtin shimalghiche Israilning pütkül zéminini kórsitidu.

—«Xamat éghizi» dégenning bashqa xil terjimisi: «Libo-Xamat».

13:7 «Ular Xudaning ehde sanduqini Abinadabning öyidin élinghan yéngi bir harwigha qoydi» — yaki «ular Xudaning ehde sanduqini yéngi bir harwigha qoyup, uni Abinadabning öyidin élip chiqti».

13:10 «Uzzahning ehde sanduqigha qoli tegkenliki üçün, Xuda uninggha ghezeplinip uni urup öltürdi» — muqeddes qanun boyiche peqet kahinlar ehde sanduqigha qol tegküzüshke we uni kütürüshke bolatti. Uni kala harwisi üstige qoyushqa bolmaytti. Shunga Dawut we pütkül Israilar mushu ishta eyiblik idi.

13:11 «Perez-Uzzah» — menisi «Uzzahga bösüp kirish».

14:7 «Beeliyada» — yaki «Eliya». «2Sam.» 5:16ni kóring.

Dawutning Filistiyerni ikki qétim yenggenliki

⁸ Dawutning mesih qilinip pütkül Israilning üstige padishah qilinghanliqini anglighan Filistiyerning hemmisi Dawut bilen qarshilishish pursitini izlep keldi; Dawut buni anglap ulargha qarshi jengge atlandi. ⁹ Filistiyler «Refayim jilghisi»gha bulang-talang qilghili kirdi. ¹⁰ Dawut Xudadin: «Men Filistiylerge qarshi jengge chiqsam bolamdu? Ularni méning qolumgha tapshuramsen?» dep soriwidi, Perwerdigar uninggha: «Jengge chiq, Men ularni sözsiz qolunggha tapshurimen» dédi. ¹¹ Filistiyler Baal-Perazimgha hujum qilghili kelgende, Dawut ularni shu yerde meghlup qildi we: «Xuda méning qolum arqiliq düshmenlirim üstige xuddi kelkün yarni élip ketkendek bösüp kirdi» dédi. Shunga u yer «Baal-Perazim» dep atalghan. ¹² Filistiyler özlirining butirini shu yerge tashlap qachqanliqtin, Dawut ademlirige ularni köydürüwétishni tapilidi.

¹³ Filistiyler yene héliqi jilghigha bulang-talang qilghili kiriwidi, ¹⁴ Dawut yene Xudadin yol soridi. Xuda uninggha: «Ularni arqisidin qoghlamay, egip ötüp, ulargha üjmilikning udulidin hujum qilghin. ¹⁵ Sen üjme derexlirining üstidin ayagh tiwishini anglishing bilenla jengge atlan; chünki u chaghda Xuda séning aldingda Filistiyerning qoshunigha hujumgha chiqqan bolidu» dédi. ¹⁶ Shuning bilen Dawut Xudaning dégini boyiche ish tutup, Filistiyerning qoshunigha Gibéondin Gezergiche qoghlap zerbe berdi. ¹⁷ Shu sewebtin Dawutning shöhriti barliq yurt-zéminlarga pur ketti, Perwerdigar uning qorqunchini barliq ellerning üstige saldi.

Ehde sanduqini yökeshning teyyarliqi

15 ¹ Dawut Dawut shehiride öziye öy-ordilar saldurdi, hem Xudaning ehde sanduqigha jay hazirlidi we uninggha chédir tiktürdi. ² U chaghda Dawut: «Xudaning ehde sanduqini Lawiylardin bölek kishilerning kötürüshige bolmaydu, chünki Perwerdigar uni kötürüshke we menggü özinig xizmitide bolushqa shularni tallighanidi» dédi. ³ Andin Dawut Perwerdigarning ehde sanduqini hazirlap qoyghan yerge yökesh üçün pütkül Israillarni Yérusalémgha yighdi. ⁴ Dawut yene Harunning ewladlirini we Lawiylarni yighdi: ⁵ Kohatning ewladliri jemet béshi bolghan Uriyel we uning qérindashliri bir yüz yigirme kishi; ⁶ Merari ewladliridin jemet béshi bolghan Asaya we uning qérindashliridin ikki yüz yigirme kishi; ⁷ Gershomning ewladliridin jemet béshi bolghan Yoél we uning qérindashliri bir yüz ottuz kishi; ⁸ Elizafanning ewladliridin jemet béshi bolghan Shémaya we uning qérindashliri ikki yüz kishi; ⁹ Hébronning ewladliridin jemet béshi bolghan Eliyel we uning qérindashliri seksen kishi; ¹⁰ Uzziyelning ewladliridin jemet béshi bolghan Amminadab we uning qérindashliri bir yüz on ikki kishi idi.

¹¹ Dawut kahinlardin Zadok bilen Abiyatarni, shuningdek lawiliylardin Uriyel, Asaya, Yoél, Shémaya, Eliyel we Amminadabni chaqirtip kélip ulargha: ¹² «Siler Lawiy jemetining bashlirisiler; özünglarni we silerning qérindashlirlarni Israilning Xudasi Perwerdigarning ehde sanduqini men teyyarlap qoyghan yerge kötürüp kélish üçün pak qilinglar. ¹³ Chünki ilgiri siler shundaq qilmay, belgilengen tertip boyiche uningdin yol sorimighinimizdin Xudayimiz Perwerdigar bizge zerbe bergen» dédi. ¹⁴ Shuning bilen kahinlar bilen Lawiylar Israilning Xudasi Perwerdigarning ehde sanduqini kötürüp méngish üçün özlirini pak qildi. ¹⁵ Lawiylar emdi Musaning Perwerdigarning söz-kalami bilen tapilighini boyiche, Xudaning ehde sanduqini baldaq bilen mürisige élip kötürdi.

14:11 «Baal-Perazim» — «Igem bösüp kirdi» dégen menide.

14:15 «Üjme derexliri» — bu bizning qiyasimiz. Ibraniy tilida «yighlighuchi derexler». Zadi qaysi derex ikenliki bizge namelum. Bashqa bir qiyas «xine derexliri».

15:12 «Özünglarni... pak qilinglar» — ibraniy tilida «özünglarni... pak-muqeddes qilinglar». Bu «pak-muqeddeslik» resmii ish bolup, «Mis.» 29-babta we «Law.» 7-babta körsitilgende: (1) ölik nersilerge tegmeslik; (2) tenlirini yuyush; (3) pakiz kiyim-kéchezni kiyish; (4) özining gunahini tilesh üçün «gunah qurbanliqi sunush dégen töt ishni öz ichige élishi mumkin idi.

15:13 «zerbe bergen» — ibraniy tilida «bösüp basqan».

Neghme-nawachilar hörmət etriti

¹⁶ Dawut yene Lawiylarning yoblashchilirigha özlirining qérindashliridin neghmichilerni teyinleshni buyrudi; ular jümlidin tembur, chiltar, janglar qatarliq herxil sazlarini chélip awazini yuqiri kütürüp shad-xuramliq ichide küy éytishqa teyinlendi. ¹⁷ Shunglashqa, Lawiylar Yoélning oghli Hémanni we uning jemetidiki Berekiyaning oghli Asafni hem ularning qérindashliridin bolghan Merarilardin Kushayahning oghli Étanni belgilidi. ¹⁸ Ular bilen birlikte yene qérindashliridin Zekeriya, Bin, Yaaziyel, Shémiramot, Yehiyel, Unni, Éliab, Binayah, Maaséyah, Mattitiyah, Elifeleh, Mékniya hem derwaziwen Obed-Édom bilen Jeiyelni ikkinchi derijilik etret qilip teshkillidi. ¹⁹ Neghmichi Héman, Asaf we Étanlar mis changlar chélip, yangraq awaz chiqiratti; ²⁰ Zekeriya, Yaaziyel, Shémiramot, Yehiyel, Unni, Éliab, Maaséyah we Binayalar tembur chélip «Alamot uslubi»da tengkesh qilatti; ²¹ Mattitiyah, Elifeleh, Mékniya, Obed-Édom, Jeiyel we Azaziylar chiltar chélip bashlamchiliq qilip, «Sheminit uslubi»da tengkesh bolatti. ²² Lawiylarning yoblashchisi Kenaniya muzikigha nahayiti pishshiq bolghachqa, mexsus neghme-nawachiliqqa mes’ul bolup muzika ögitetti. ²³ Berekiya bilen Elkanah ehde sanduqigha mes’ul ishikbaqarlar idi. ²⁴ Shebaniya, Yehoshafat, Netanel, Amasay, Zekeriya, Binaya we Eliézer qatarliq kahinlar Xudaning ehde sanduqi aldida kanay chalatti; Obed-Édom bilen Yehiyahmu ehde sanduqigha mes’ul ishikbaqar qilinip qoyulghanidi.

Ehde sanduqi «Dawut shehiri»ge yötkep kelinidu

1Sam. 6:16-23

²⁵ Shuning bilen Dawut Israil aqsqaalliri we mingbéshi qatarliqlar bilen birge Obed-Édomning öyidin xushalliqqa chömgen halda Perwerdigarning ehde sanduqini kütürüp chiqili bardi. ²⁶ We shundaq boldiki, Dawutlar Xuda Perwerdigarning ehde sanduqini kütürüp mangghan Lawiylargha yordam bergenlikini körüp, yette buqa we yette qochqar qurbanliq qildi. ²⁷ Dawut we shundaqla ehde sanduqini kütüridighan Lawiylar hemde neghmichiler hem neghme-nawa béshi bolghan Kenaniyalarning hemmisi kanap libas kiyishkenidi; Dawut uning üstige yene kanap efod kiygenidi. ²⁸ Pütkül Israil xelqi emdi shu teriqide tentene qilip, burgha, kanay, jang-jang, tembur, chiltar qatarliq türlük sazlar bilen yuqiri awazda muzika chélip, Perwerdigarning ehde sanduqini kütürüp kélishti. ²⁹ Perwerdigarning ehde sanduqi Dawut shehirige yétip kелgende Saulning qizi Miqal penjirdin töwenge qarap turatti; u Dawutning sekrep oynap-chélip tentene qiliwatqinini körüp ichide uni zangliq qildi.

Medhiye oqush, bext tilesht

16 ¹ Ular Xudaning ehde sanduqini kütürüp kirip Dawut uninggha hazirlap qoyghan chédirning otturisigha qoyup, andin Xudaning aldida köydürme qurbanliq bilen inaliq qurbanliq sundi. ² Dawut köydürme qurbanliqi bilen inaliq qurbanliqi sunup bolghandin keyin Perwerdigarning namida xelqge bext tilidi. ³ U yene er-ayal démey Israillarning her birige birdin nan, birdin xorma poshkili, birdin üzüm poshkili üleshtürüp berdi.

15:20 «Alamot uslubi» — buning menisi bizge éniq emes; belkim («ayalche») yuqiri awaz bilen» dégenni bildürüshi mumkin.

15:21 «Sheminit uslubi» — buning menisi bizge éniq emes; belkim «erenche töwen awaz bilen» dégenni bildürüshi mumkin.

15:24 «Yehiyah» — «Yehiyah» we «jiyel» dégen bir isimdur.

15:27 «efod» — adette kahinlar alahide kiyidighan pinjekke oxshash bir kiyim idi («Mis.» 28-babni körüng. Undaq kiyim kiyiwélisht özi Xudagha alayiten béghishlashni bildüretti.

16:3 «birdin xorma poshkili» — yaki «bir parchidin gösh».

Lawiylarning ehde sanduqi aldidiki wezipiliri

⁴ Dawut bir qisim Lawiylargha Perwerdigarning ehde sanduqi aldida xizmette bolush, yeni dua-tilawet oqush, Israilning Xudasi Perwerdigargha teshekkür-rehmet éytish we küy-munajat oqushni buyrudi. ⁵ Ularning yolbashchisi bolsa Asaf, andin Zekeriya idi; bashqiliri bolsa Jeiyel, Shémiramot, Yehiyel, Mattitiyah, Éliab, Binaya, Obed-Édom we Jeiyeller idi. Ular temburchiltar chélishqa qoyuldi; Asaf bolsa changlarni chalatti. ⁶ Binaya bilen Yahaziyeldin ibaret ikki kahin Xudaning ehde sanduqi aldida herdaim kanay chélishqa qoyuldi.

Dawutning Perwerdigargha Hemdusana oqughan küyi

⁷ Shu küni Dawut Asaf we qérindashlarini Perwerdigargha teshekkür-rehmet éytishqa belgilep ulargha birinchidin munu küyni tapshurdi: —

⁸ «Perwerdigargha teshekkür qilinglar,
Uning namini chaqirip nida qilinglar,
Uning qilghanlarini eller arisida ayan qilinglar!»

⁹ Uninggha naxshilar éytip, Uni küylenglar,
Uning pütkül karamet möjiziliri üstide séghinip oylininglar.

¹⁰ Muqeddes namidin pexirlinip danglanglar,
Perwerdigarni izdigüchilerning köngli shadlansun!

¹¹ Perwerdigarni we Uning qudrimini izdenglar,
Uning yüz-huzurini toxtimay izdenglar.

¹² Uning yaratqan möjizilirini,
Karamet alametlarini hem aghzidin chiqqan hökümlirini este tutunglar,

¹³ I uning quli Israilning nesli,
Özi tallighanliri, Yaqupning oghulliri!

¹⁴ U, Perwerdigar — Xudayimiz,
Uning hökümliri pütkül yer yüzididur.

¹⁵ U Özi tüzgen ehдини ebediy yadinglarda tutunglar —
— Bu uning ming ewladqiche wedileshken sözidir —

¹⁶ Ibrahim bilen tüzgen ehdisi,
Yeni Ishaqqa ichken qesimidur.

¹⁷ U buni Yaqupqimu nizam dep jezmleshtürdi,
Israilgha ebediy ehde qilip béríp: —

¹⁸ «Sanga Qanaan zéminini bérimen,
Uni mirasing bolghan nésiweng qilimen» — dédi.

¹⁹ U chaghda siler ajiz idinglar, adiminglar az hem u yerde musapir idinglar;

²⁰ Bu eldin u elge, bir qebilidin yene bir qebilige köchüp yürgen.

²¹ Perwerdigar herqandaq ademning ularni bozek qilishigha yol qoymidi,
Ularni dep padishahlarghimu tenbih béríp: —

²² «Men mesih qilghanlargha tegme,
Peyghemberlirimge yaman ish qilma!» — dédi.

²³ Pütün jahan, Perwerdigarni küylenglar,
Nijatini her küni élan qilinglar!

16:4 «dua-tilawet oqush» — yaki «eslesh», «tentene qilish».

16:8 Zeb. 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47, 48

16:17 «U buni Yaqupqimu nizam dep jezmleshtürdi» — mushu yerde «Yaqup» Yaqupning özi (Israil xelqi emes) körsitidu.

« Tarix-tezkire «1» »

- ²⁴ Uning julasini ellerde bayan qilinglar,
Uning möjizilirini barliq xelqler arisida jakarlanglar.
- ²⁵ Chünki Perwerdigarimiz ulugʻdur,
Zor hemdusanagha layiqdur;
U barliq ilahlardin üstün, Uningdin qorqush kérektur;
- ²⁶ Chünki barliq ellarning ilahliri — butlar xalas,
Biraq Perwerdigar asman-pelekni yaratqandur.
- ²⁷ Shanushewket we heywet Uning aldida,
Qudret we xushluq Uning jayididur.
- ²⁸ Perwerdigargha tealluqini bergeysiler, i el-qebililer,
Perwerdigargha shan-sherep we qudretni bergeysiler!.
- ²⁹ Perwerdigarning namigha layiq bolghan shan-shöhretni Uninggha bergeysiler;
Sowgha-salam élip Uning aldigha kiringlar,
Perwerdigargha pak-muqeddeslikning güzellikide sejde qilinglar;
- ³⁰ Pütkül yer-yüzi, Uning aldida titrenglar!
Dunya mezmüt qilinghan, u tewrenmes esla.
- ³¹ Asmanlar shadlansun, we yer-jahan xush bolsun,
Eller arisida élan qilinsun: —
«Perwerdigar höküm süridu!».
- ³² Déngiz-okyan we uninggha tolghan hemme chuqan sélip jush ursun!
Dalilar hem ulardiki hemme yayrisun!
- ³³ U chaghda ormandiki pütkül derexler Perwerdigar aldida yangritip naxsha éytidu;
Chünki mana, U pütün jahanni soraq qilishqa kélidu!
- ³⁴ Perwerdigargha teshekkür éytinglar!
Chünki U méhribandur,
Ebediydur Uning méhir-muhebbiti.
- ³⁵ We: Bizni qutquzghin, i nijatimiz bolghan Xuda!
Bizni yéninggha yighiwalghaysen,
Muqeddes naminggha teshekkür qilishqa,
Yayrap Séni medhiyileshke,
Bizni ellerdin qutquzup chiqqaysen! — denglar!
- ³⁶ Israilning Xudasi bolghan Perwerdigargha,
Ezeldin ta ebedgiche teshekkür-medhiye qayturulsun!
Pütkül xelq «Amin!» dédi hemde Perwerdigargha hemdusana oqushti.

Ibadet chédiridiki bashqa wezipiler

- ³⁷ Dawut shu yerde, yeni Perwerdigarning ehde sanduqi aldida her kündiki wezipige muwapiq, ehde sanduqi aldidiki xizmette dawamlıq bolushqa Asaf bilen uning qérindashlirini qaldurup qoydi; ³⁸ Ularning ichide Obed-Édom bilen uning qérindashliridin atmish sekkiz kishi bar idi; shuningdek Yedutunning oghli Obed-Édom bilen Xosah derwaziwenlikke qoyuldi. ³⁹ Kahin Zadak bilen uning kahin qérindashliri Gibéon égzlikidiki Perwerdigarning chédiri aldida, ⁴⁰ Perwerdigarning Israilgha tapilghan qanun-ehkamirida barliq yézilghini boyiche, herkünı etisi-axshimi köydürme qurbanlıq qurbangahi üstide Perwerdigargha atap köydürme qur-

16:25 «Uningdin qorqush kérektur» — yaki «U qorqunchluqtur».

16:28 «Perwerdigargha... qudretni bergeysiler» — mushu sözler belkim shuni bildürıduki, Xudagha shan-sherep keltürsek, mushu qilghinimiz Uninggha biz arqılıq Özining küch-qudrıtını körsıtısh imkanıyıtını yarıtıdu.

16:29 «Perwerdigargha pak-muqeddeslikning güzellikide sejde qilinglar» — yaki «Perwerdigargha pak-muqeddes éginler bilen sejde qilinglar».

banliqlarni sunushqa qoyuldi. ⁴¹ Ular bilan bile bolghanlar, yeni Héman, Yedutun we qalghan tallanganlar, shundaqla barliq ismi tizilghanlar Perwerdigargha teshekkür-rehmet éytishqa qoyuldi (chünki Uning özgermes muhebbiti ebedgichidur!). ⁴² Héman we Yedutun bolsa negh-michilikke, jümlidin kanay, jang-jang we barliq medhiye sazlrini chélishqa mes'ul qilindi. Yedutunning oghulliri derwazigha qarashqa qoyuldi. ⁴³ Bu ishlardin kéyin barliq xelq öz öylirige qaytishi; Dawutmu öz öyidikilerge bext tileshe qaytti.

Dawutning Perwerdigargha öy sélissh niyiti

2Sam. 7:1-15

17¹ Dawut öz öyide turuwatqan chéghida, Natan peyghemberge: «Qara, men kédir yaghichidin yasalghan öyde turuwatimen, Perwerdigarning ehde sanduqi bolsa chédir perdiliri astida turuwatidu» dédi. ² Natan Dawutqa: «Könglüngde pükkenliringge emel qilghin; chünki Xuda sen bilen billidur» — dédi.

³ Shu küni kéchide Xudaning sözi Natangha kélip yetti: ⁴ «Sen béríp qulum Dawutqa mundaq dégin: — Perwerdigar mundaq deydu: Sen Men üçün turalghu öy salsang bolmaydu. ⁵ Chünki men Israillarni bashlap chiqqan kündin tartip бүгүнге qeder bir öyde turup baqmighanmen, peqet bu chédirdin u chédirgha, bir chédirgahdin bashqa birige yökilip yürdüm, xalas. ⁶ Men Israil xelqi bilen bile meyli qeyerge barmay, héchqachan Israilning birer hakimigha, yeni Méning xelqimni béqishni tapilighan birersige: Némishqa siler Manga kédir yaghichidin öy sélip bermeysiler? — dédimmu?

⁷ Emdi sen qulum Dawutqa mundaq dégin: — Samawi qoshunlarning Serdari bolghan Perwerdigar éytiduki, Men séni emdi yaylaqlardin, qoylarning arqisidin élip, xelqim Israilning üstige emir bolush üçün chaqirtip chiqtim. ⁸ Meyli qeyerge barmighin, Men haman séning bilen bile boldum we séning aldinding barliq düşmenliringni yoqitip keldim; yer yüzidiki ulughlar nam-shöhretke ige bolghandek séni nam-shöhretke sazawer qildim. ⁹⁻¹⁰ Men xelqim bolghan Israilgha bir jayni békitip, ularni shu yerde tikip östürimen; shuning bilen ular öz zéminida turidighan, parakendichilikke uchrimaydighan bolidu. Reziller desleptidikidek we men xelqim Israil üstige hökümraniq qilishqa hakimlarni teyinligen künlerdikidek, ulargha qaytidin zulum salmaydu. Men barliq düşmenliringni sanga béqindürdimen. We menki Perwerdigar sanga shuni éytip qoyayki, men séning üçün bir öyni yasap bérimen! ¹¹ Séning künliring toshup, ata-bowiliringning yénigha qaytqan waqtingda séning neslingdin, yeni oghulliringdin birini séning ornungni basidighan qilimen; Men uning padishahliqini mustehkem qilimen. ¹² U Manga bir öy yasaydu, Men uning padishahliq textini menggü mustehkem qilimen. ¹³ Men uninggha ata bolimen, u Manga oghul bolidu; méhri-shepqitimni séningdin awwal ötkén idare qilghuchidin juda qilghinimdek uningdin hergiz juda qilmaymen; ¹⁴ uni Méning öyümdé we Méning padishahliqimda menggü turghuzimen; uning texti menggü mezmüt bolup turghuzulidu». ¹⁵ Natan bu barliq sözler we barliq wehiyni héchnéme qaldurmay, Dawutqa éytip berdi.

Dawutning duasi we hemdusanasi

2Sam. 7:18-29

¹⁶ Shuning bilen Dawut kirip Perwerdigarning aldida olturup mundaq dédi: «I Xuda Perwerdigar, men zadi kim idim, méning öyüm néme idi, Sen méni mushu derijige köturgüdek? ¹⁷ Lékin i Xuda Perwerdigar, bu mertiwige kötürghining séning neziringde kichikkine bir ish hésablandi; chünki Sen men qulungning öyining yiraq kelgüsi toghruluq sözlidigh we méni ulugh mertiwilik zat dep qariding, i Xuda Perwerdigar!.

17:17 «bu mertiwige kötürghining» — démek, «Sen méni mushu derijige kötürgen» dégen söz (18-ayet) uning padishah

¹⁸ Sen kemineng üstige chüshürgen shundaq shan-sherep toghruluq Dawut Sanga néme diye-lisun? Chünki Sen derweqe Öz qulungni Özüng bilisen. ¹⁹ Ah Perwerdigar, péqir qulung üçhün hemde Öz könglüngdiki niyiting boyiche bu barliq ulughluqni körsitip, bu chong ishlarning hemmisini ayan qilding. ²⁰ Ah Perwerdigar, qulqimiz toluq anglighini boyiche Sanga teng kel-güdek héchkim yoq; Séningdin bölek héchbir ilah yoqtur. ²¹ Dunyada qaysi bir el xelqing Is-railgha teng kélelisun? Ularni Özüngge xas birdinbir xelq bolush üçhün qutuldurushqa barding hemde Misirdin qutuldurup chiqqan xelqing aldidin yat ellerni qoghlap chiqirip, ulughwar we beheyyet ishlar arqiliq Öz namingni tikliding! ²² Sen xelqing Israilni menggü Özüngning xelqing qilding; ah Perwerdigar, Senmu ularning Xudasi boldung.

²³ Ah Perwerdigar, emdi péqir qulung we uning öyi toghruluq qilghan wedeng menggüge emel qilinsun; Sen dégenliring boyiche ishni ada qilghaysen! ²⁴ Amin, wedeng emel qilinsun, shun-daqla naming menggü ulughlansun, kishiler: «Samawi qoshunning Serdari Perwerdigar Israil-ning Xudasi, heqiqeten Israilgha Xudadur!» désun; we shundaq bolup, péqir qulung Dawutning öy-jemeti Séning aldingda mezmüt turghuzulsun. ²⁵ Ah Xudayim, Sen péqir qulunggha sanga öy yasaymen, dégen wehiy keltürdüng; shunga qulung Séning aldingda mushundaq dua qilish-qa jür'et qildi. ²⁶ Ah Perwerdigar, Sen birdinbir Xudadursen, Sen péqir qulunggha mushundaq ametni bérishni wede qilding; ²⁷ Emdi péqir qulungning öy-jemetige iltipat qilip, uning Séning aldingda menggü turushigha saqlighaysen. Chünki Sen, ah Perwerdigar, péqirning öy-jemetige iltipat qilding we shuning bilen u menggüge bext-iltipatqa nésip bolidu».

Dawut Filistiy, Moabiy we Zobahlarni meghlup qilidu

2Sam. 8:1-15

18 ¹ Shu ishtin kéyin shundaq boldiki, Dawut Filistiylerge hujum qilip ularni boysundurup, ularning qolidin Gatni we uninggha tewe yéza-kentlerni tartiwaldi. ² U yene Moabiylargha hujum qildi; Moabiylar uninggha béqinip, olpan töleydighan boldi.

³ Zobahning padishahi Hadad'ézer öz tewesini Efrat deryasighiche kéngeytishke atlinip chi-qqanda, Dawut taki Xamatqa qeder uninggha hujum qildi. ⁴ Dawut uning ming jeng harwisini olja aldi, yette ming atliq leshkirini, yigirme ming piyade leshkirini esir aldi. Dawut barliq jeng harwilirining atlirining péyini qirqitiwétip, peqet yüz harwigha qoshqidek atnila élip qaldi.

Dawut Suriylerni meghlup qilidu

⁵ Demeshqtiki Suriyler Zobahning padishahi Hadad'ézerge yadem bérishke keldi; Dawut Su-riylerdin yigirme ikki ming eskerni öltürdi. ⁶ Dawut Suriyediki Demeshq rayonigha qarawul etretlirini turghuzuwi, Suriyler Dawutqa béqinip, uninggha olpan töleydighan boldi. Da-wut qeyerge jengge chiqmisun, Perwerdigar uni qoghdap turdi. ⁷ Dawut Hadad'ézerning xiz-metkarlari ishli tidighan altun qalqanlarning hemmisini Yérusalémgha élip qaytti. ⁸ U yene Hadad'ézerge tewe Tibhat bilen kundin ibaret ikki sheherdin nurghun mis olja aldi; kéyinki zamanlarda Sulayman mushu mislarni ishli tip mis köl, mis tüwrüklér we bashqa barliq mis eswablarni yasatqan..

⁹ Xamat padishahi Tow Dawutning Zobah padishahi Hadad'ézerning pütün qoshunini meghlup qighanliqini anglap, ¹⁰ Öz oghli Hadoramni Dawutqa salam béríp, uning Hadad'ézer bilen jeng

bolghanliqini körsitidu. Lékin Xuda bu imtiyazdin yene köp imtiyazlarni qoshup bermekchi. 9-16-ayetlerni qaytidin körüng. «**méni ulugh mertiwilik zat dep qariding**» — bashqa birxil terjimisi «**méni yuqiridiki (shu) insanning qatarida qariding**». Bu terjimisi toghra bolsa «yuqiridiki insan», yeni Mesih toghruluq bésharet bolidu.

18:6 «Perwerdigar uni qoghdap turdi» — yaki «Perwerdigar ghelibige érishtürüp turdi».

18:8 «Tibhat» — yaki «Tebah».

18:9 «Tow» — «2Sam.» 9:9de «Toy».

qilip, uni meghlup qilghan ghelibisini tebrikleshke ewetti. Chünki Tow eslide Hadad'ézer bilen daim urushup turatti. Hadoram herxil altun, kümüş, mis eswab-jabduqlarni sowgha qilip ekeldi. ¹¹ Dawut padishah bu eswab-jabduqlarni herqaysi ellerdin, jümlidin Édom, Moab, Ammonlardin, Filistiylerdin we Amaleklerden olja alghan altun-kümüşler bilen qoshup hemmisini Perwerdigargha béghishlidi.

Dawut Édomlarni meghlup qilidu

¹² Zeruiyaning oghli Abishay «Shor wadisi»da Édomiylardin on sekkiz ming ademni öltürdi. ¹³ Dawut Édomda qarawul etretlirini turghuzdi; Édomlarning hemmisi Dawutqa béqindi. Dawut qeyerge jengge chiqmisun, Perwerdigar uni qoghdap turdi..

Dawutning muhim xizmetkarliri

2Sam. 8:16-18; 20:23-26

¹⁴ Dawut padishah bolup pütün Israil üstige hökümraniq qilip, barliq xelqige adalet we heq-qaniyliq bilen muamile qildi. ¹⁵ Zeruiyaning oghli Yoab qoshungha serdar, Ahiludning oghli Yehoshafat mirza, ¹⁶ Axitubning oghli Zadok bilen Abiyatarning oghli Abimelek bash kahin, Shawsha katip, ¹⁷ Yehoyadaning oghli Binaya Keretiyler bilen Peletiylerning yolbashchisi idi; Dawutning oghulliri uning yénidiki emeldarlar boldi..

Dawutning elchiliri haqaretlinidu

2Sam. 10:1-19

19 ¹ Kéyinki waqitlarda shundaq boldiki, Ammonlarning padishahi Nahash öldi; oghli Hanun ornigha padishah boldi. ² Dawut: «Nahash manga iltipat körsetkini üçün, uning oghli Hanungha iltipat körsitimen» dep, atisining petisige uning könglini sorashqa Hanunning yénigha elchiliri ewetti. Dawutning elchiliri Ammonlarning zémingha yétip kélip, könglini sorighili Hanun bilen körüshmekchi boldi. ³ Lékin Ammonlarning emeldarliri Hanungha: «Dawutni rastla atilirining izzet-hörmitini qilip silige köngül sorighili adem ewetiptu, dep qaramla? Uning xizmetkarlirining özlirining aldilirigha kélishi bu yerni küzitish, aghdurmichiliq qilish, charlash üçün emesmidu?» — dédi. ⁴ Shuning bilen Hanun Dawutning xizmetkarlirini tutup, ularning saqal-burutlirini chüshürgüzewétip hem kiyimlirining beldin töwinini kestürüwétip andin ularni qoyuwetti. ⁵ Beziler kélip Dawutqa elchilerning ehwalini uqturdi; u ularni kütüwélishe aldigha adem ewetti, chünki ular tolimu iza-ahanette qalghanidi. Shunga padishah ulargha: «Saqal-burutinglar öskichilik Yérixo shehiride turup andin yénip kélinglar» dédi.

Ammonlar urushqa teyyarlinidu

⁶ Ammonlar özlirining Dawutning nepritige uchrighanliqini bildi, Hanun we Ammonlar Aram-Naharaim, Aram-Maakah we Zobahdin jeng harwisi we atliq leshker yallashqa adem ewetip ming talant kümüş berdi.. ⁷ Ular ottuz ikki ming jeng harwisi, shundaqla Maakah padishahi bilen uning qoshunini yalliwalidi; ular Medebaning aldigha kélip bargah qurdi. Ammonlarmu jeng qilish üçün herqaysi sheherliridin kélip jem bolushti. ⁸ Dawut buni anglap Yoab bilen barliq esker qoshunini ularning aldigha chiqardi. ⁹ Ammonlar chiqip sheher derwazisining al-dida sep tüzüp turdi; jengge atlinip chiqqan padishahlarmu dalada ayrim sep tüzüp turushti.

18:13 «Perwerdigar uni qoghdap turdi — yaki «Perwerdigar ghelibige érishtürüp turdi».

18:17 «Keretiyler bilen Peletiyler» — belkim Dawutqa alahide muhapiyetchiler yaki alahide zerbidar eskerler bolushi mumkin idi.

19:6 «Aram-Naharaim» — yaki «Mésopotamiye». «Aram» bolsa Suriyening kona namidur. «ming talant kümüş» — ming talant kümüş 30000 kilogramche bolushi mumkin.

Suriyler bilan Ammonlar meghlup bolup chékinidu

¹⁰ Yoab özining aldi-keynidin hujumgha uchraydighanliqini körüp, pütün Israildin bir qisim serxil adamlarni tallap, Suriyler bilen jeng qilishqa ularni septe turghuzdi; ¹¹ u qalghan adamlirini inisi Abishaygha tapshurdi, shuningdek ular özlirini Ammonlar bilen jeng qilishqa sep qilip teyyarlidi.

¹² Yoab Abishaygha: «Eger Suriyler manga küchlük kelse, sen manga yardım bergeysen; emma Ammonlar sanga küchlük kelse, men bérip sanga yardım bérey. ¹³ Jür'etlik bolghin! Öz xelqimiz üçün we Xudayimizning sheherliri üçün baturluq qilayli. Perwerdigar Özige layiq körüginini qilghay! — dédi.

Dawut Suriyler bilan Ammonlarni meghlup qilidu

¹⁴ Emdi Yoab we uning bilen bolghan adamlar Suriylerge hujum qilghili chiqti; Suriyler uning aldidin qachti. ¹⁵ Suriylarning qachqanliqini körgen Ammonlarmu Yoabning inisi Abishayning aldidin qéchip, sheherge kiriwaldi. Andin Yoab Yérusalémgha qaytip keldi.

¹⁶ Suriyler bolsa özlirining Israillarning aldida meghlup bolghinini körgende, elchi ewetip, Efrat deryasining u teripidiki Suriylarni chaqirtip keldi. Hadad'ézerning qoshunining serdari bolghan Shofaq ulargha yétékchi idi.

¹⁷ Buningdin xewer tapqan Dawut pütükül Israil xelqini yighip Iordan deryasidin ötüp, Suriylarning yénigha kélip ulargha qarshi sep tüzüp turdi. Dawutning sep tüzgenlikini körgen Suriyler jengge atlandi. ¹⁸ Suriyler Israillarning aldidin qachti; Dawut Suriylerdin yette ming jeng harwiliqni we qiriq ming piyade leshkerni öltürdi we yene Suriylarning serdari Shofaqni öltürdi. ¹⁹ Hadad'ézerning emeldarliri Israil aldida yéngilginini körgende, Dawut bilen sülh qilip uninggha béqindi; shuningdin kéyin Suriyler ikkinchi Ammoniylargha yardım bérishni xalimaydighan boldi.

Yoabning Ammonlarning paytexti Rabbahni hujum qilip alghanliqi

2Sam. 12:26-31

20¹ Shundaq boldiki, yéngi yilning bëshida, padishahlar jengge atlangan waqitta, Yoab küchlük qisimni bashlap kélip, Ammonlarning yerlirini weyran qilip, andin Rabbahni muhasirige aldi. U chaghda Dawut Yérusalémda turuwatatti. Yoab Rabbahgha hujum qilip sheherni weyran qilip tashlidi. ² Dawut ularning padishahining bëshidin tajni éliwidi (altunining éghirliqi bir talant chiqti, uninggha yaqutlar qondurulghanidi), kishiler bu tajni Dawutning bëshigha kiydürüp qoydi. Dawut sheherdin yene nurghun jeng gheniyetlirini élip ketti. ³ U yene sheherdiki xelqni élip chiqip here, jotu we palta bilen ishleshke saldi; Dawut Ammonning herqaysi sheherliridiki xelqlernimu shundaq ishletti; andin Dawut köpchilik bilen Yérusalémgha qaytti.

19:18 « qiriq ming piyade leshker » — yaki « qiriq ming atliq ». «2Sam.» 10:18ni körüng. Uningda «yette yüz jeng harwisi» déyilidu. Perqining sewebi belkim: (1) qolimizdiki köchürmilerde köchürgüchining sewenlikli bolushi mumkin; (2) ikki ayyette xatirilengen sanlarni hésablash nuqtisi oxshimaydighan bolushi mumkin.

19:19 «Hadad'ézerning emeldarliri» — yaki «Hadad'ézerge béqinghanlar» — «2Sam.» 10:19ni körüng

20:1 «yéngi yilning bëshida» — Xuda Yehudiy xelqige tapshurghan kaléndar boyiche «yéngi yil» etiyazda bashlinatti («Mis.» 12:2).

20:2 «Dawut ularning padishahining bëshidin tajni éliwidi ...» — yaki «Dawut buti Milkomning bëshidin tajni éliwidi ...». «éghirliqi bir talant» — bir talant belkim 30 kilogram idi.

20:2 2Sam. 12:30

Dawut Filistiyerni uch qétim meghlup qilidu. Töt gigantning qetl qilinishi

2Sam. 21:18-22

⁴Shu weqedin kéyin Israillar Gezerde Filistiyer bilen soqushti; u chaghda Xushatliq Sibbikay Refayiylardin bolghan Sippay isimlik birini öltürüwetti, Filistiyer tiz pükti..⁵Kéyinche Israillar bilen Filistiyer yene soqushti; Yairning oghli Elhanen Gatliq Goliyatning inisi Laxmini öltürdi; bu ademning neyzisining destisi bapkarning oqidek tom idi..⁶Kéyinki waqitlarda Gatta yene soqush boldi; u yerde nahayiti bestlik bir adem bar idi, uning qolidimu, putidimu altidin barmaq bolup, jemi yigirme töt barmiqi bar idi; umu Refayiylardin idi..⁷Bu adem Israillarni tillighili turuwidi, Dawutning akisi Shimiyanning oghli Yonatan chiqip uni öltürüwetti..⁸Bular Gatliq Rafaning ewladliri bolup, hemmisi Dawut we uning xizmetkarlirining qolida öldi.

Dawutning gunahi — u ahalini sanaqtin ötküzidu

2Sam. 24:1-25

21¹Sheytan Israillargha zerbe bérish üçün, Dawutni Israillarni sanaqtin ötküzüshke éziqturdi..²Shunga Dawut Yoabqa we xelqning yolbashchilirigha: «Siler Beer-Shébadin Danghiche arilap Israillarni sanaqtin ötküzüp kélip méning bilen körüşünglar, ularning sanini biley» dédi..³Lékin Yoab jawaben: —«Perwerdigar Öz xelqini hazir meyli qanchilik bolsun, yüz hesse ashuruwetkey. Lékin i xojam padishahim, ularning hemmisi özüngning xizmitingde turuwatqanlar ememu? Xojam bu ishni zadi néme dep telep qilidu? Xojam Israilni némishqa gunahqa muptila qilidila?» — dédi..

⁴Lékin padishahning sözi Yoabning sözini bésip chüshti; shunga Yoab chiqip pütün Israil zéminini arilap Yérusalémgha qaytip keldi..⁵Yoab sanaqtin ötküzülgen xelqning sanini Dawutqa melum qildi; pütün Israilda qolida qilich kötüreleydighan ademler bir milyon bir yüz ming; Yehudalardin qolida qilich kötüreleydighan ademler töt yüz yetmish ming bolup chiqti..⁶Biraq Lawiylar bilen Binyaminlarla sanaqqa kirmidi; chünki padishahning bu buyruqi Yoabning neziride yirginchlik idi.

Perwerdigar jaza chüshüridu

⁷Xuda bu ishni yaman körgechke, Israillargha zerbe berdi..⁸Dawut Xudagha: «Men bu ishni qilip chong gunah ötküzüptimen; emdi menki qulungning bu qebihlikini kechürüshingni tiley-men, chünki men tolimu exmiqane ish qiptimen» — dédi.

⁹Perwerdigar Dawutning aldin körgüchisi bolghan Gadqa: ¹⁰Sen bérıp Dawutqa éytip: «Perwerdigar mundaq deyduki, Men sanga uch bala-qazani aldingda qoyimen; shuningdin birini talliwal, Men shuni béshinglarga chüshürimen» dégin, — dédi.

¹¹Shuning bilen Gad Dawutning yénigha kélip: «Perwerdigar mundaq deydu: ¹²«Qéni tallighin: Ya uch yil acharchiliqta qélishstin, ya uch ay düshmenlarning aldidin qéchip, yawliring teripi-

20:4 «Refayiylar» — belkim gigantlar idi. «2Sam.» 21:16-22ni körüng.

20:6 «Refayiylar» — ibranıy tilida «Rafaning nesli» dégen sözler bilen ipadiliniidu. Démek, «Refayiylar» Rafaning ewladliri.

21:1 «Sheytan Israillargha zerbe bérish üçün, Dawutni Israillarni sanaqtin ötküzüshke éziqturdi» — «sanaqtin ötküzüsh» dégen söz Israilning eskiriy küchini közde tutidu. 5-ayetni körüng.

—Bashqa birxl terjimisi «Düşmenning Israillargha zerbe bermekchi bolghini Dawutni Israillarni sanaqtin ötküzüshke aldiratti» («Sheytan» we «düşmen» ibranıy tilida bir söz bilenla ipadiliniidu). Bizningche «éziqturidu» yaki «aldiratti» dégen söz bir rohiy küchning mewjutluqini körsitidu, shunga «Sheytan» dep terjime qilduq. «2Sam.» 24:1nımu körüng.

21:2 «Beer-Shébadin Danghiche» — «Beer-Shéba» Israil zénimining eng jenubiy chétide, «Dan» bolsa eng shimaliy chétide idi.

21:3 «Xojam Israilni némishqa gunahqa muptila qilidila?» — qizi q yéri shuki, Yoab adette Xudadin anche qorqmaydighan adem bolup, mushu waqitlarda xojisigha qarighanda, Xudaning iradisini obdan biletti. «Xelqni sanaqtin ötküzüsh» dégen

gunah toghruluq «Samuil»diki «qoshumche söz»imizde azraq toxtilimiz.

21:7 «Xuda bu ishni yaman körgechke, Israillargha zerbe berdi» — némishqa «xelqni sanaqtin ötküzüsh» gunah

hésablinidu? Bu toghruluq «Samuil»diki «qoshumche söz»imizni körüng.

din qoghap qilichlinishidin we yaki üç kün Perwerdigarning qilichining urushi — yeni waba késilining zéminda tarqilishi, Perwerdigarning Perishtisining Israilning pütün chégrisini xarab qilishidin birini tallighin». Emdi oylinip kör, bir néme dégin; men méni ewetküchige néme dep jawab bérey?» dédi. ¹³ Dawut Gadqa: «Men bek qattiq tenglikte qaldim; emdi Perwerdigarning qoligha chüshey deymen, chünki U tolimu shepquktur. Peqet insanlarning qoligha chüshmisen, deymen» dédi.

¹⁴ Shu seweblik Perwerdigar Israilgha waba tarqatti; Israilardin yetmish ming adem öldi.

¹⁵ Xuda Yérusalénni weyrar qilip tashlash üçün bir Perishtini ewetti; u weyrar qiliwatqanda, Perwerdigar ehwalni körüp özi chüshürgen bu bala-qazadin pushayman qilip qaldi-de, weyrar qilghuchi Perishtige: «Bes! Emdi qolungni tart!» dédi. U chaghda Perwerdigarning Perishtisi Yebusiy Ornanning xaminining yénida turatti. ¹⁶ Dawut béshini kötürüp, Perwerdigarning Perishtisining asman bilen yerning ariliqida, qolidiki ghilaptin sughurghan qilichini Yérusalémgha tenglep turghanliqini kördi. Dawut bilen aqsqaqallarning hemmisi böz rextke oralghan halda yerge düm yiqildi. ¹⁷ Dawut Xudagha: «Xelqning sanini élip chiqishni buyrughuchi men emesmu? Gunah qilip bu rezillik ötküzgüchi mendurmen; bu bir pada qoylar bolsa, zadi néme qildi? Ah, Perwerdigar Xudayim, qolung Öz xelqingge emes, belki manga we méning jemetimge chüshkey, wabani Öz xelqingning üstige chüshürmigeysen!» dédi.

Dawut qurbangah sélip qurbanliq sunidu

¹⁸ Perwerdigarning Perishtisi Gadqa: Sen béríp Dawutqa éytqin, u Yebusiy Ornanning xaminigha chiqip Perwerdigargha bir qurbangah salsun, déwidi, ¹⁹ Dawut Gadning Perwerdigarning namida éytqini boyiche shu yerge chiqti. ²⁰ U chaghda Ornan bughday tépiwatatti; Ornan burulup Perishtini körüp, özi töt oghli bilen möküwalghanidi. ²¹ Dawut Ornanning yénigha kelgende, u béshini kötürüp Dawutni körüp, xamandin chiqip keldi-de, béshini yerge tegküdek éyip Dawutqa tezim qildi.

²² Dawut Ornangha: «Xelq ichide taralghan wabani tosüp qélish üçün, mushu xamanni we etrapidiki yerni manga sétip berseng, bu yerde Perwerdigargha atap bir qurbangah salay deymen. Sen toluq baha qoyup bu yéringni manga sétip berseng» dédi.

²³ — Alsila, ghoham padishahimning qandaq qilghusi kelse shundaq qilghay; qarisila, qurbanliq qilishqa kalilarni bérey, xaman tépidighan tirnilarni otun qilip qalisila, bughdayni ash hediye-sige ishletsile; bularning hemmisini men özlirige tuttum, dédi Ornan Dawutqa.

²⁴ «Yaq», — dédi Dawut Ornangha, — «qandaqla bolmisun men toluq bahasi boyiche sétiwalimen; chünki men séningkini éliwélip Perwerdigargha atisam bolmaydu, bedel tölimey köydürme qurbanliqni hergiz sunmaymen».

²⁵ Shuning bilen Dawut alte yüz shekel altunni ölchep Ornangha béríp u yerni sétiwaldi.

²⁶ Dawut u yerge Perwerdigargha atap bir qurbangah saldi we köydürme qurbanliq we inaqliq qurbanliq sunup, Perwerdigargha nida qildi; Perwerdigar uning tiligini qobul körüp, jawaben asmandin köydürme qurbanliq qurbangahigha ot chüshürdi.

²⁷ Perwerdigar Perishtisini buyruwidi, U qilichini qaytidin ghilipigha saldi.

Muqeddes ibadetxana sélish ornini békítish

²⁸ U chaghda, Dawut Perwerdigarning Yebusiylardin bolghan Ornanning xaminida uning tilikige jawab bergenlikini körüp, shu yerde qurbanliq sunushqa bashlidi. ²⁹ U chaghda, Musa chölde yasatqan Perwerdigarning chédiri we köydürme qurbanliq qurbangahi Gibéonning égzilikide

^{21:15} «Ornan» — yaki «Arawna». «2Sam.» 24:16ni körüng.

^{21:25} «alte yüz shekel altun» — 600 shekel 7 kilogramche bolatti. «2Sam.» 24:24 boyiche u «xaman we kalilar» üçün 50 shekel kümüş béridu. Mushu yerde u shubhisizki Ornanning pütkül «yer»ini sétiwalidu.

idi; ³⁰ lékin Dawut Perwerdigarning Perishtisining qilichidin qorqup, u yerning aldigha béríp Xudadin yol sorashqa jür'et qilalmaytti.

22¹ Shunga Dawut: «Mana bu Perwerdigar Xudaning öyi bolidighan jay, mana bu Israil üçün köydürme qurbanliq sunidighan qurbangah bolidu» — dédi.

Muqeddes ibadetxana salidighan matéryallarni hazirlash

² Dawut Perwerdigarning öyini saldurush üçün Israil zéminidiki yat eldikilerni yighishni buyrudi hem tashlarni oyushqa tashchilarni teyinlidi. ³ Ishik-derwazilargha ishlitishke miq we gire-baldaq yasash üçün nurghun tömür teyyarlidi; yene nurghun mis teyyarlidiki, uning éghirliqini tarazlap bolmaytti; ⁴ u yene san-sanaqsiz kédír yaghichi teyyarlidi, chünki Zidonluqlar bilen Turluqlar Dawutqa nurghun kédír yaghichi yetküzüp bergenidi. ⁵ Dawut könglide: «Oghlum Sulayman téxi yash, bir yumran köchet xalas, Perwerdigargha sélinidighan öy nahayiti beheywet we katta bolushi, shan-shöhriti barliq yurtlarga yéyilishi kérek; shuning bilen bu öyge kétidighan matéryallarni hazirlap qoyushum kérek» dep oylidi. Shunga Dawut ölüstini ilgiri nurghun matéryal hazirlap qoydi.

Dawut Sulaymangha muqeddes öy sélishni wesiyet qilidu

⁶ Dawut oghli Sulaymanni qichqirip uninggha Israilning Xudasi bolghan Perwerdigargha öy sélishni tapilidi. ⁷ Dawut Sulaymangha mundaq dédi: «I oghlum, men eslide Perwerdigar Xudayimning namigha atap bir öy sélishni oylighan, ⁸ lékin Perwerdigarning manga: «Sen nurghun ademning qénini töktüng, nurghun chong jenglerni qilding; séning Méning namimgha atap öy sélishinggha bolmaydu, chünki sen Méning aldimda nurghun ademning qénini yerge töktüng. ⁹ Qara, séningdin bir oghul törüldü; u aram-tinchliq adimi bolidu, Men uni her tereptiki düshmenliridin aram tapquzimen; uning ismi derweqe Sulayman atilidu, u texttiki künliride Men Israilgha aram-tinchliq we asayishliq ata qilimen. ¹⁰ U Méning namimgha atap öy salidu; u Manga oghul bolidu, Men uninggha ata bolimen; Men uning Israil üstidiki padisahliq textini menggü mezmüt qilimen» dégen söz-kalami manga yetti.

¹¹ I oghlum, emdi Perwerdigar séning bilen bille bolghay! Shuning bilen yolung rawan bolup, Uning séning toghruluq bergen wedisi boyiche Perwerdigar Xudayingning öyini salisen. ¹² Perwerdigar sanga pem we eqil bergey we Israilni idare qilishqa körsetme bergey, séni Perwerdigar Xudayingning muqeddes qanunigha emel qilidighan qilghay. ¹³ Shu waqitta, Perwerdigar Israilar üçün Musagha tapshurghan belgilime-hökümlerge emel qilsang, yolung rawan bolidu. Qeyser, batur bol! Qorqma, hoduqupmu ketme. ¹⁴ Qara, men Perwerdigarning öyi üçün japa-müsheqqetlirim arqiliq yüz ming talant altun, ming ming talant kümüş we intayin köp, san-sanaqsiz mis, tömür teyyarladim; yene yaghach we tash teyyarladim; buninggha yene sen qoshsang bolidu. ¹⁵ Buningdin bashqa séningde yene tash kesküchi, tamchi, yaghachchi hem herxil xizmetlerni qilalaydighan nurghun ustilar bar; ¹⁶ altun-kümüş, mis, tömür bolsa san-sanaqsiz; sen ishqa tutushushqa ornungdin tur, Perwerdigarim séning bilen bille bolghay!».

22:3 «gire-baldaq» — yaki «ilmek-ilgekler».

22:9 «uning ismi derweqe Sulayman atilidu» — «Sulayman» dégen isim ibraniy tilidiki «shalom» (tinchliq, xatirjemlik) ke baghliq (ereb tilida «salam»).

22:13 «hoduqupmu ketme» — yaki «gheyretsiz bolma».

22:14 «yüz ming talant altun» — az dégende 3000 tonna altun.

«ming ming talant» — az dégende 30000 tonna kümüş.

22:16 «altun-kümüş, mis, tömür bolsa san-sanaqsiz» — yaki «zerger, misker, tömürchiler bolsa sanaqsizdur».

Dawut emeldarlarga Sulaymanning öy sélishigha yordemlishishni wesiyet qilidu

¹⁷ Dawut yene Israildiki emeldarlarga oghli Sulaymangha yordem bérishni tapilap: ¹⁸ «Xudayinglar bolghan Perwerdigar siler bilen bille emesmu? Her etrapinglarda silerge tinch-aramliq bergén emesmu? Chünki U bu zémindiki ahalini qolumgha tapshurdi; zémín Perwerdigarning aldida we xelqining aldida tizginlendi. ¹⁹ Emdi siler pütün qelbinglar, pütün jéninglar bilen qet'iy niyetke kélip, Xudayinglar bolghan Perwerdigarni izlenglar; Perwerdigarning ehde sanduqini we Xudaning muqeddesxanisidiki qacha-eswablrini Uning namigha atap sélíngan öyige apirip qoyush üçün, Perwerdigar Xudaning muqeddesxanisini sélíshqa ornunglardin qopunglar!» dédi..

Lawiylarning wezipisi we guruppilinishi

23 ¹ Dawut qéríp künliri toshay dep qalghanda, oghli Sulaymanni Israil üstige padishah qilip tiklidi. ² Dawut Israildiki emeldarlarni, kahinlarni we Lawiylarni yighdi. ³ Lawiylardin ottuz yashtin ashqanlarning hemmisi sanaqtin ötküzildi; tizimlanghini boyiche, ulardin erler jemiy ottuz sekkiz ming kishi idi. ⁴ Dawut: «Bularning ichide yigirme töt ming kishi Perwerdigarning öyini bashqurush xizmitige, alte ming kishi emeldar we sotchiliqqa, ⁵ töt ming kishi derwaziwenlikke we yene töt ming kishi men yasighan sazlar bilen Perwerdigargha hemdusana oqush ishigha qoyulsun» — dédi. ⁶ Dawut ularni Lawiyning oghli Gershon, Kohat we Merari jemetliri boyiche guruppilargha böldi: —

⁷ Gershoniylardin Ladan bilen Shimey bar idi; ⁸ Ladanning oghli: tunji oghli Yehiyel, yene Zitam bilen Yoéldin ibaret üç kishi idi; ⁹ Shimeyning oghlidin Shélotit, Haziye we Harandin ibaret üç kishi idi; yuqiriqlar Ladanning jemet bashliqliri idi. ¹⁰ Shimeyning oghulliri Jahat, Zina, Yeush we Bériyah, bu tóteylenning hemmisi Shimeyning oghli idi. ¹¹ Jahat tunji oghul, Ziza ikkinchi oghul idi; Yeush bilen Bériyahning ewladliri köp bolmighachqa, bir jemet guruppisi dep hésablanghan. ¹² Kohatning oghulliri Amram, Izhar, Hébron we Uzziyeldin ibaret töt kishi idi.

¹³ Amramning oghli Harun bilen Musa idi. Harun bilen uning ewladliri eng muqeddes buyumlarni paklash, Perwerdigarning aldida menggüge qurbanliqlarni sunush, uning xizmitini qilish, menggü uning namidin bext tilep dua bérishke ayrilghanidi. ¹⁴ Xudaning adimi Musagha kelsek, uning ewladliri Lawiy qebilisidin dep hésablinip pütülgen. ¹⁵ Musaning oghli Gershom bilen Eliézer idi. ¹⁶ Gershomning oghulliridin Shebuyel chong oghli idi. ¹⁷ Eliézerning oghli Rehabiya idi; Eliézerning bashqa oghli bolmighan, lékin Rehabiyaning oghulliri nahayiti köp idi..

¹⁸ Izharning tunji oghli Shélotit idi. ¹⁹ Hébronning oghulliri: tunji oghli Yériya, ikkinchi oghli Amariya, üçinchi oghli Yahaziye, tötinchi oghli Jekamiyam idi. ²⁰ Uzziyelning oghulliri: tunji oghli Mikah, ikkinchi oghli Yishiya idi.

²¹ Merarining oghli Mahli bilen Mushi idi; Mahlining oghli Eliazar bilen Kish idi. ²² Eliazar ölgende oghli yoq, qizlirila bar idi; ularning tughqanliri, yeni Kishning oghulliri u qizlarni emrige aldi. ²³ Mushining Mahli, Éder we Yeremot dégen üçla oghli bar idi.

²⁴ Yuqiriqlarning hemmisi Lawiyning ewladliri bolup, jemetliri boyiche, yeni jemet bashliri boyiche yigirme yashtin ashqan erkekler royxetke élingan; ular Perwerdigarning öyidiki wezipilerni öteshke ismiliri boyiche tizimlanghanidi.

22:19 «Emdi siler pütün qelbinglar, pütün jéninglar bilen qet'iy niyetke kélip, Xudayinglar bolghan Perwerdigarni izlenglar» — ibraniy tilida «Emdi Perwerdigar Xudayinglarni izleshe jan-dilinglarni ching qilinglar» dégen bilen ipadilini.

23:10 «Zina» — 11-ayette «Ziza».

23:13 «qurbanliqlarni sunush» — yaki «xushbuy yéqish».

23:17 «Eliézerning oghli» — ibraniy tilida «Eliézerning oghulliri».

²⁵ Chunki Dawut: «Israilning Xudasi Perwerdigar Öz xelqige aram béríp, Özi menggü Yéru-salémda makan qilidu; ²⁶ shuning bilen Lawiylarning muqeddes chédirni we uning ichidiki herqaysi qacha-eswablarni kótürüp yürüşning hajiti yoq» dégenidi. ²⁷ Shunga Dawutning jan üzüş aldidiki wesiyiti boyiche, Lawiylarning yigirme yashtin yuqirilirining hemmisi sanaqtin ötküzülgenidi. ²⁸ Ularning wezipisi bolsa Harunning ewladlirining yénida turup, Perwerdigar-ning öyining ishlirini qilish idi; ular hoyla-aramlarni bashqurush, barliq muqeddes buyum-larni pakiz tutush, qisqisi, Perwerdigarning öyining xizmet wezipilirini bėjirishke mes'ul idi; ²⁹ yene «tizilghan teqdim nan», ash hediye unliri, pétir qoturmachlar, qazan nanliri we mayliq nanlarga, shundaqla herxil ölchesh eswablirigha mes'ul idi; ³⁰ ular yene herküni etigende öre turup Perwerdigargha teshekkür éytip hemdusana oquytti, herküni kechlikimu shundaq qi-latti. ³¹ Yene shabat küni, her yéngi ayda, shuningdek békitilgen héyt-bayramlarda sunulidighan barliq köydürme qurbanliqlargha mes'ul idi. Özlirige qaritilghan belgilime boyiche, ular daim Perwerdigarning aldigha békitilgen sani we nówiti bilen xizmette turatti. ³² Ular jamaat chédirini hem muqeddes jayni baqatti, shundaqla özlirining Perwerdigarning öyidiki xizmette boluwatqan qérindashliri, yeni Harunning ewladlirigha qaraytti.

Dawut kahinlarni nówet-guruppilargha bölidu

24¹ Harun ewladlirining nówetchilikke bölünüşti töwendikiche: Harunning oghli Nadab, Abihu, Eliazar we Itamar. ² Nadab bilen Abihu atisidin burun ölüp ketken hem perzent körmigenidi; shunga Eliazar bilen Itamar kahinliqni tutatti. ³ Dawut we Eliazarning ewladliridin Zadok we Itamarning ewladliridin Aximelek ularning qérindashlirini guruppilargha bölüp, wezipisi boyiche ishqa qoydi; ⁴ Eliazarning ewladliridin jemet béshi bolghanlar Itamarning ewladliridin jemet béshi bolghanlardin köp ikenlikini bilip, ularni shuninggha asasen ayrip nówet-guruppilargha bölüdi. Eliazarning ewladliridin jemet béshi bolghanlar on alte kishi idi, Itamarning ewladliridin jemet béshi bolghanlar sekkiz kishi idi; ⁵ ular chek tashlash yoli bilen tengshep nówet-guruppilargha bölündi. Shundaq qilip muqeddesxanidiki ishlargha mes'ul bolghanlar we Xudaning aldidiki ishlargha mes'ul bolghanlar hem Eliazarning ewladliridinmu hem Itamarning ewladliridinmu boldi. ⁶ Lawiy Netanelning oghli Shémaya katip bolsa padishah, emeldarlar, kahin Zadok, Abiyatarning oghli Aximelek, shundaqla kahinlarning we Lawiylarning jemet bashliqliri aldida ularning ismini pütüp qoydi. Eliazarning ewladliri ichidin bir jemet tallandi, andin Itamarning ewladliri ichidinmu bir jemet tallandi.

⁷ Birinchi chek Yehoyaribqa, ikkinchi chek Yedayagha, ⁸ üçinchi chek Harimga, tötinchi chek Séorimga, ⁹ beshinchi chek Malkiyagha, altinchi chek Miyamingha, ¹⁰ yettinchi chek Hakkozgga, sekkizinchi chek Abiyagha, ¹¹ toqquzinchi chek Yeshuagha, oninchi chek Shé-kaniyagha, ¹² on birinchi chek Eliyashibqa, on ikkinchi chek Yakimga, ¹³ on üçinchi chek Huppagha, on tötinchi chek Yeshebiabqa, ¹⁴ on beshinchi chek Bilgahqa, on altinchi chek Im-merge, ¹⁵ on yettinchi chek Hézirga, on sekkizinchi chek Happizege, ¹⁶ on toqquzinchi chek Pitahiyagha, yigirminchi chek Yehezkelge, ¹⁷ yigirme birinchi chek Yaqingha, yigirme ikkin-chi chek Gamulgha, ¹⁸ yigirme üçinchi chek Délayagha, yigirme tötinchi chek Maaziyaqha chiqti. ¹⁹ Mana bu ularning xizmet tertipi; bu Israilning Xudasi Perwerdigar ularning atisi Harunning wastisi bilen buyrughan nizam boyiche, Perwerdigarning öyige kirish nówiti idi.

23:31 «Yene shabat küni, her yéngi ayda, shuningdek békitilgen héyt-bayramlarda sunulidighan barliq köydürme qurbanliqlargha mes'ul idi» — Lawiylar özliri qurbanliqlarni sunmaytti, biraq ularni teyyarlashqa mes'ul idi.

24:5 «muqeddesxanidiki ishlargha mes'ul bolghanlar» — belkim ibadetxanidiki ishlarni körsitidu; «Xudaning aldidiki ishlargha mes'ul bolghanlar» bolsa belkim sot-soraq ishlirigha mes'ul idi. Eliazar we Itamar dégen ikki jemetin ikki xil wezipini üstige alghanlar bar idi.

24:16 «Yehezkel» — Ezakiyal dégen ismining bashqa bir shekli.

Lawiyning bashqa ewladlirining wezipisi

²⁰ Lawiyning qalghan ewladliri munular: Amramning ewladliridin Shubayel; Shubayelning ewladliri ichide Yehdéya bar idi. ²¹ Rehabiyagha kelsek, uning oghulliri, jümlidin tunji oghli Yishiya bar idi. ²² Izharining oghulliri ichide Shélotmot; Shélotmotning oghulliri ichide Jahat bar idi. ²³ Hébronning oghulliri: tunji oghli Yeriya, ikkinchisi Amariya, üçinchisi Yahaziyel, tötinchisi Jekamiyam idi. ²⁴ Uzziyelning oghulliri: Mikah; Mikahning oghulliridin Shamir bar idi. ²⁵ Mikahning inisi Isshiya idi; Yisshiyaning oghulliri ichide Zekeriya bar idi. ²⁶ Merarining oghulliri: Mahli we Mushi; Yaaziyaning oghli Béno idi. ²⁷ Merarining oghli Yaaziyaadin bolghan ewladliri Béno, Shoham, Zakkur we Ibri bar idi. ²⁸ Mahlining oghli Eliazar idi; Eliazarining oghli yoq idi. ²⁹ Kishke kelsek, uning oghulliri ichide Yerahmiyel bar idi. ³⁰ Mushining oghulliri Mahli, Éder we Yerimot idi. Yuqiriqilarning hemmisi Lawiyning ewladliri bolup, jemetliri boyiche pütülgenidi. ³¹ Ular mu ularning qérindashliri Harunning ewladlirigha oxshash, Dawut padishah, Zadok, Aximelek we shuningdek kahinlar we Lawiylarning jemet bashliqlirining aldida chek tartti; herqaysi jemet bashliri we ularning tughqanliridin eng kichiklirimu oxshashla chek tartti.

Dawut neghmichilerni teshkil qilidu

25 ¹ Dawut bilen qoshunning serdarliri Asaf, Héman we Yedutunlarning oghullirighimu weziye yüklep, ularni chiltar, tembur we jang-janglar chélip, bésharet bérish xizmitige qoydi. Ulardin wezipige qoyulghanlarning sani töwendikiche: ² Asafning oghulliridin Zakkur, Yüsüp, Nitaniya we Asharilah bar idi; Asafning oghullirining hemmisi Asafning körsetmisige qaraytti; Asaf padishahning körsetmisi boyiche bésharet béríp sózleytti.

³ Yedutungha kelgende, uning Gedaliya, Zéri, Yeshaya, Shimey, Hashabiya we Mattitiah dégen alte oghli bolup, atisi Yedutunning körsetmisige qaraytti. Yedutun Perwerdigargha teshekkür éytip medhiye oqush üçün chiltar chélip bésharet bér etti.

⁴ Hémanning bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyel, Shebuyel, Yerimot, Hananiya, Hanani, Eliyata, Giddalti we Romamti-Ézer, Yoshbikasha, Malloti, Hotir we Maxaziot dégen oghulliri bar idi. ⁵ Bularning hemmisi Hémanning oghulliri bolup, Xudagha bolghan medhiyisini yangritish üçün qoyulghan (Héman bolsa padishahqa Xudaning söz-kalamini yetküzidighan aldın körgüchi idi); Xuda Hémangha on töt oghul, üç qiz ata qilghanidi. ⁶ Bularning hemmisi atiliring bashlamchiliqida bolup, Perwerdigarning öyide neghme-nawa qilish üçün, jang-jang, tembur we chiltar chélip Xudaning öyidiki wezipisini öteytti. Asaf, Yedutun we Héman bu ishlarda padishahning körsetmisige qaraytti. ⁷ Ular we ularning qérindashlirining sani jemi

24:23 «Hébronning oghulliri» — bezi kona köchürmilerde peqet «uning oghulliri» déyilidu. Lékin 23:19ni körüng.

24:26 «Merarining oghulliri: Mahli we Mushi; Yaaziyaning oghli Béno idi» — bu ayetning bashqa birnechche xil terjimiliri bar.

24:31 «Ular mu ularning qérindashliri Harunning ewladlirigha oxshash,... herqaysi jemet bashliri we ularning tughqanliridin eng kichiklirimu oxshashla chek tartti.» — mushu qalghan Lawiylarning néme wezipiliri barliqi mushu yerde éniq éytılmaydu.

25:3 «Gedaliya, Zéri, Yeshaya, Shimey, Hashabiya we Mattitiah» — bezi kona köchürmilerde «Shimey» dégen isim yoqap ketken.

25:5 «Xudagha bolghan medhiyisini yangritish» — ibraniy tilida «münggüzni (yaki burghini) kötürüsh» dégen sözler bilen ipadiliniidu. Münggüz bolsa ademning (yaki Xudaning) ulughluqini körsitidu. «Xudagha bolghan medhiyisini yangritish» — Hémanning qizlirimu bu medhiye xizmitide idi.

—Toluq ayetning bashqa birxil terjimisi: «Bularning hemmisi Hémanning oghulliri bolup, Xudaning Hémangha bolghan söz-kalami boyiche uning izzet-hörmitini kötürüsh üçün uninggha bérilgenidi (Héman bolsa padishahning aldın körgüchisi idi); Xuda Hémangha on töt oghul, üç qiz ata qilghanidi».

25:6 «Bularning hemmisi atiliring bashlamchiliqida bolup...» — «atiliri» Asaf, Yedutun we Hémandin ibaret. Asaf we Hémanlar herbiri Zeburdiki nechche küylerni yazghan (mesilen 50-, 73-82-küy, 88-küy. Yedutun 39-, 62- we 77-küyde tilgha élinidu).

ikki yüz seksen sekkiz idi (ular hemmisi Perwerdigarni medhiyilesh neghme-nawaliqida alahide terbiye korgan, küy éytishqa usta idi).⁸ Bular chong-kichikige, ustaz-shagirtligigha qarimay hemmisi birdek chek tartip guruppilargha bölüngenidi.

Yigirme töt medhiyilesh guruppisi

⁹ Birinchi chek Asafning oggli Yüsüpke, ikkinchi chek Gedaliyagha chiqti; u, uning iniliri we oghulliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁰ üçinchi chek Zakkurgha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹¹ tötinchi chek Izrigha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹² beshinchi chek Netaniyagha chiqti; u uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹³ altinchi chek Bukkiyagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup on ikki kishi idi; ¹⁴ yettinchi chek Yesarilahqa chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁵ sekkizinchi chek Yesayagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁶ toqquzinchi chek Mattaniyagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁷ oninchi chek Shimeyge chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁸ on birinchi chek Azarelge chiqti; u we uning oghulliri, iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ¹⁹ on ikkinchi chek Hasabiyagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁰ on üçinchi chek Shubayelge chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²¹ on tötinchi chek Mattitiahqa chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²² on beshinchi chek Yerimotqa chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²³ on altinchi chek Hananiyagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁴ on yettinchi chek Yoshbikashagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁵ on sekkizinchi chek Hananigha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁶ on toqquzinchi chek Mallotigha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁷ yigirminchi chek Eliyatagha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁸ yigirme birinchi chek Hotirgha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ²⁹ yigirme ikkinchi chek Giddaltigha chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ³⁰ yigirme üçinchi chek Maxaziotqa chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi; ³¹ yigirme tötinchi chek Romamti-Ézerge chiqti; u, uning oghulliri we iniliri bolup jemiý on ikki kishi idi.

Derwaziwenlarning guruppilinishi

26¹ Derwaziwenlarning guruppilinishi töwendikidek boldi: Korah jemetidikilerdin Asafning ewladliri ichide Korening oggli Meshelemiya bar idi. ² Meshelemiyaning birnechke oggli bolup, tunjisi Zekeriya, ikkinchisi Yediyayel, üçinchisi Zebadiya, tötinchisi Yatniyel, ³ beshinchisi Élam, altinchisi Yehohanan, yettinchisi Elyoyinay idi. ⁴ Obed-Édomning oghulliri: tunji oggli Shémaya, ikkinchisi Yehozabad, üçinchisi Yoah, tötinchisi Sakar, beshinchisi Netanel, ⁵ altinchisi Ammiyel, yettinchisi Issakar, sekkizinchi Péultay; derweqe Xuda Obed-Édomgha bext-saadet ata qilghanidi. ⁶ Uning oggli Shémayamu birnechke oghul perzent korgan bolup, hemmisi ata jemeti ichide yolbashchi idi, chünki ular batur ezimetler idi. ⁷ Shémayaning oghulliri: Otni, Réfayel, Obed we Elzabad idi. Elzabadning iniliri Élixu bilen Semakiyaning ikkisi batur idi. ⁸ Bularning hemmisi Obed-Édomning ewladliri bolup, ular we ularning oghulliri, qérindashlirining hemmisi Xudaning xizmitide qolidin ish kélidighan

25:9 «uning iniliri» — yaki «uning qérindashliri». 10-18-ayetlerdiki «iniliri»mu shundaq.

25:11 «Izri» — yaki «Zéri» (25:3ni körüng).

25:14 «Yesarilah» — yaki «Asharilah» (25:2ni körüng).

25:18 «Azarel» — yaki «Uzziyel» (25:4ni körüng).

26:6 «ular batur ezimetler idi» — yaki «ular mötiwerler idi».

ademler idi. Obed-Édomning ewladi jemiý atmish ikki adem idi. ⁹ Meshelemiyanning oghulliri we qérindashliri bar idi; hemmisi batur bolup, jemiý on sekkiz adem idi. ¹⁰ Merarining ewladi bolghan Xosahning birnechche oghli bar idi, chong oghli Shimri (Shimri eslide tunji oghul bolmisimu, atisi uni chong oghul qilip tikligen), ¹¹ ikkinchi oghli Hilqiya, üçinchisi Tebaliya, tötinchisi Zekeriya idi. Xosahning oghulliri we qérindashliri jemiý bolup on üç adem idi.

¹² Yuqiriqlarning hemmisi jemet bashliri boyiche derwaziwenlerning guruppilargha bölünishi idi; ularning hemmisige qérindashliri bilen bille Perwerdigarning öyidiki xizmet wezipisi tapshurulghanidi. ¹³ Ular, meyli chong bolsun yaki kichik bolsun, öz jemeti boyiche chek tartip herbir derwazigha belgilendi. ¹⁴ Sherqiy derwazida derwaziwenlik qilishqa chek chiqqini Shelemiya boldi; andin ular uning oghli Zekeriya (aqilane meslihetchi idi) üçün chek tartti; uninggha shimaliy derwazining derwaziwenlik chéki chiqti. ¹⁵ Jenubiy derwazining chéki Obed-Édomgha chiqti. Uning oghulliri ambar-xezinilerge mes'ul boldi. ¹⁶ Shuppim bilen Xosahqa gherbiy derwazining we shuningdek dawani yolidiki Shalleket derwazisining chéki chiqti; derwaziwenler yandiship turatti. ¹⁷ Sherqiy derwazigha herkünü alte Lawiy derwaziwen mes'ul idi; shimaliy derwazigha herkünü töt adem, jenubiy derwazigha herkünü töt adem mes'ul idi; ambar-xezinilerning herbirige ikki adem bir guruppa bolup qaraytti. ¹⁸ Gherb tereptiki dehlizning aldidiki yolda töt kishi, dehlizning özide ikki kishi pasibanliq qilatti. ¹⁹ Yoquridiki kishiler derwaziwenlerning guruppilinishi bolup, Korahning we Merarining ewladliridin idi.

Muqeddes öyning xezinisini bashquridighan Lawiylar

²⁰ Ularning bashqa Lawiy qérindashliridin Xudaning öyidiki xezinilerni we muqeddes dep béghishlanghan buyumlar xezinisini bashqurushqa Axiyah qoyuldi. ²¹ Gershon jemetidiki Ladan-ning ewladliridin, Gershoniý Ladan jemetige yolbashchi bolghini: Jehiyeli idi; ²² Jehiyelining oghulliri Zétam bilen uning inisi Yoél idi; ular Perwerdigarning öyidiki xezinilerge mes'ul idi.

²³ Amram jemeti, Izhar jemeti, Hébron jemeti we Uzziel jemetidikilermu wezipige qoyuldi:

²⁴ Musaning newrisi, Gershomning oghli Shibuel bash xezinichi boldi. ²⁵ Uning Eliézerdin bolghan qérindashliri: Eliézerning oghli Rehabiya, Rehabiyaning oghli Yeshaya, Yeshayaning oghli Yoram, Yoramning oghli Zikri, Zikrining oghli Shéломit idi. ²⁶ Mushu Shéломit bilen uning qérindashliri muqeddes dep béghishlanghan buyumlar saqlinidighan barliq xezinilerni bashquratti; bu buyumlarni eslide Dawut padishah, jemet bashliqliri, mingbeshilar, yüzbeshilar we qoshun serdarliri béghishlighani. ²⁷ Ular jengghalarda bulang-talang qilip kelgen malmülüklerdin we oljadin Perwerdigarning öyini puxta qilishqa béghishlighani. ²⁸ Bularning ichidimu aldin körgüchi Samuil, Kishning oghli Saul, Nerning oghli Abner we Zeruiyaning oghli Yoablar muqeddes dep ayrighan nersiler bar idi; barliq muqeddes dep ayrilghan nersilerni Shéломit bilen uning qérindashliri bashquratti.

Mensepke qoyulghan we hakim bolghan Lawiylar

²⁹ Izhar jemetidin Kénaniya we uning oghulliri muqeddes öyning sirtida Israilda mensepdar we sotchilar qilip qoyuldi.

³⁰ Hébron jemetidin Hashabiya we uning qérindashliri, hemmisi batur bolup, Iordan deryasining gherbiy teripide Israilda mensep tutup, Perwerdigarning xizmitige we padishahning ishlarigha mes'ul bolushqa qoyulghan. Ular jemiý birming yette yüz kishi idi. ³¹ Hébron jemeti ichide, jemetning nesebnamisi boyiche Yeriya jemet béshi idi. Dawutning seltenitining qiri-

26:16 «derwaziwenler yandiship turatti» — yaki «derwaziwenler udulmu'udul turatti».

26:20 «Lawiy qérindashliri» — yaki «Lawiylardin bolghan Axiyah».

26:21 «Ladan» — yene «Libni» déyilidu, «Jehiyeli» yene «Jehiyel» depmu atilidu (6:17, 23:7).

26:27 «puxta qilishqa» — yaki «rémont qilishqa».

qinchi yili nesebnamilerni tekshürüş arqiliq Giléadning Yaazer dégen yéride bu jemettinmu batur ezimetler tépildi. ³²Yeriyanning qérindashliridin yene jemiý bolup ikki ming yette yüz kishi bar idi; ularning hemmisi batur bolup, shu jemet bashliri idi; padishah Dawut ularni Ruben qebilisi, Gad qebilisi we Manasseh yérim qebilisidiki Xudagha we padishahning xizmitige dair barliq ishlarni bashqurushqa qoydi.

Israilning herbiy tashkiloti

27¹Töwendikiler Israilar ichide padishahning xizmitide herbiy qisimlarga mes'ul bolghan herqaysi jemet bashliri, mingbéshi, yüzbéshi we barliq menseparlar idi. Ular sanigha qarap qisimlarga bölüngenidi. Ular her yili ay boyiche nöwétliship turatti, her qismida yigirme töt ming adem bar idi.

²Birinchiy aydiki birinchi nöwétchi qoshungha Zabdiyelning oghli Yashobiam mes'ul bolghan, uning ashu qismida yigirme töt ming adem bar idi. ³U Perez ewladliridin bolup, birinchi aydiki ashu qoshun qismining serdarlirini bashquratti. ⁴Ikkinchi aydiki nöwétchi qoshungha mes'ul kishi Ahohluq Doday bolup, uning qoshunining orunbasar serdari Miklot bar idi; bu qismida yigirme töt ming adem bar idi. ⁵Üchinchi aydiki üchinchi nöwétchi qoshunning serdari kahin Yehoyadaning oghli Binaya idi; u uning ashu qoshunigha bash bolup, uningda yigirme töt ming adem bar idi. ⁶Bu Binaya «ottuz palwan»ning biri bolup, ashu ottuz ademni bashquratti; uning qismida yene uning oghli Ammizabad bar idi. ⁷Tötinchi aydiki tötinchi nöwétchi qoshunning serdari Yoabning inisi Asahel idi; uningdin kéyin oghli Zebadiya uning ornini basti. Uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ⁸Beshinchi aydiki beshinchi nöwétchi qoshunning serdari Izrahliq Shamxut idi, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ⁹Altinchi aydiki altinchi nöwétchi qoshunning serdari Tekoaliq Ikkeshning oghli Ira idi, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹⁰Yettinchi aydiki yettinchi nöwétchi qoshunning serdari Efraim ewladliri ichidiki Pilonluq Helez bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹¹Sekkizinchi aydiki sekkizinchi nöwétchi qoshunning serdari Zerah jemetidiki Xushatliq Sibbikay bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹²Toqquzinchi aydiki toqquzinchi nöwétchi qoshunning serdari Binyamin qebilisidiki Anatotluq Abiezer bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹³Oninchi aydiki oninchi nöwétchi qoshunning serdari Zerah jemetidiki Nitofatliq Maharay bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹⁴On birinchi aydiki on birinchi nöwétchi qoshunning serdari Efraim qebilisidiki Piratonluq Binaya bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi. ¹⁵On ikkinchi aydiki on ikkinchi nöwétchi qoshunning serdari Otniyel jemetidiki Nitofatliq Helday bolup, uning qismida yigirme töt ming adem bar idi.

Israilning qebile bashliqliri

¹⁶Israilning herqaysi qebililirini idare qilip kelgenler töwendikiler: Rubeniylar üçün Zikrining oghli Eliézer qebile bashliqi idi; Shiméoniylar üçün qebile bashliqi Maakahning oghli Shefatiya; ¹⁷Lawiy qebilisi üçün Kemuelning oghli Hasabiya qebile bashliqi idi; Haruniylar üçün jemet béshi Zadok; ¹⁸Yehuda qebilisi üçün Dawutning akisi Élixu qebile bashliqi idi; Issakariylar üçün Mikailning oghli Omri qebile bashliqi idi; ¹⁹Zebuluniylar üçün Obadiyaning oghli Yishmaya qebile bashliqi idi; Naftali qebilisi üçün Azriyelning oghli Yerimot qebile bashliqi idi; ²⁰Efraimiylar üçün Azaziyaning oghli Hoshiya qebile bashliqi idi; Manasseh yérim qebilisi üçün Pidayaning oghli Yoél qebile bashliqi idi; ²¹Giléadta makanlashqan Manasseh yérim qebilisi üçün Zekeriyaning oghli Iddo qebile bashliqi idi; Binyamin qebilisi üçün Abnerning

27:11 «Zerah» — yaki «Zarhi».

27:13 «Zerah» — yaki «Zarhi».

oghli Yaasiyel qebile boshliqi idi; ²² Dan qebilisi uchün Yerohamning oghli Azarel qebile boshliqi idi. Yuqiridikiler Israil qebililiri uchün qebile boshliqi idi.

²³ Dawut Israillar ichide yigirme yashtin töwenlerni tizimlimighan; chünki Perwerdigar Israilarning sanini asmandiki yultuzdek köp qilimen dégenidi. ²⁴ Zeruiyaning oghli Yoab sanini élishqa kirishken, lékin tügimigen; chünki mushu ish wejidin Xudaning ghezipi Israillarning béshigha yaghdurulghan; shu sewebtin Israillarning sani «Dawut padishahning yilnamiliri» dégen xatirige kirgüzülmigen.

Padishah ordisdiki mal-mülük we ish-oqetni bashqurghuchi emeldarlar

²⁵ Padishahning ambar-xezinilirini bashqurghuchi Adiyelning oghli Azmawet idi; dala, sheher, yéza-kent we munarlardiki ambar-xezinilerni bashqurghuchi Uzziyaning oghli Yonatan idi.

²⁶ Étiz-ériqlarda tériqchiliq qilghuchilarni bashqurghuchi Kélubning oghli Ezri idi; ²⁷ Üzümzarliqlarni bashqurghuchi Ramahliq Shimey; üzümzarliqlardiki sharab ambarlirini bashqurghuchi Shifmiliq Zabdi; ²⁸ Shefelah tüzlenglikidiki zeytun we üjme derexlirini bashqurghuchi Gederlik Baal-Hanan idi; may ambarlirini bashqurghuchi Yoash; ²⁹ Sharonda béqilidighan kala padilirini bashqurghuchi Sharonluq Sitray; jilghilardiki kala padilirini bashqurghuchi Adlayning oghli Shafat; ³⁰ tögilerni bashqurghuchi Ismaillardin Obil; ésheklerni bashqurghuchi Mironotluq Yehdiya; ³¹ qoy padilirini bashqurghuchi Xagarliq Yaziz idi. Bularning hemmisi Dawut padishahning mal-mülkini bashqurghuchi emeldarlar idi.

Dawutning muhim emeldarlari

³² Dawutning taghisi Yonatan meslihetchi bolup, danishmen hem Tewrat xettatchisi idi; Xaqmonining oghli Yehiyel padishahning oghullirining ustazi idi. ³³ Ahitofelmu padishahning meslihetchisi idi; Arkliq Hushay padishahning jan dosti idi. ³⁴ Ahitofeldin kéyin Binayaning oghli Yehoyada bilen Abiyatar uning ornigha meslihetchi boldi; Yoab padishahning qoshun serdari idi.

Dawut muqeddes öy sélish arzusini jakarlaydu

28 ¹ Dawut Israildiki barliq emeldarlarni, herqaysi qebile boshliqliri, nöwetliship padishahning xizmitini qilidighan qoshun béshi, mingbéshi, yüzbéshi, padishah we shahzadilerning barliq mal-mülük, charwa mallirini bashquridighan emeldarlarni, shuningdek mehrem-ghojidarlar, palwanlar we barliq batur jengchilerni Yérusalémgha chaqirtip keldi.

² Padishah Dawut ornidin turup mundaq dédi:

— I buraderlirim we xelqim, gépimge qulaq sélinglar: Könglümde Perwerdigarning ehde sanduqi uchün bir aramgah, Xudayimizning textiperisi bolidighan bir öy sélish arzuym bar idi hemde uni sélishqa teyyarliqmu körüp qoyghanidim. ³ Lékin Xuda manga: «Sen Méning namimgha atap öy salsang bolmaydu, chünki Sen jengchi, adem öltürüp qan tökensen» dédi. ⁴ Israilning Xudasi bolghan Perwerdigar atamning pütün jemetidin méni ebedil’ebed Israilgha padishah bolushqa tallidi; chünki U Yehudani yolbashchi bolushqa tallighan; U Yehuda jemeti ichide atamning jemetini tallighan, atamning oghulliri ichide mendin razi bolup, méni pütün Israilgha padishah qilip tikligen; ⁵ méning oghullirim ichidin (Perwerdigar derweqe manga köp oghul ata qilghan) U yene oghlum Sulaymanni Perwerdigarning padishahliqining textige olturup, Israilgha hökümrän bolushqa tallidi.

27:28 «Shefelah tüzlengliki» — ibraniy tilida «Shefelah» — peqet birla tüzlenglikni körsitidu, Yérusalémning jenubiy teripige jaylashqan.

27:32 «Tewrat xettatchisi» — yaki «Tewratshunas» yaki «katip».

28:1 «mehrem-ghojidarlar» — yaki «mehrem-aghwatlar».

⁶ U manga: «Séning oghlung Sulayman bolsa Méning öyüm we hoylilirimni salghuchi bolidu; chünki Men uni Özümge oghul bolushqa tallidim, Menmu uninggha ata bolimen. ⁷ U Méning emr-belgilimilirimge bügünkidek ching turup riaye qilidighan bolsa, uning padishahliqini menggü mustehkem qilimen» dégenidi.

⁸ Shunga bügün Perwerdigarning jamaiti pütkül Israil xelqining, shundaqla Xudayimizning al-dida shuni éytimen: — Bu yaxshi yurtqa igidarchiliq qilish üçün we kelgüside baliliringlarcha menggülik miras qilip qaldurush üçün, siler Xudayinglar Perwerdigarning barliq emrlirini izdep tutunglar.

⁹ — I, sen oghlum Sulayman, atangning Xudasi bolghan Perwerdigarni bil, sap dil we pidakarliq bilen Uning xizmitide bolghin. Chünki Perwerdigar jimi ademning könglini közitip turidu, barliq oy-niyetlirini perq étidu. Sen Uni izdiseng, U Özini sanga tapquzidu; Uningdin ténip ketseng, séni menggü üzüp tashlaydu. ¹⁰ Emdi sen köngül qoyghin, Perwerdigar muqeddesxana qilish üçün bir öyni sélishqa séni tallidi; batur bol, uni ada qill!».

Dawut muqeddesxanining layihisi toghrisida Sulaymangha körsitidu

¹¹ Dawut muqeddesgahning dehlizi, xaniliri, xeziniliri, balixaniliri, ichki öyliri we kafaret textidiki öyining layihisining hemmisini oghli Sulaymangha tapshurdi; ¹² Xudaning Rohidin tap-shuruwalghini boyiche u Perwerdigarning öyining hoyliliri, töt etrapidiki kichik öyler, muqeddesxanidiki xezinler, muqeddes dep béghishlanghan buyumlar qoyulidighan xezinilerning layihilirini qaldurmay uninggha körsetti. ¹³ Yene kahinlar bilen Lawiylarning guruppilinishi, Perwerdigarning öyidiki herxil wezipiler, shuningdek Perwerdigarning öyige éhtiyajliq barliq eswablar toghrisidiki belgilimilerni körsetti; ¹⁴ we herxil ishlargha kéreklik altun eswablarni yasitishqa kétédighan altun, herxil ishlargha kéreklik kümüş eswablarni yasitishqa kétidi-ghan kümüş, ¹⁵ altun chiraghdanlarcha, ulargha tewe altun chiraghlargha, yeni herbir chiraghdan we chiraghlargha kétédighan altun; kümüş chiraghdanlarcha, yeni herbir chiraghdan we shuninggha tewe chiraghlr üçün kétédighan kümüşni tapshurup berdi. U herbir chiraghdangha ishliitish ornigha qarap kéreklikini berdi; ¹⁶ nan tizidighan altun shirelerni yasitishqa, yeni herbir shire üçün kéreklik altun berdi; kümüş shirelerni yasitishqa kéreklik kümüş berdi; ¹⁷ wilka-ilmekler, texse-piyale we chögünlerni yasashqa, altun chiniler, yeni herxil chinini yasashqa kéreklik bolghan sap altun berdi; kümüş chinilerni yasashqa, yeni herbir chine üçün kéreklik kümüş berdi; ¹⁸ xushbuygah yasashqa kéreklik ésil altun berdi. U yene qanatlirini kérip Perwerdigarning ehde sanduqini yépip turidighan altun kérublar qaraydighan kafaret textining nusxisini tapshurup berdi. ¹⁹ «Bularning hemmisi, Perwerdigar Öz qolini üstümge qoyghanda manga körsetken barliq nusxa-endiziler bolghachqa, men yézip qoydum» dédi Dawut.

28:11 «kafaret texti» — yaki «rehim texti», «rehimgah». «Mis.» 25:17-22ni körüng. ibadetxanining eng ichkiridiki öy bolup, yene «eng muqeddes jay» dep atilidu.

28:12 «Xudaning Rohidin tapshuruwalghini boyiche...» — ibraniy tilida «Rohtin tapshuruwalghini boyiche...». Bizningche «Roh» mushu yerde choqum Xudaning Rohini körsitidu. Démek, muqeddesgahning barliq nusxiliri we ishliri Xudaning körsetmiliri bilen boldi.

28:18 «...xushbuygah yasashqa kéreklik ésil altun berdi» — bu 14-18-ayetlerdiki «berdi... berdi... berdi» toghruluq: Dawut padishah Sulaymangha (1) herbir nerse üçün qanchilik altun-kümüş kérek bolghanliqini körsetti; (2) emeliyette qanchilik kérek bolsa shuni berdi, dégen menide. Bizningche ikkinchi wariyant toghridur. 29:2ni körüng. **«kafaret texti»** — bashqa birxil terjimisi «harwa». Lékin mushu yerde choqum eng muqeddes jaydiki rehimgah (kafaret texti)ni körsitidu.

«kafaret textidiki öyi» —

Dawut Sulaymangha dawamlıq nesihet qilidu

²⁰ Dawut yene oghli Sulaymangha: «Sen batur we jasaretlik bol, buni ada qil; qorqma, alaq-zadimu bolup ketme; chünki Perwerdigar Xuda, méning Xudayim séning bilen bille bolidu; taki Perwerdigarning öyidiki kéyinki ibadet xizmiti üçün teyyarlıq ishliri tügigenge qeder U sendin héch ayrılmaydu yaki tashlapmu qoymaydu. ²¹ Qara, Xudaning öyidiki barlıq xizmitini béjiridighan kahinlar we Lawıylarning guruppiliri teyyar turidu; séning yéningda herxil hünerge usta, herbir xizmetke teyyar turghan hünerwenlermu razılıq bilen turidu; uning üstige emeldarlar we barlıq xelq séning emringni kütidu» dédi.

Dawut we xalayıqning Xudaning öyi üçün béghishlighanliri

29 ¹ Dawut pütkül jamaetke söz qilip mundaq dédi: — Xuda Özi tallighan oghlum Sulayman téxi yash, bir yumran köchet, xalas, bu quruluş bolsa tolimu chong; chünki bu muqeddes orda insan üçün emes, belki Perwerdigar Xuda üçün yasilidu. ² Men Xudayimning öyi üçün pütün küchümni chiqirip, altun bilen yasilidighanlirigha altun, kümüş bilen yasilidighanlirigha kümüş, mis bilen yasilidighanlirigha mis, tömür bilen yasilidighanlirigha tömür, yaghach bilen yasilidighanlirigha yaghach teyyarlap qoydum; yene aq héqiq, közlük yaqut, renglik tash we herxil ésil tashlarni, yene nahayiti köp mermerni yighip qoydum. ³ Men Xudayimning öyidin sóyünidighanliqim üçün Xudayimning öyini sélishqa teyyarlıghan barlıq nersilerdin bashqa, özümning tealluqatidin altun-kümüşlerni Xudayimning öyige atidim; ⁴ yeni öyning tamlirini qaplash üçün Ofir altunidin üç ming talant, sap kümüştin yette ming talant teqdim qildim; ⁵ altundin yasilidighanlirigha altun, kümüştin yasilidighanlirigha kümüş we hünerwenlarning qoli bilen herxil yasilidighanlirigha kérek bolghinini teqdim qildim. Bügün yene kimlarning Perwerdigargha birnéme atighusi bar?».

⁶ Shuning bilen Israil qebililridiki herqaysi jemet bashliri, qebile bashliqliri, mingbéshi, yüzbéshi we padishahning ishlirigha mes'ul bolghan ghojidarlar mu béghishlashqa kirishdi.

⁷ Ular Xudaning öyidiki ibadet xizmetliri üçün besh ming talant altun we on ming darik altun, on ming talant kümüş, on sekkiz ming talant mis we biryüz ming talant tömür teqdim qildi. ⁸ Yaquiti barlar yaqutni Perwerdigarning öyining xezinisige, yeni Gershoni Yehiyelning qoligha tapshurdi. ⁹ Xalayıq kishilarning mundaq öz ixtiyarlıqi bilen teqdim qilghanliqliridin xushal bolup kétishti; chünki ular chin qelbidin Perwerdigargha teqdim qilishqanidi. Dawutmu alamet xush boldi.

Dawut Perwerdigargha hemdusana oquydu

¹⁰ Shunga Dawut pütkül jamaet aldida Perwerdigargha teshekkür-medhiye éytip mundaq dédi: — «Ah Perwerdigar, bowimiz Israilning Xudasi, Sen ebedil'ebedgiche hemdusanagha layiqsen.

¹¹ I Perwerdigar, ulughluq, küch-qudret, shan-sherep, shanu-shewket we heywet Sanga mensuptur; asmandiki we yerdiki bar-yoqi Séningkidur; i Perwerdigar, padishahliq Séningkidur, hemmidin üstün bolghan idare qilghuchisen. ¹² Dölet bilen Séningdinla kélidu, Sen hemmige hökümdarsen. Küch bilen qudret Séning qolungda; herkimni ulugh we qudretlik qilish peqet qolungdindir. ¹³ Emdi, ah Xudayimiz, biz Sanga teshekkür oquymiz, shan-shereplik namingha medhiye oquymiz!

29:2 «közlük yaqut» — yaki «sürme».

29:4 «Ofir» — altun chiqidighan danglıq jay. «talant» — bir talant 30.6 kilogram bolushi mumkin; shunga 3000 talant altun 101 tonna bolidu, 7000 talant kümüş 235 tonna bolushi mumkin.

29:7 «talant ... darik...» — bir talant 30.6 kilogram bolushi mumkin; bir darik belkim 8-9 gram idi. Shundaq bolghanda, altundin 168 tonna hem 80-90 kilogram, kümüştin 336 tonna, mistin 606 tonna, tömürdin 3365 tonna teqdim qildi.

¹⁴ Mana mushundaq özlükümidzin teqdim qilalaydighan bolghan men kim idim, xelqim néme idi? Chünki barliq nerse Sendin kélidu, biz peqet Öz qolungdin kelginidin Özüngge qayturduq, xalas! ¹⁵ Biz Séning aldingda yaqa yurtluqlar, barliq ata-bowilirimizgha oxshash musapirmiz, xalas; yer yüzidiki künlirimiz goya bir saye, ümidsiz ötküzülüdu. ¹⁶ I Xudayimiz Perwerdigar, biz Séning naminggha atap öy sélisgha teyyarlap yighqan bu bayliq-dunyaning hemmisi Séning qolungdin kelgen, esli Séningkidur. ¹⁷ I Xudayim, shuni bilimenki, Sen insanning qelbini sinap, durusluqtin xursen bolisen; men bolsam durus qelbimdin bularni ixtiyaren teqdim qildim; we bu yerde hazir turghan xelqingningmu Sanga teqdim qilghinini xushal-xuramliq bilen kördüm. ¹⁸ I Perwerdigar, ata-bowilirimiz bolghan Ibrahim, Ishaq we Israilning Xudasi, Öz xelqingning könglidiki bundaq oy-niyetni menggü mustehkem qilghaysen, könglini Özüngge tartquzghaysen! ¹⁹ Oghlum Sulay-mangha Séning emrliring, agah-guwahliqliring we belgilimiliringni tutup, hemmini ada qilip, men hazirlap qoyghanlirimni ishlipt ordini yasashqa durus bir qelb bergeysen».

Jamaet Perwerdigargha ibadet qilidu

²⁰ Dawut pütün jamaetke: «Siler Xudayinglar bolghan Perwerdigargha teshekkür-hemdusana oqup medhiylenglar!» déwidi, pütün jamaet ata-bowilirining Xudasi bolghan Perwerdigargha teshekkür-medhiye oqup sejde qildi; ular Perwerdigar hem padishah aldida bash urdi.

²¹ Etisi ular Perwerdigargha atap qurbanliqlar we köydürme qurbanliqlarni keltürdi; shu küni ular ming buqa, ming qochqar, ming qozini sharab hediyeiri bilen qoshup teqdim qildi, shundaqla yene pütün Israil üçün nurghun qurbanliqlarni teqdim qildi..

Xelq Sulaymanni textke olturghuzup padishah qilidu

²² Ular shu küni Perwerdigarning aldida alamet xushal bolup ghizalandi. Ular Dawutning oghli Sulaymanni ikkinchi qétim padishah tiklesh murasimi ötküzdi; uni Perwerdigarning aldida shah bolushqa, Zadokni kahin bolushqa mesih qildi..

²³ Shuningdin kéyin Sulayman Perwerdigargha tewe textke olturup, atisi Dawutning ornigha padishah boldi we intayin rawaj tapti; pütkül Israil xelqi uninggha itaet qildi. ²⁴ Barliq emeldarlar, palwanlar we shundaqla padishah Dawutning oghullirining hemmisi Sulaymangha béqinip boysundi. ²⁵ Perwerdigar Sulaymanni Israil xelqi aldida nahayiti ulugh qildi; U uninggha ata qilghan shahane heywet shundaq yuqiriki, uningdin ilgiri ötken herqandaq Israil padishahlarida héch bolup baqqan emes.

Dawut alemdin ötidu

²⁶ Yessening oghli Dawut pütün Israilgha shundaq padishah bolghanidi. ²⁷ Uning Israilgha hökümraniq qilghan waqti jemi yil boldi; u Hébronda yette yil, Yérusalémda ottuz üç yil seltenet qildi. ²⁸ U uzun ömür, dölet-bayliq we izzet-hörmet körüp, xéli köp yashap, alemdin ötti; ornigha uning oghli Sulayman padishah boldi. ²⁹ Padishah Dawutning barliq ishliri, bash-tin axirighiche mana aldin körgüchi Samuilning xatiriliri, Natan peyghemberning xatiriliri we aldin körgüchi Gadning xatiriliride pütülgendur. ³⁰ Uning selteniti, körsetken küch-quwwiti, shundaqla uning, Israil we herqaysi dölet-memliketlarning béshidin ötken weqelermu shu xatirilerde pütülgendur.

29:15 «yer yüzidiki künlirimiz goya bir saye, ümidsiz ötküzülüdu» — «ümidsiz ötküzülüdu» belkim bu dunyagha bolghan ümidsizlikni bildüridu.

29:21 «ular Perwerdigargha atap qurbanliqlar ... keltürdi;» — mushu yerde «qurbanliqlar» belkim «inaqliq qurbanliqliri»ni körstidu; hem sung'huchining özi, hemrahiliri hem kahinlarmu uningdin bir qismini yéyeleytti.

29:22 «Ular ... ghizalandi» — ibraniy tilida «yep-ichti». «ikkinchi qétim padishah tiklesh» — birinchi qétim 23:1de xatirilinidu.